

KYLKIRJAUTA

KADETTIKUNTA RY:N JÄRJESTÖLEHTI
N:o 4/1983

Jalkaväenkenraalin muistelmat

SAKARI SIMELIUS

PUOLUSTUS- VOIMIEN PUOLESTA

Jalkaväenkenraali Sakari Simeliuksen palvelusaika itsenäisen Suomen puolustusvoimissa on pisin - 47 vuotta - mitä meillä koskaan on ollut. Aikaan mahtuu vapaustaistelu ja molemmat Suomen sodat päätyen merkittävien tehtävien kautta vihdoin puolustusvoimain komentajaksi.

Eleettömän jykevää aikamme historiaa puolustusvoimien komentajan näkökulmasta.

Toimittanut Martti Sinerma

Ovh. sid. 98 mk

WSOY

Presidentti. Maailman parhaista kahvilaaduista.

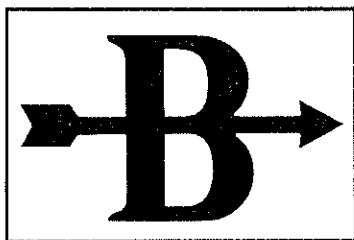

Tietysti Pauligin.

MAALLA, MERELLÄ JA ILMASSA

merkkejä,
joihin
luotetaan

Puolustustarvikkeet:

FFV

HÄGGLUNDS

Koulutuslaitteet:

SAAB

SUOMEN BOFORS

PL 8, 00371 Helsinki 37, puh. 553166

ELÄKELÄISET, LOMAILIJAT ja TOIPILAAT

Tule ja viihdy luonnonkauniissa ympäristössä lähellä Tamperetta, hyvien palvelujen parissa. Hyvä ja halpa täysihoito. Avoinna ympäri vuoden. Tiedustelut:

SUONIEMEN LEPOKOTI Uus Kirvu Oy

37200 Suoniemi as. Tre puh. 931-721 017

MITTAVAA KORINRAKENNUSTEKNIKKAA
HONKAJOELLA!

INTER-KORI KY

38950 HONKAJOKI
KYSY - SOITA
PUH. 930-53 102, 53 230

VALITSE PARAS VAIHTOEHTO
LAAJASTA CHLORIDE* VALIKOIMASTA
(*Lausu: Kloraid)

**Chloride paras
talviakku**

AKKUKAUPPA
SAMMONKATU 10
KAJAANI
Puh. 986-24451 ja 24457

OY LEO-FENNICA AB

Komeetankatu 1
02210 ESPOO 21
Puh. (90) 8037833

ERKKO HEIKKINEN

Lihatukkuliike

Puh. 971-114679, 113010 Kuopio
Kuopion teurastamo Oy
Kuopio

DDAVA

INFORMAATIOJÄRJESTELMÄT

Ahventie 4, 02170 Espoo 17, puh. (90) 42 021, telex 122060
VALMET ERICSSON YHTIÖ

(A) LKV
EKONOMIA JA
KIINTEISTÖ

RAUTEMAA OY

Tapiola, Keskustorni 6 krs. puh. 461 077, 466 866
Helsinki, Annankatu 13 B 12, puh. 601944

Tule Kairan Hotelliin.

Tarjoamme monipuoliset mahdollisuudet koko perheen lomailuun ja kuntoiluun täällä Posiolla

KAIRAN HOTELLI

POSI, 97960 KULOHARJU, Puh. 991-423721

ravintola

tullinPub

HALLITUSKATU 5
TORNIO PUH. 430 663

VIIHTYISÄ RUOKAPAikka KESKELLÄ KAUPUNKIA

AVOINNA: ARKISIN 10.00-01.00

SUNNUNTAISIN 12.00-22.00

- TERVETULOAA -

PUB TAKATASKU

EDULLINEN
RUOKAPAikka
KALAJOEN
KESKUSTASSA

- VAPAA-AJAN PELIT
- TIKANHEITTO
- FLIPPERI
- BILJARDI

TULE JA ViiHDY

Puh. 983-60 094

Kaisaniemi

romanttinen ravintola hovi 632 223

Meillä on tilat noin 300 hengelle.
Kolme kabinettia 15-50 hengen.

HUOM: Ajalla 2.1.84-30.4.84 ravintola on suljettu yksityistilaisuuksia lukuunottamatta. Tiedustelee edullisia hintojamme.

PIHVITUPA
BIFARI

Avoinna ark. 11.00-18.00, la-su 12.00-18.00
OLARIN TALVITUUTARHA
- TILAUSPALVELUA Y.M. KOTITILAUKSIA - PIENOISGOLF -
Seppo & Pave puh. 880 674

KARJALAN TALON RAVINTOLA

Ilosaari 80100 Joensuu 10 Puh. 973-23 272

- Suosittu kokous- ja tilausravintola.
- Olemme erikoistuneet karjalaisiin ruokiin.

MUSTAN HÄRÄN GRILLI

Mäkelänkatu 52 Helsinki
Puh. 90-710430

A-oikeudet. Tervetuloa!

Mukava majapaikka keskustassa
- EDULLINEN -

Matka Hovi

Kauppakatu 52, Lappeenranta, puh. 953-12 578

OLAVINLINNA - 1984 -

AUKIOLOAJAT: 1.1.-31. 5. klo 10.00-15.00
1.6.-18. 8. klo 9.00-18.00
19.8.-31.12. klo 10.00-15.00

Linnan tiloissa on mahdollisuus järjestää kokouksia, kongresseja ja erilaisia juhlia.

Museovirasto
57150 OLAVINLINNA PUH. 957-21 164

Isossa TABLOID-LEHDESSÄ löytyy!

Tutustu uuteen eurotabloid-lehteen:
sivukoko 315x460 mm,
painopinta-ala 295x440 mm,
palstaluku 6.

Käytä tilahyöty hyväksesi ja kysy
tarjousta tabloidista!

LOIMAAN KIRJAPAINO

Koulukuja 8-10, 32200 Loimaa, puh. 923-31232

Kun "joudut" ottamaan,* lopeta ajoissa!

Ajoissa lopettaminen on
kohtuuden terveimpiä muotoja.
Mitä tekee viina, kun nukut?
Huomista kohmelo!

*Mitä se "joutuminen" sitten on?

**Kohtuus on olemassa.
Ajoissa: kiitos ei.**

ALKO

HANKI VÄKIVAHVA CATERPILLAR AKKU

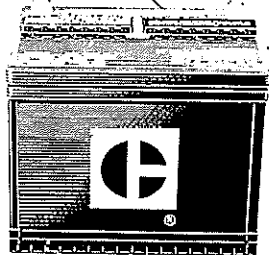
Henkilöautoihin, kuorma-autoihin,
linja-autoihin, veneisiin, trukkeihin,
teollisuuskoneisiin.

- Kehitetty raskaisiin olosuhteisiin.
- Kovakumikotelo - suojelee tehokkaasti iskuilta ja värinöiltä.
- Kanssi on epoksiliimattu koteloon.
- Täysi teho erikoisrakenteen ansiosta.
- Sallii akun kallistumisen jopa 45° kulmaan.
- Suuret levyt - enemmän voimaa.

CATERPILLAR
MYYNIT, HUOLTO & VARAOSAT

Caterpillar Cat ja ovat Caterpillar Tractor Co:n tavaramerkkejä.

3 VUODEN
TAKUU
HENKILÖAUTON
AKULLE!

**WIHURI OY
WITRAKTOR**
HELSINKI • TAMPERE • OULU • ROVANIEMI
826311 670200 361344 15271

PVK

Rukan hissijärjestelmä on
todellinen ski circus: voit laskea
hissiltä toiselle aina uutta
rinnettä kilometri kilometrin jäl-
keen. Ja kierrettyäsi kaikki
14 rinnettä, voit kokeilla maan-
kuulua latuverkostoa.
Kauniimpia maisemia et löydä.

Rukalla
on lunta

RUKA!

— 10 HISSIÄ, 14 RINNETTÄ —

Täysin uusittu Rukahovin ravintola avataan helmikuussa.

Sitä ennen syömiset ja juomiset hoitaa laajennettu
Ruka Grilli ja Motelli Ukkohera (A-oikeudet).

Varaukset: Kuusamon Lomat puh. 989-11911, Rukahovi,
puh. 989-3131, Rukakeskus/Rinne- ja hissi-info puh. 989-812 31.

Hiihdä halvalla-kausi Rukalla 7.11.-22.12.-83 ja 2.1.-15.2.-84.

Viikko Rukahovissa 490,-, 2 vrk. 180,- (sis. aamiaisen),

Viikon hissikortti 215,- ja päiväkortti 55,-.

KYLKIRAUTA

N:o 4/1983

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	5
Kirjailija Paavo Rintala pohtii rauhanliikkeen tilaa. Rauhanpuolustajien puheenjohtajana hän on seurannut asioita tiiviisti.	6
Rauhanliikkeet ovat jatkuvasti voimistuneet. Ydinaseiden vastustaminen hyväksytään yleisesti, mutta rauhanliikkeissä esiintyy kaikenlaisia ajatuksia. Riittääkö rauhanliike takaamaan turvallisuutemme.	10
Miten lehdistö näki aseidenriisuntaviikon?	13
Suomalaisten maanpuolustustahto on kansainvälisesti mitattuna huippuluokkaa.	14
Arkkipiispa John Vikström otti kantaa siviilipalveluun ja totesi asevelvollisuuden laajassa mielessä olevan väestönsuojelua. Arkkipiispa johdatteli kantansa Lutherin regimenttiopista.	16
Kirkon Yhteiskunnallisen toimikunnan pääsihteeri kertoo, mitä arkkipiispa oikein tarkoitti.	20
Kymmeneen kysymykseen vastaa tällä kertaa Kadettikunnan toiminnanjohtaja Reino Waris.	22
Meklari pohtii rauhaa ja puolueettomuutta.	27
Nainen kutsuntalautakunnassa. Totta se on.	28
Suomalaiset taistelulentäjät olivat sodan aikana huippuluokkaa. Tämä on huomattu myös maailmalla.	30
Ateenalaisten laulu on tuttu jokaiselle upseerille, mutta kuinka moni tuntee sen historian?	32
Mikset sinäkin kirjoittaisi	35
Kadettikunta	36
Vuonna 1984 merkkipäiväänsä viettävät	38
Kirjat	40
Kurssikuulumisia	42
Kenraalimajuri Börje Backström muistelee erään kadettikurssin kepposia.	44
Itse asiasta	46
In memoriam	48

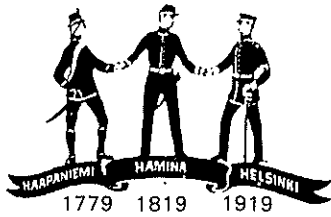
Vuosikokous 1984

pidetään Riihimäellä lauantaina 17.3.1984. Vuosikokousilmoitus on Kylkiraudassa n:o 1/1984 (20.2.84) sekä Helsingin Sanomissa ja Uudessa Suomessa 25.2.1984.

Kadettikunnan vuosipäivä 27.1.1984 Helsingissä

Kadettikunnan vuosipäivää vietetään 27.1.1984 laskeamalla perinteisesti seppeleet sankariristille ja Suomen Marsalkka Mannerheimin haudalle klo 12.00.

Kokoontuminen klo 11.45 Hietaniemen sankarihautausmaan pääportilla.

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 140
N:o 4/1983

Päätoimittaja: Evi Martti Sinerma
Tammahaantie 2 E 43
02720 Espoo 72
puh. 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen,
puh. 90-625801

Toimituksen osoite:
Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:
Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Seppo Sarlund
Hannu Sinerma
Tauno Äijälä

Toimitusneuvosto
Jukka Pajala pj.
Timo Apajakari
Matti Kausto
Jyri Paulaharju
Martti Sinerma

Ilmoitushankinta
Lars Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
puh. 90-736978, 736328

Taloudenhoito
Marjukka Lehtinen, Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Marjukka Lehtinen, Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15, puh. Hki 665 739

Tilauhinta ..... 20 mk/v
Irtonumerot ..... 5 mk

ISSN 0454-7357

Loimaan Kirjapaino - Loimaa 1983

Upseeri kasvattajana

Otsikko ”Upseeri kasvattajana” on jo sellaisenaan siinä määrin poleeminen, että asiaa on tarkasteltava sen perimmäisiä juuria myöten. Siksi onkin ensinnä kysyttävä, onko puolustusvoimien tehtävän käsitettävä myös reservinsä ja erityisesti varusmiesten kasvattaminen. Mihin ulottuvat puolustusvoimien velvollisuudet? Jäähän toinen puoli kansasta — naiset — joka tapauksessa tällaisen kasvatuksen ulkopuolelle.

Kun tutkitaan varusmiesten opetusohjelmia vuosikymmenien takaa, havaitaan niihin liittyvän huomattavan määrän yhteiskunnallista opetusta. Sotaväki toimi jopa koululaitoksen jatkeena: lukemisen ja laskennan opetusta annettiin automaattisesti niille, joilla näitä taitoja ei ollut. Tänä päivänäkin kansalaiskasvatus, tosin vähäisemmässä määrin, on puolustusvoimien koulutuksessa mukana. Siis edelleen nähdään, että kasvatusvelvollisuus on olemassa.

Pelkät ohjelmat eivät kuitenkaan kasvata mitään, sen tekevät ihmiset, ja puolustusvoimissa sen tekevät kouluttajat ja erityisesti kadettiupseerit. Kouluttajan henkilökohtaista panosta ei voida koskaan yliarvioida. Eri asia tietenkin on, miten hän tehtävässään onnistuu.

Pelkkä tieto ei tee kenestäkään opettajaa, saati sitten kasvattajaa. Kasvattajalta vaaditaan psykologista näkemystä ja ihmisten käsittelytaitoa. Niitä saattaa tulla huomenlahjana, eräänlaisena synnynnäisenä taitona, mutta myös kokemuksen avulla, kantapään kautta saatuna oppina.

Nuori Kadettikoulusta valmistunut upseeri joutuu tavallisimmin lähes samanikäisten varusmiesten kasvattajaksi. Elämänkokemusta puuttuu, mutta into ja halu oppia ovat korkealla. Upseerikoulutuksen perusteita juuri tällä tasolla ovatkin psykologisen johtamisen taitoon liittyvät kysymykset. Esimiesten ja erityisesti komentajan vastuu on suuri, jotta nuori upseeri pystyisi kehittymään kasvattajana. Eikä ole unohdettava myöskään vanhempien toimiupseerien antamaa positiivista tukea.

Älkäämme unohtako, että upseeri on yksi nuorisomme kasvattajista.

Martti Sinerma

YK:n aseriisuntaviikolla joukko naisia asui teltassa Kaartin torilla Helsingissä vastustaakseen "armeijaan perustuvia puolustusvoimia!"
 KUVA: JARI ARVIDSSON

YK:n aseriisunta- viikolla

PAAVO RINTALA

Parinkymmenen vuoden ajan olen harrasteena seurannut aseistariisuntakeskusteluja. Suuret poliittiset päättäjät ovat sinä aikana monta kertaa vaihtuneet; 1960-luvun alun eurooppalaisia pää- ja ulkoministereitä ei enää muista kukaan, mutta keskustelun teema on entinen. Uudet päättäjät puhuvat aseistuksen supistamisesta — ja lisäävät aseita kuten heidän edeltäjänsä: puhuvat

liennytyksestä — ja kiristävät poliittista jännitystä. Niin myös tekivät ne, joiden nimiäkään emme enää muista.

Ja kaikesta huolimatta, NATON ja Varsovan liiton ponnisteluista huolimatta, jotka ovat tähänneet yhä suuremman tuhovoiman aikaansaamiseen, Eurooppa on kyennyt elämään jotakuinkin rauhassa kohta neljäkymmentä vuotta.

Vuonna 1963 Genevessä valmistettiin sopimusta, joka kieltäisi ydinaseet. Kongressin tavoitteena oli yksiselitteisen ehdoton EI kaikelle ydinasevarustelulle. Tämä ei sopinut eräiden suurvaltojen valtionetuun. Niinpä päädyttiin sopimukseen, joka kielsi ydinaseet vain osittain. Se merkitsi ydinasekilpalaulannan alkamista. Alva Myrdal on kertonut televisiohaastattelussaan, joka on meilläkin nähty, kyseisestä kongressista ja järkytyksestä, kuinka hän vasta jälkikäteen tajusi, että häntä ja hänen tavallaan ajattelevia oli vedetty nenästä.

Ja jälleen, kun ydinaseita on paranneltu ja lisätty 20 vuoden ajan, Genevessä keskustellaan niiden määrän rajoittamisesta. Kieltämisestä ei rohkene enää kukaan puhua. Ja vaikka vähentämisestä muodollisesti keskustellaan, kiistellään vain amerikkalaisten ja venäläisten ohjusten lisäämisestä Eurooppaan.

Poliittisten päättäjien ajattelussa ei näytä tapahtuneen käännettä mihinkään uuteen. Kuluneiden kahdenkymmenen vuoden aikana euroopassa on vartunut aikuiseksi uusi sukupolvi, joka kieltäytyy ottamasta päälle isiensä ja isoisensä asevarustelukilvan kirousta. Tämä on jotakin uutta. Kaksikymmentä vuotta sitten ei ollut rauhanmarsseja siinä laajuudessa kuin nykyisin. Ja ne pienetkin mielenosoitukset rauhan puolesta, joita silloin Euroopassa järjestettiin, kyettiin huokeasti leimaamaan Neuvostoliiton aivopesemän taivastelijajoukon häihatteluksi.

Kun kolme neljästä Saksan Liittotasavallan kansalaisesta viimeisten mielipidetutkimusten mukaan vastustaa omaan maahansa sijoitettavia amerikkalaisohjuksia, sitä on vaikea leimata pelkästään Kremlin aikaansaannokseksi. Kai se on yhtä hyvin merkki siitä, että aseistautumisen vastustajat Saksan Liittotasavallassa kuten muuallakin läntisessä Euroopassa kokevat tukehtuvansa poliittisten päättäjiensä realipoliittikkaan.

Rauhanliike ei pelkkä oka

Uusi länsi-eurooppalainen rauhanliike on jo enemmän kuin pelkkä oka poliittisesti vastuullisen päättävällä lihassa.

Saksan Liittotasavallassa siitä on muodostunut merkittävä kolmas yhteiskunnallinen voima, rauhanoppositio. Tämä voima on ja tulee olemaan oppositiossa hallitusta vastaan riippumatta siitä, muodostivatko hallituksen kristillis- vai sosialidemokraatit.

Jos haluamme kurkistaa tulevaisuuteen, yhteiskunnallinen kehitys ja rauhanliikkeen ennakoitua suurempi voimistuminen Saksan Liittotasavallassa lienee se ikkuna, josta näemme hiukan enemmän pidemmälle.

Poliittisessa vastuussa olevan hallituksen kannalta katsottuna rauhanliike leviää kuin kuppa-tauti, kun uusi saksalainen evankeliumi Lutherin aikana; molemmat raivosivat silloin hillittömästi.

Valtiosopimuksista ja valtion turvallisuudesta vastaavan hallituksen kannalta moisessa hillittömyydessä ei olisi mitään vikaa; päinvastoin, juuri se edesauttaisi asevarustelun kirouksesta pääsemiseen, jos vastapuolellakin, Itä-Blokin maissa, rauhanoppositio toimisi yhtä vaikuttavana yhteiskunnallisena voimana ja yhtä hurjasti yrittäisi estää Karpaateille, Tatralle ja Böhmi-Määrin vuoristoon sijoitettavat ydinohjukset.

Kansalaistottelemattomuus lisääntynyt

Päällisin puolin tarkasteltuna voi näyttää siltä että Suomen ja Ruotsin kaltaisten puolueettomien valtioiden rauhanliikkeet ovat vain sivustakatsojia tässä uudessa yhteiskunnallisessa kehityksessä, jonka Liittotasavallan voimakas rauhanoppositio on pannut alulle. Mutta rauhanoppositio, Eurooppaan sijoitettavien ydinaseiden vastustaminen, saattaa olla ilmaisua jostakin syvemmästä kuin pelkästä ohimenevästä yhteiskunnallisesta kuohunnasta.

Pitäkö rauhanliike sisällään jotakin todella uutta, sen ennustaminen lienee hätköityä. Silti ennakkolisesti voitaneen varautua siihen, että rauhanoppositio jo nykyisellään on voimistanut läntisissä yhteiskunnissa muuata tekijää, joka ennenkin on korostunut siellä, missä jotakin todella uutta on ollut kehkeytymässä: kansalaistottelemattomuutta. Se on merkinnyt totunnaisista yhteiskunnallisista auktoriteeteista irtaantumista, piit-

taamattomuutta keisareiden ja kuninkaiden käskyistä. Poliittiset puolueet ovat kirkon, keisareiden ja kuninkaiden tilalla.

Viime vuosina kansalaistottelemattomuus on alkanut orastaa myös Itä-Blokissa; mm. Puolasassa, jossa kommunistiseen puolueeseen kuuluu enää vain 12 pros. ja alle 30-vuotiaista huomattavasti vähemmän.

Aatehistorioitsijat tietävät, että kansalaistottelemattomuus on ennenkin kulkenut käsi kädessä yhteiskunnan murrosten aattona uutta luovien voimien kanssa. Nykyinen rauhanoppositio, vihreät, ympäristönsuojelijat, vanhan säilyttäjät ja puhtaan ravinnon puolustajat, mukaan lukien ydinvoiman rauhanomaisen käytön vastustajat, edustavat sellaista voimaa, joka on irtaantunut tai parhaillaan irtaantumassa poliittisten puolueiden holhouksesta. Ja ne jotka leimaavat näiden vaatimukset pelkäksi tunnepohjaiseksi mekkaloinniksi, unohtavat, että videoitten ja televisioiden aikakaudella tunteesta on tullut merkittävä yhteiskunnallinen tekijä.

Suomessa vain maininkeja

Vaikka Suomessa ollaankin toistaiseksi sivustakatsojia, vaikka uuden eurooppalaisen rauhanoppositio yhteiskunnallinen paatos ulottuu tänne vain maininkeina, sen mahdollista leviämistä on jo tässäkin vaiheessa aihetta pelätä — ainakin meidän niin kutsutuilla realipoliittikoillamme. Itse asiassa he jo nyt pelkäävät sitä, että suomalainenkin rauhanliike riehaantuu esittämään samanlaisia teesejä kuin esimerkiksi END: myös Neuvostoliiton asevarustelua jyrkästi vastustavia, uuden status quon luomisen välttämättömyyttä, Itä-Blokin toisinajattelijain ihmisoikeuksien puolustamista ja sosialistisen maailman rauhanliikkeiden irrottautumisesta virallisesta linjasta.

Suomen suurin ja vaikutusvaltaisin rauhanliike, Rauhanpuolustajat, on sekin uuden edessä. Jäykkä pitäytyminen Honkaliiton vastaisiin asenteisiin, keskityminen "neuvostovastaisten" voimien torjumiseen ja poliittisten puolueitten kaikkuna toimiminen, kun ne kukin parhaansa mukaan pyrkivät ratsastamaan Hyvän Sopimuksen siunaukselli-

suudella — tämä kaikki kuuluu menneisyyteen. Sellaisella asenteella ei 1980-luvulla kyetä herättämään luottamusta, joka on kaiken rauhantyon edellytys.

Nykyisen pääsihteerinsä, tohtori Johannes Pakaslahden aikana Suomen rauhanpuolustajien liike on kyennyt toimimaan tui-ki tähdellisenä välittäjänä, silta-na, Neuvostoliiton rauhanliikkeen ja uusien eurooppalaisten rauhanliikkeiden välillä. "Tässä jos missä on vilpittömyys tarpeen, se luo lujituksen ja kestävyuden. Ihmiset erehtyvät, kun sekoittavat pidättyvyyden ja petkutuksen. Vilpittömyys ei siedä petosta, mutta kylläkin pidättyvyyttä. Ja sillä on eräs yleisesti tunnettu ominaisuus, se lisää luottamusta." (Valehtelijan muistelmat).

Myös rauhanliikkeen kannalta Suomen asema on toinen kuin Euroopan NATO-maiden tai Varsovanliiton valtioiden. Meidän maaperällemme ei kumpikaan suurvalta ole aikeissa sijoittaa ohjuksiaan.

Siitä johtuen rauhanliikkeemme tavoitteet eivät voi olla yhteneväiset suhteessa yksi yhteen pelkästään lännen tai sosialististen maiden rauhanliikkeen kanssa. Suomen suurimmalla rauhanliikkeellä on ja tulee aina olla myös oma kansallinen tehtävänsä: Paasikiven-Kekkosen linjan yhtenä ulottuvuutena toimiminen yleisen mielipiteen keskuudessa; ja nimenomaan poliittisten puolueitten politikoinnista erillään.

Mikäli tämä suuri tehtävä tahdotaan toteuttaa vilpittömästi, siihen kuuluu eräitä yksinkertaisia perusasioita, joihin ainakin rauhanliikkeen johdon on kyettävä ottamaan uusi, ennakkoluuloton asenne — ei diplomatian vuoksi, ei politikoinnin takia vaan — luottamuksen herättämiseksi.

Suomen armeija ei rauhantyon este

Minusta tärkein on suhde Suomen armeijaan, puolustusvoimiin. Tänä päivänä Suomen armeijassa ei suurennuslasilla-kaan ole nähtävissä sellaisia ilmiöitä, joita suomalaisen rauhanliikkeen tulisi vastustaa. Myös rauhanliikkeen tulee edellyttää jäseniltään sen verran ennakkoluuloista vapaata siviilirohkeutta, että se tämän tunnus-

”Suomen armeijassa ei suurennuslasillakaan ole nähtävissä sellaisia ilmiöitä, joita suomalaisen rauhanliikkeen tulisi vastustaa.”

taa. Suomen armeija ei ole suomalaisen rauhantyon esteenä. Päinvastoin niillä molemmilla on vastuullinen tehtävänsä, jonka vaikutukset ulottuvat tulevaisuuteen.

Toinen lähitulevaisuudessa ratkaisuaan odottava kysymys on rauhanliikkeen suhde väestönsuojeluun. Pitäytyminen yksipuolisen aseistariisun kaulniisiin toivekuviin ja niillä hyökääminen väestönsuojelutyötä

tekeviä kansalaisjärjestöjä vastaan ei ole omiaan avaamaan luottamusta herättävää ilmapäiriä. Väestönsuojelutyö on ymmärrettävä vilpittömäksi työksi pienen Suomen kansan suojelemiseksi. Sen jyrkkä mitätöiminen Hiroshiman ja Ilmestyskirjan tuhoilla uhaten ei edistä rauhanliikkeen tavoitteita; ei edes kansalaisoppia, vaikkakin — sen toki ymmärrän — se saattaa somasti sopia joidenkin poliittis-

ten puolueiden puoluepoliittisiin tarkoituksiin kuin myös monien rauhanprofeettojen eettiseen, maailmoja syleilevään jalousuuteen.

Kolmas Suomen suurimman rauhanliikkeen kannanottoa edellyttävä kysymys on maamme asevelvollisuusikäistä nuorisoa viime aikoina kovasti puhuttanut asia: asepalvelu—siviilipalvelu. Keskustelu joka siitä kulu-neena kesänä käytiin, oli masen-

tavaa, voimatonta ja henkisesti köyhää. Suomen rauhanpuolustajien olisi pikimmiten tartuttava kansan valitseman eduskunnan jäsenten hihasta kiinni ja vaadittava myös kansanedustajilta sen verran siviilirohkeutta, että he vihdoinkin järjestäisivät asian. Tilanteen jatkuessa nykyisellään siihen turhautuvat sekä siviilipalvelukseen vakaumukseltaan pyrkivät että aseellista palvelustaan suorittavat.

KITEEN APTEEKKI APTEEKIN KEMIKALIO

KITEE

KONGINKANKAAN SÄHKÖ OY

44400 Konginkangas
puh. 945-74084

SÄHKÖPALVELU TAWAST KY

A-ryhmän sähköasennusliike

Valkeisenkatu 15 77600 Suonenjoki
puh. 979-12380

TORNIONLAAKSON SÄHKÖ OY

95600 Ylitornio
puh. 995-31061

SÄHKÖ-GANGO OY

Kuningattarenkatu 18 Loviisa
puh. 915-535711

TORNIONLAAKSON VOIMA OY

95600 Ylitornio
puh. 995-31061

litin Sähkö Oy

Puh. 951-60710
47400 Kausala

E. LAIHO OY

Suomalaisia työasuja
Veijolankatu 45 08150 Lohja 15
puh. 912-24943

LAATUPESU KY

Jäniksenpolku 17
70400 Kuopio 40
puh. 971-341811

HUHKI KY

14300 Renko
puh. 917-76292

RAKENNUSLIIKE A. TASKINEN KY

Kiteentie 46 82500 Kitee
puh. 973-412211

OY C.E. LINDGREN AB

HARJA- JA SIVELLINTEHDAS

Teollisuustie 15 06100 Porvoo
Puh. 915-142244

MAA-PIRKKA OY

Sumeliuksenkatu 10
33100 Tampere 10
puh. 931-22539 – 28692

Uisaarni JA
PUUTVÖTEHDAS TURHU
K:NIT

puh. 363 222
20720 Turku 72

VAAHTO BROS.LTD.

15870 Salpakangas Tel. (918) 801211
tix 16263 VATOS

Rauhanliikkeessäkö turvallisuuden takeet

PERTTI SUOMINEN

Nousukaudesta toiseen

Elämme Euroopan kohtalonvuotta. Näin on useasti sanottu viitattaessa käsillä olevaan uusien keskimatkan ydinaseitten tuloon Eurooppaan. Ymmärrettävä huoli maanosamme turvallisuudesta onkin jo muutamana vuonna saanut sadattuhannet ihmiset marssimaan rauhan puolesta.

Ilmiö sinänsä ei ole uusi, sillä toisen maailmansodan jälkeiseltä ajalta voidaan löytää muitakin tällaisia rauhanliikkeen nousukausia. 1940-luvun lopulla vastustettiin läntistä puolustusyhteistyötä. 1960-luvun alussa Ranskan ja Englannin ydinasehankintoja ja saman vuosikym-

menen lopulla marssittiin Vietnamin sotaa vastaan. 1970-luvun puolivälissä rauhanliikkeen huomion kohteena olivat Yhdysvaltojen neutroniasesuunnitelmat ja nyt 1980-luvulla siis euroaseet.

Uuden rauhanliikkeen keskuksina ovat olleet ne Länsi-Euroopan maat, joihin Naton vuoden 1979 päätöksellä on suunniteltu sijoittaa Yhdysvaltojen uusia ydinaseita. Syntysijoitetaan rauhanliike on levinnyt muuallekin Länsi-Eurooppaan, samoin Yhdysvaltoihin ydinaseiden jäädytystä vaativana liikkeenä ja jossakin määrin myös Itä-Eurooppaan, missä ainakin Itä-Saksassa ja Unkarissa on esiintynyt virallisesta linjasta poikkeavaa "rauhanliikehdintää".

Eurooppalainen rauhanliike on selvästi jakautunut kahteen toisiaan vieroksuvaan ryhmittymään: englantilaisperäisen END-vetoomuksen pohjalta toimivaan läntiseen rauhanliikkeeseen ja sosialististen maiden virallisiin rauhanjärjestöihin tukeutuvaan liikkeeseen.

Molemmilla ryhmityksillä on vastineensa suomalaisessa rauhanliikkeessä, joka muutenkin on saanut nousukausiansa virikkeet pääasiassa muualta Euroopasta. Kansallinen turvallisuus-

politiikka on vain harvoin antanut pohjaa mittavammille ponnistuksille, vaikka siihen on toki kohdistettu kärkevääkin arvostelua.

Ydinaseet pääkohteena

Rauhanliikkeen terävin kärki on suunnattu ydinaseita vastaan. Erityisen alkusäyksen uudelle nousukaudelle antoivat mainittu Naton päätös sekä myöhemmät puheet rajoitetun ydinasesodan mahdollisuudesta Euroopassa. Perusteiltaan ydinaseiden vastustaminen on samankaltaista kuin aiemminkin, nyt on vain mukana huomattavasti suuremmat kansanjoukot osoittamassa mieltään ydinasetoman Euroopan ja ydinasettoman Pohjolan puolesta.

Viime aikojen rauhankeskustelun keskeisenä teimana on ollut ydinasesodan uhka. Tulevaa sotaa pidetään väistämättä ydinasesotana, missä Suomikaan ei tule ydinaseiskuilta säästymään.

Maanpuolustus ja väestönsuojelu koetaan tällaisessa näkökulmassa turhana ja vahingollisena, ne antavat vain väärän turvallisuuden tunteen. Tyypillistä tämänkaltaisen ajatusmallin läpiviemiselle on, että lähes jokaisen itseään kunnioittavan rauhantilaisuuden ohjelmaan kuu-

luu ydinpommin räjäyttämisen jossakin paikallisessa kohteessa tappiokauhukuvien maalaamiseksi.

Ydinaseiden tuho vaikutukset ovat kiistatta valtavat, niitä ei käy vähättelemään. Se ei kuitenkaan anna oikeutta todellisuuspohjaa vailla olevien esimerkkien käyttämiseen ja väärän turvattomuuden tunteen luomiseen. On vaikea löytää järkeviä perusteita esimerkiksi sille, että Suomeen, edes Helsinkiin, kohdistettaisiin megatonniin tehoisia strategisia ydinräjähteitä.

Rauhanliikkeen kaltaisella kansalaismielipiteellä voi olla vaikutusta hallitusten ydinasepäätöksiin. Edellytyksenä kuitenkin on, että asian tunnepitoisuudenkin keskellä otetaan huomioon vallitsevat tosiasiat.

Tavanomainenkin puolustus tulilinjalla

Ydinaseiden vastustamisen taustalla rauhanliike on säilyttänyt perinteisen pasifistisen, maanpuolustukseen yleensä kriittisesti suhteutuvan asenteensa. Havainto on yleis-eurooppalainen, mutta erityisesti se pätee Suomessa, missä luonnollisista syistä ei voida mennä istuman ydinasetukikohtien ympärille, vaan sormella osoitettavat epä-

kohdat on etsittävä omasta tavanomaisesta puolustusjärjestelmästä.

On muun muassa väitetty, että puolustusvoimilla ja puolustuskyvyn ylläpitämisellä maassamme ei ole mitään merkitystä, jos suurvallat joutuvat sotaan keskenään. On myös vaadittu, että Suomen tulisi vauhdittaa hitaasti etenevää aseidenriisuntaa ryhtymällä esimerkiksi yksipuoliseen aseidenriisuntaan. Puolustusmenot olisi tässä ensiaskeleena vähintäänkin jäädytettävä nykytasolle ja vapautuvat varat ohjattava työllisyyden hoitamiseen, kulttuurihankkeisiin, rauhankasvatukseen tai vaikkapa turvakoteihin ja hätäpuhelimiin naisille.

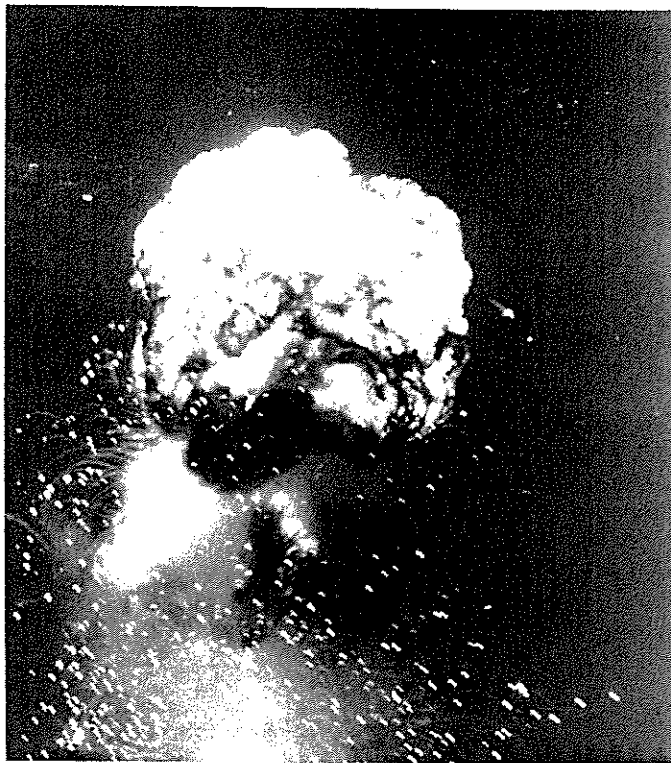
Puolustusbudjetin alhaista tasoa on joskus haluttu pitää rauhapolitiikan uskottavuuden mittana. Puolustusvoimain komentaja kenraali Lauri Sutela on vastauksena tällaisiin ajatuksiin todennut eräässä puheessaan, että "Suomi on koko sodan jälkeisen ajan ollut esimerkiksi puolustusmenojen minimoinnista. Sopii vain kysyä kuka on seurannut esimerkkiämme." Sama kysymys voitaisiin hyvin tehdä yksipuolisen aseidenriisunnankin osalta, jos siihen ryhdyttäisiin.

Omaksi kokonaisuudekseen on rauhankeskustelussa noussut siviilipalvelukysymys. Yhtä mieltä tunnutaan kaikilla tahoilla olevan siitä, että nykyinen järjestelmä on keskeneräinen ja epätydyttävä. Halutun kehityksen suunta jakaakin sitten jo mielipiteet kahtia. Yhtäällä oltaisiin menossa entistä väljempään järjestelmään, toisaalla taas kokonaisuun puolustusta paremmin palveleviin ratkaisuihin.

Tavoitteena rauhanyhteisö

Rauhanliikkeen perimmäisenä tavoitteena on sellainen kansainvälinen järjestelmä, missä on toteutettu yleinen ja täydellinen aseidenriisunta ja missä kaikki riitaisuudet voidaan ratkaista rauhanomaisin keinoin.

Turvallisuuspolitiikan perinteiset mallit halutaan muuttaa voimakkaasti erilaisten siviilivastarinnan muotojen varaan rakentuvaksi. Sadankomitealiiton puheenjohtajan Folke Sundmanin teesejä lainaten: "Suomalaista yhteiskuntaa on ryhdyttävä valmistelemaan aineellisesti

Pommin pelko on saanut ihmiset aktiivisiksi rauhankysymyksissä.

ja henkisesti sellaiseen kehitysuunnitelmaan, jossa puolustusvoimien ja puolustuspolitiikan roolia Suomen turvallisuuspolitiikassa asteittain hävytetään."

Rauhanliiton puheenjohtaja Göran von Bonsdorff puolestaan on vakuuttunut siitä, että tällainen positiiviseen rauhaan perustuva rauhanyhteistyö on jo nyt hyvällä alulla. Viitteinä siitä hän mainitsee mm. rauhantutkimuksen, rauhankasvatuksen, rauhankirjallisuuden, rauhajärjestöjen suunnittelu- ja painostustoiminnan, kuten adressit ja marssit, sekä rauhan asiasta kiinnostuneitten piirien yhteistyön.

Kansalaistoiminta korostunut

Rauhanliikkeen tavoitteita ja toimintaa on edellä kuvattu muutamain esimerkein. Ne ovat pitkälti yleistyksiä, sillä tämän päivän rauhanliikkeellä ei raken-

teestaan johtuen ole yhtenäistä ohjelmaa tai toimintalinjaa. Vain ydinaseriisunnan tarpeellisuudesta ja kiireellisyydestä ollaan jotakuinkin yksimielisiä, muissa kysymyksissä saattavat rauhanliikkeen eri osien näkemykset olla jyrkästikin ristiriidassa keskenään.

Uuden rauhanliikkeen nousuvaiheen kantavina voimina ovat olleet perinteiset rauhajärjestöt: Suomen Rauhanliitto, Suomen Sadankomitealiitto ja Suomen Rauhanpuolustajat.

Rauhanliitto edustaa rauhanliikkeen maltillisinta, lähellä perinteistä rauhanaatteen idealismia olevaa linjaa. Sadankomitealiittoa puolestaan on luonnehdittu "pieneksi ja ärhäkäksi taistelujärjestöksi". Se edustaa perinteistä pasifismia puhtaimmillaan ja suhtautuu muita kriittisemmin kansalliseen puolustuspolitiikkaan. Molempien järjestöjen taustana on länsieurooppalainen rauhanliike.

Vastatakseen laajan kenttänään vaatimuksia on suurin järjestöstä, Rauhanpuolustajat, ottanut erääksi keskeiseksi teemakseen ydinaseettoman Pohjolan ja toiminnan sen puolesta. Järjestön näkemykset heijastelevat sosialististen maiden rauhanohjelmia. Kansallisella tasolla se korostaa YEA-sopimuksen merkitystä rauhapolitiikkamme kulmakivenä.

Rauhanjärjestöjen ohella uusi rauhanliike sisältää monella eri tavalla ilmenevää, spontaania kansalaistoimintaa. Muun muassa poliittiset puolueet, ammattiyhdistysliike ja kirkko ovat laatineet omista lähtökohdistaan omia rauhanohjelmiaan ja osallistuneet keskusteluun.

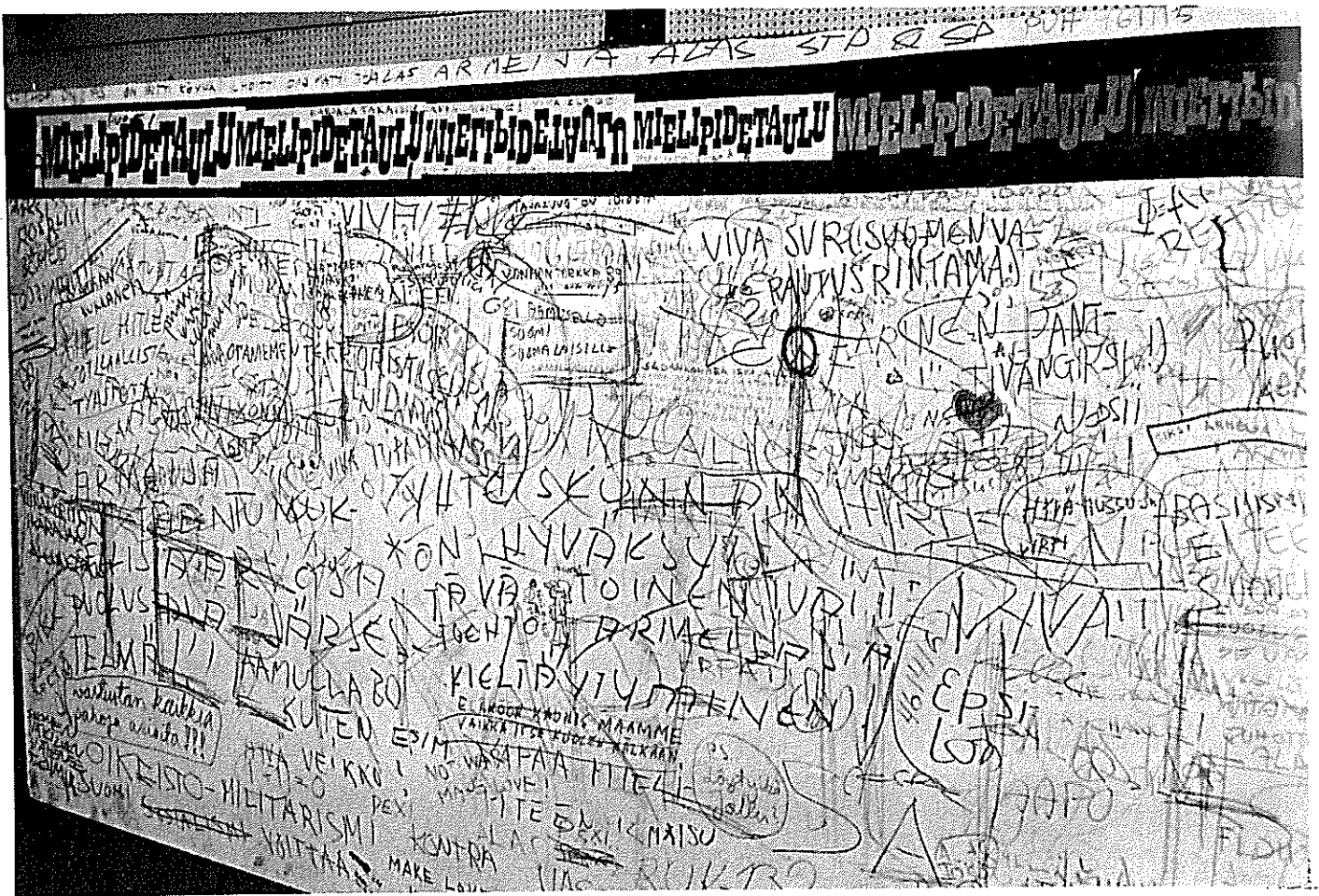
Kansalaistoiminnan aktivoituminen on tuonut mukanaan myöskin eri kansalaisryhmien, kuten esimerkiksi lääkäreiden, psykologien, taiteilijoiden, kirjailijoiden, toimittajien, opettajien, nuorison ja naisten rauhan-toimikuntia ja -liikkeitä. Niiden toiminnalle on vaikea löytää muuta yhteistä pohjaa kuin rauhankeskustelun herättäminen yleensä ja ydinaseiden vastustaminen erityisesti.

Rauhanmarssit ovat näkyvinä rauhanliikkeen ilmaisua. Ne ovat meilläkin koonneet tänä syksynä runsaat 200 000 osanottajaa. Kun rauhajärjestöjen jäsenistön ja muitten aktivistien määrä saattaa enimmilläänkin nousta noin 50 000:een, voidaan päätellä, että valtaosa marssi-joista on suurta yleisöä, joka haluaa olla mukana vain osoittamassa omasta turvallisuudestaan kokemaansa huolta. Vähintään yhtä paljon kuin ydinaseet heitä huolestuttaa muina aikoina työllisyys- ja toimeentulokysymykset.

Uskottavuuden ongelmat

Uusi rauhanliike on näyttävällä tavalla kyennyt kokoamaan joukkoja tunnuksensa alle. Sen tiliin on eittämättä laskettava myös puolustuspoliittisen keskustelun vilkastuminen sekä rauhankasvatuksen eteneminen koulumaailmassa.

Säilyttääkseen uskottavuutensa ja vetovoimansa liikkeellä on kuitenkin voitettavanaan eräitä ongelmia, jotka se hyvin itsekin tiedostaa. Paradoksaalista kyllä ne liittyvät juuri liikkeen laaja-

Mielipiteitä puolustusvoimista ja rauhansioista riittää.

pohjaisuuteen ja sitoutumattomuuteen, joita toisaalta on haluttu pitää sen voimana.

Rauhanliikkeen sisällä käytävästä keskustelusta ja esitetyistä vaatimuksista päätellen on puolueettoman suhtautumistavan löytäminen suurvaltaosapuolten varustelun ja ydinaseisiin edelleenkin eräänlainen sitoutumattomuuden ikuisuus kysymys. Se, että keskeisimmät rauhanjärjestöt ovat tässä suhteessa kovasti eri linjoilla, ei voi olla heijastumatta koko liikkeen olemukseen.

Useista erilaisista ryhmistä koostuva rauhanliike on toki laajapohjainen, mutta samalla myös heterogeeninen. Siltä puuttuu uskottavuutta herättävää kokoavaa voima. Kuvaavaa on esimerkiksi, että kaikki lääkärit eivät ole tyytyneet vain ydinsotaa vastustavaan toimintaan, vaan on tarvittu uusi lääkärin sosiaalinen vastuu-liike, joka pienempänä ja äänekkäämpänä kritisoi maanpuolustusta kokonaisuudessaan ja antaa jossakin määrin vääristyneen kuvan lääkärinkunnan asenteesta yleensä. Sa-

mantapaista horjumista tapahtuu kirkon sisällä siviilipalveluskysymyksen suhteen. Kovin uskottavaa ei ole sekään, että suurimman rauhanjärjestön johtohenkilöt kiistelevät sanomalehtien palstoilla rauhanliikkeen sisällöstä.

Myös monet epärealistiset ja sekavat tavoitteet heikentävät rauhanliikkeen uskottavuutta. Arvostettu filosofi Georg Henrik von Wright on rauhanliikkeen olemusta analysoidessaan varoittanut tästä, toteamalla mm, että ydinaseriisunnan vaatiminen on realistista, mutta tavanomaiseen aseistukseen kohdistetut nopeat vaatimukset sen sijaan ovat nykyoloissa epärealistisia. Samanlaista realistista näkemystä edustaa Rauhanpuolustajain puheenjohtaja Paavo Rintala, joka äskettäin voimakain äänenpainoin palautti jäsenistöään riviin.

Rauhanliikkeelläkin kohtalon vuosi

Meneillään olevat euro-ohjusunneuvottelut voivat johtaa joko

ohjusten rajoittamiseen tai niiden määrän kasvuun Euroopassa. Oli lopputulos kumpi tahansa, voitto tai turhautuminen rauhanliikkeen näkökulmasta, tulee liike joka tapauksessa olemaan uudelleenarvioinnin edessä. Pelkkä ydinaseisiin vetoaminen ei aikaa myöten enää mene läpi, vaan tarvitaan muita keinoja. Näin käynee myös meillä.

Rauhanliikkeen kritiikki tulee entistä enemmän kohdistumaan kansallisen puolustuskykyemme ylläpitämisen tarpeellisuuteen. Esimerkkinä tästä ovat jo nyt esitetyt voimakkaat vaatimukset puolustusmäärärahojemme jäädyttämisestä. Jos ja kun neljäs parlamentaarinen puolustuskomitea aikanaan asetetaan, tulee sen työskentelyyn kohdistumaan aikaisempaa voimakkaampia paineita.

Rauhanliikkeellä on läheiset suhteet moniin kehitysyhteistyön, ympäristönsuojelun ja energiapolitiikan parissa askaroihin yhdenasian liikkeisiin. Vastaisuudessa tällainen yhteistyö tulee olemaan rauhanliik-

keelle entistä tärkeämpää ja halutumpaa. Lopputuloksena saattaisi olla jopa norjalaisen rauhantutkijan Johan Galtungin meillemkin suosittelema "vaihtoehtoinen puolue".

Mikäli rauhanliike syystä tai toisesta kokee vetovoimansa heikentyvän, saattaa ainakin sen radikaaleimmissa osissa olla halukkuutta "kansalaistottele-mattomuuden" ja "siviilirohkeuden" osoittamiseen. Joissakin tilanteissa se saattaa olla rauhaa rakentava, kuten Wolf H Halsti äskettäisessä visiossaan kuvaili, mutta yhtä hyvin se voi olla myös tasapainoisia turvallisuusrakenteita horjuttavaa.

Rauhanliikettäkin puolustetaan

Onko rauhanliikkeestä sitten turvallisuuden taakaajaksi? Ei yksinään, mikäli kansalaismielipiteeseen on uskomisen, mutta yhdessä maanpuolustuksen kanssa kylläkin.

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan vuoden 1982 lopulla suorittamassa haastatte-

lututkimuksessa vertailtiin rauhanliikkeen ja maanpuolustuksen vaikutuksia. Kuusi kymmenestä suomalaisesta (59 %) arvioi tällöin, että kummatkin niistä yhdessä lisäävät parhaiten Suomen turvallisuutta. Vain joka seitsemäs (13–14 %) uskoi, että siihen pystyisi jompi kumpi yksinään.

Samaisessa tutkimuksessa 83 % vastaajista oli sitä mieltä, että Suomessa on asioita, joiden vuoksi maatamme kannattaa puolustaa aseellisesti. Itsenäisyyden ja isänmaan/kotimaan jälkeä kolmantena puolustettavana asiana pidettiin sananvapautta/vapauksia.

Ilman yhteiskunnallisia vapauksia meillä tuskin voisi olla kovinkaan laajaa rauhanliikettä. Sekin tarvitsee puolustamista ja sitä tullaan kaikkine erikoisuuksineen puolustamaan, tarvittaessa aseellisesti.

83 % suomalaisista on sitä mieltä, että Suomessa on puolustettavia asioita.

ARJA KOSKI

Lehdistön aseidenriisuntaviikko

Rauhantyön realismi tuntui olevan YK:n aseidenriisuntaviikkoa ja sen aikana olleita rauhanmarssseja käsitelleiden lehtikirjoitusten teema. Se tuli parhaiten esille lehtien pääkirjoituksissa ja kolumneissa.

Lehdistön yleinen suhtautuminen rauhanliikkeeseen oli aseidenriisuntaviikon aikana myönteistä ja sikäli yksimielistä, että kirjoituksissa oli liikkeen päämääräksi ymmärretty ydinasevarustelun ja Euro-ohjusten vastustaminen. Suomalainen rauhanliike koettiin oikeutetuksi toiminnaksi ja huoleksi tulevaisuuden puolesta. Eli kuten Porissa ilmestynyt Satakunnan Kansan kirjoitti: "Ja yhä merkittävämmäksi suomalaisen rauhanliikkeen on tehnyt se, että vastuullinen osa siitä ei vaadi yksi-

puolista aseriisuntaa vaan suuntaa oikeutetun mielenilmuksensa maailman kaikkia ydinaseita vastaan."

Yksimielisyydestä hiukan erivä kommentti oli rauhanliikkeen toiminnan määrittelemisen eräässä lehdessä "toiminnaksi kaikkia aseita ja asejärjestelmiä mutta aivan erityisesti ydinaseita vastaan".

Puolustusvoimien rooli osana suomalaista rauhanliikettä ja -työtä tuli myös esille. Merkittävintä tätä koskenut kannanotto julkaistiin oululaisessa Kalevassa, esittäjänä Suomen Rauhanpuolustajien puheenjohtaja, kirjailija Paavo Rintala. Hän sanoi artikkelissaan "YK:n aseidenriisuntaviikolla", ettei Suomen armeijassa ole tänä päivänä suu-

rennuslasillakaan nähtävissä sellaisia ilmiöitä, joita suomalaisen rauhanliikkeen tulisi vastustaa. "Jopa armeija on Suomessa rauhan kannalla."

Rintalan esittämät mielipiteet herättivät lehdissä keskustelua rauhanliikkeen eri aktiivisten kesken. Julkinen mielipiteidenvaihto jäi kuitenkin yllättävän laimeaksi.

Eräässä puolustusvoimien ja rauhanliikkeen välisiä suhteita käsittelevissä kirjoituksissa tuotiin esille myös norjalaisen Johan Galtungin mielipiteet.

Erilaiset aseidenriisuntaviikolla järjestetyt tilaisuudet, pääasiassa rauhanmarssit, saivat sanomalehtien uutissivuilla runsaasti palstatilaa. Mielenkiinnon kohteina olivat marssien päätteeksi olleissa tilaisuuksissa pidetyt pu-

heet. Viime aikoina julkisuudessa käydyin keskustelun valossa oli kiinnostus kirkon edustajien puheisiin ymmärrettävää.

Varsin vähälle huomiolle jäivät viikon aikana erilaisten ammattiryhmien rauhanjärjestöt eikä työpaikoilla järjestetty, viiden minuutin pituinen työnsäuskaan ei herättänyt liiemmäti huomiota lehdistössä.

Aseidenriisuntaviikon ja rauhanmarssien käsittely oli lehdissä kaiken kaikkiaan asiallista. Uutissivujen tekstit olivat etupäässä toteavia ja referoivia.

Lehtikirjoittelua ei ainakaan voi syyttää eräässä kolumneissa esilletuodusta huolesta, rauhanliikkeen markkinahenkistämistä.

Maanpuolustustahtomme on huippuluokkaa

Suomalaisten maanpuolustustahdon vakuutetaan juhlapuheissa olevan korkea. Mutta mitä on maanpuolustustahto ja miten sitä voi mitata? Pääesikunnan sotilaskasvatustoimiston päällikkö komentaja, valtiotieteen kandidaatti Jukka Heinonen tarkastelee maanpuolustustahtoa suoritettujen mittauksen valossa. Ne osoittavat tahtoa olevan.

JUKKA HEINONEN

Maanpuolustustahto voidaan määritellä monella eri tavalla ja se ilmenee myös eri tavoin. Tavallisen kansalaisen kannalta maanpuolustustahto voidaan rauhan aikana käsittää esimerkiksi asepalveluksen moitteettomana suorittamisena tai mielipiteiden ilmauksena maanpuolustukselle myönnettävien resursien korottamiseksi.

Sodan aikana tämä tahto näkyy valmiutena ase kädessä puolustaa maata huolimatta siitä aiheutuvasta fyysisestä riskistä.

Päätöksentekijöiden maanpuolustustahto ilmenee rauhan aikana maanpuolustusresurssien konkreettisena luomisena ja sodan aikana riittävän aikaisina päätöksinä valmiuden kohottamiseksi.

Eri mielipidemittauksilla on

tutkittu kansalaisten rauhan aikaista puolustustahtoa. Spontaaneeja ilmauksia esimerkiksi lehdistökirjoittelussa ei toistaiseksi ole systemaattisesti tutkittu. Käyttäytymistä varusmies- tai reserviläispalveluksessa ei niin ikään ole maanpuolustustahdon kannalta systemaattisesti kartoitettu.

Poliittisten päätöksentekijöiden suhtautumista maanpuolustusresurssiin on tarkasteltu muutamassa tutkimuksessa (Tervasmäki, Harle jne.) Esimerkiksi valmiuslainsäädännön viimeaikainen kehitys antaa jonkinlaisia viitteitä päätöksentekijöiden kriisiajan maanpuolustustahdosta.

Kansalisiin kohdistuvat mielipidemittaukset

Mielipidemittauksissa vallit-

see se periaatteellinen työnjako, että Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta (MTS) suorittaa mittaukset siviiliyhteiskunnassa ja puolustusvoimat tekee mittaukset sen palveluksessa olevien keskuudessa.

Poikkeuksina ovat eräiden tutkimuslaitosten yksityisinä tai opinnäytteinä tekemät tutkimukset ja eräät puolustusvoimien koko yhteiskuntaan kohdistamat tutkimukset.

MTS:n tutkimukset tapahtuvat ns omnibushaastatteluuina, joissa noin tuhannelle kansalaiselle esitetään maanpuolustusta koskevat kysymykset lukuisten muiden aihepiirien yhteydessä. Haastateltavat edustavat otannallisesti Suomen kansaa pienoisluokassa.

MTS ja sen edeltäjä HMS ovat tutkineet turvallisuuspoliittisia mielipiteitä vuodesta 1964 alkaen.

Eräänä varsin tavallisen maanpuolustustahdon mittarina meillä ja muualla on suhtautuminen puolustusmäärärahoihin. Tästä onkin HMS-MTS tutkimuksissa kattava aikasarja koko tutkimusten suoritusajaväliltä. Suhtautuminen määrärahoihin on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana melko muuttumatonta. Huomio kiinnittyy tällä vuosikymmenellä tapahtuneeseen korottajien määrän laskuun. Selitys saattaa olla siinä, että aktiivinen tiedotustoiminta on tuonut negatiivisen tuloksen. Viime vuosien hankinnoista (Hawk, Mig, It-ohjukset jne.) on tiedotettu suhteellisen mittavasti. Saattaa olla, että kansa-

Suhtautuminen puolustusmäärärahoihin 1964—83:

%	1964	-69	-70	-71	-72	-73	-74	-75	-78	-79	-80	-81	-82	-83
korotettava entisellään	17	46	56	46	36	42	42	41	38	37	41	32	32	33
ei osaa sanoa	55	38	33	42	48	44	41	41	38	43	42	48	49	48
vähennettävä	12	7	3	4	8	5	8	7	12	10	5	7	5	5
	16	9	8	8	8	9	9	11	12	10	12	13	14	14

Kaikista vastaajista puolustusmäärärahoja haluaisi korottaa ”tuntuvasti” 5 % ja ”jonkin verran” 28 % sekä vähentää ”tuntuvasti” 6 % ja ”jonkin verran” 8 %.

Puolustusmäärärahojen korottamisen kannalla on miehistä 39 % ja naisista 28 %, vähentämisen kannalla miehistä 11 % ja naisista 17 %. Puolustusmäärärahoihin suhtautuvat keskimääräistä myönteisemmin vanhimmat (50 vuotta täyttäneet), joista 39 % korottaisi ja 8 % vähentäisi. Keskimääräistä varauksellisempia ovat nuorimmat (alle 25-vuotiaat), joissa niin korottamista kuin vähentämistäkin kannattaa 19 %.

Suomalainen varusmies haluaa puolustaa maataan.

laisten mielipiteet ovat tästä syystä kääntyneet kannalle "ei-köhän tämä taso ala riittää".

Syksyllä julkistettiin MTV:n uutislähetyksessä mielipidetutkimuksen tulos, jossa määräraha-kysymystä lähestyttiin toisella tavalla. Taloustutkimus Oy:n suorittamassa haastattelussa puolustusmäärärahat asetettiin kilpailemaan muiden valtion menojen kanssa. Kysymys kuului pääpiirtein seuraavasti: "Jos valtion menoissa tulisi päästä 2000 miljoonan säästöön, miltä toiminnan aloilta voitaisiin karsia määrärahoja?" Kysymyksen yhteydessä esiteltiin kyseisen menokohdan edellisvuotinen suuruus. Vastaajista suurin osa eli 77 % olisi valmis karsimaan puoluetukea. Toiseksi suurimman karsijamäärän sai luokka puolustusvoimien materiaalihankinnat, joista olisi karsinut 53 %. Teollisuuden avustuksia olisi karsinut 33 %, maataloustukea 29 %, kehitysyhteistyövaroja 20

% ja työttömyyskorvauksia 13 %. Vähiten olisi karsittu eri sosiaalimenoja.

MTS on viime vuonna ensi kertaa kysynyt kansalaisilta suoraan heidän tahtoaan puolustaa maataan. Kysymys kuului: "Oliko suomalaisten puolustauduttava kaikissa tilanteissa aseellisesti, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta?" Myöntävästi vastanneiden määrä on 67 %. Joka neljäs on sitä mieltä, ettei tällöin kannata puolustautua aseellisesti ja 8 % ei osaa sanoa kantansa.

Tämä kysymys on sama kuin Ruotsin vastaavissa tutkimuksissa käytetty. Siellä tulos on ollut, ehkä hieman yllättäen, noin 10 % myönteisempi.

Kysyttäessä kansalaisilta "onko Suomessa asioita, joita kannattaa puolustaa tarvittaessa vaikka aseellisesti?", ovat tulokset hieman erilaiset. Puolustamisen arvoisia asioita on löytynyt 83 % vastaajista, 9 %:lla tällai-

sia asioita ei ollut ja 7 % ei osaa sanoa.

Eri haastattelukysymysten valossa voidaan arvioida, että selvän kielteisesti maanpuolustukseen suhtautuvien määrä on maassamme 7-9 %.

Parhaillaan on käynnissä eri maissa toimivien Gallup-tutkimuslaitosten yhteinen kansainväliseen vertailuun tähtäävä yhteiskunnallinen tutkimusprojekti. Kysymyssarjat sisältävät myös maanpuolustuksellisia aiheita. On mitattu sitä, miten kansalaiset luottavat puolustusvoimiinsa ja puolustaisivatko he maataan. Kun tarkastellaan maita, jotka ovat sijoittuneet hyvin molemmissa kysymyksissä voidaan väittää, että ainakin tässä seurassa Suomi on voittanut eräänlaisen kultamitalin.

Muita hyvin sijoittuneita maita ovat mm Yhdysvallat ja Englanti ja huonosti ovat sijoittuneet mm Japani ja Belgia.

Varusmiestutkimukset

Meillä on viime vuosina tehty varusmiehiin kohdistettuina kaksi samansisältöistä kyselyä. Niissä mitattiin mm maanpuolustustahtoa ja palvelusmotivaatiota. Tutkimusten valossa varusmiesten maanpuolustustahto on jos mahdollista vieläkin korkeampi kuin kansalaisilla yleensä. Vain pari prosenttia varusmiehistä on sitä mieltä, ettei maata pidä puolustaa. Tulosta ei kuitenkaan pidä tulkita varusmiespalveluksen aikaansaamaksi. Onhan ulkopuolelle jäänyt mm siviilipalveluksen kautta selvän kielteisesti asennoituvat sekä naiset.

Ilahduttavaa on, että valtaenemmistö varusmiehistä haluaa oman ilmoituksensa mukaan suorittaa palvelustehtävänsä mahdollisimman hyvin. Noin 80 % yrittää parhaansa, 10 % ei oikein tiedä ja noin 10 % on ilmeisen välinpitämättömiä.

Eräänlaisena pohjanoteerausena voidaan vertailun vuoksi ottaa ranskalaisten varusmiesten kannanotot parin vuoden takaa. Heistä 63 % piti asepalvelusta ajan haaskauksena ja vain 26 % piti sitä isänmaalle hyödyllisenä. Kysymykseen "oletteko valmis taistelemaan" 30 % vastasi myöntävästi ja 63 % ilmoitti, etteivät he taistelisi.

Summa summarum

Kansalaisten maanpuolustustahtoa on mitattu erilaisilla kyselyillä. On muistettava, ettei yhden kyselyn vastauksista pidä tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Vasta kun samaa kysymystä käyttäen on saatu aikasarja, siinä tapahtuvat muutokset ilmaisevat myös mielipiteissä tapahtuneita muutoksia.

Toinen huomattava seikka on se, että mitä abstraktisemmasta asiasta on kysymys, sitä positiivisempi on asenne. Mitä lähemmäs konkreettista suorituskykyä tullaan, sitä enemmän lisääntyvät epäilevät äänenpainot. Tästä osoituksena on alla oleva taulukko.

Kansalaisten maanpuolustustahto on ainakin suoritettujen mielipidemittausten mukaan kansainvälisesti ottaen erittäin korkealla. Sama koskee myös suomalaisia varusmiehiä.

MAATA EI TULE PUOLUSTAA	VM 81	2 %
PV ON TARPEETON	SG 82	6 %
PV EI TOIMI KOKO KANSAN HYVÄKSI	SG 82	7 %
EI PYSTY HUOLEHTIMAAN TURVALLISUUDESTA	SG 82	18 %
PV ON HUONOSTI ASEISTETTU	SG 82	29 %
KOULUTUS TEHOTONTA	VM 81	33 %

Selitys: VM 81 -varusmiestutkimus 81
SG 82 -Suomen Gallup 82

Lutherin regimenttiopin poliittinen ja yhteiskunnallinen merkitys

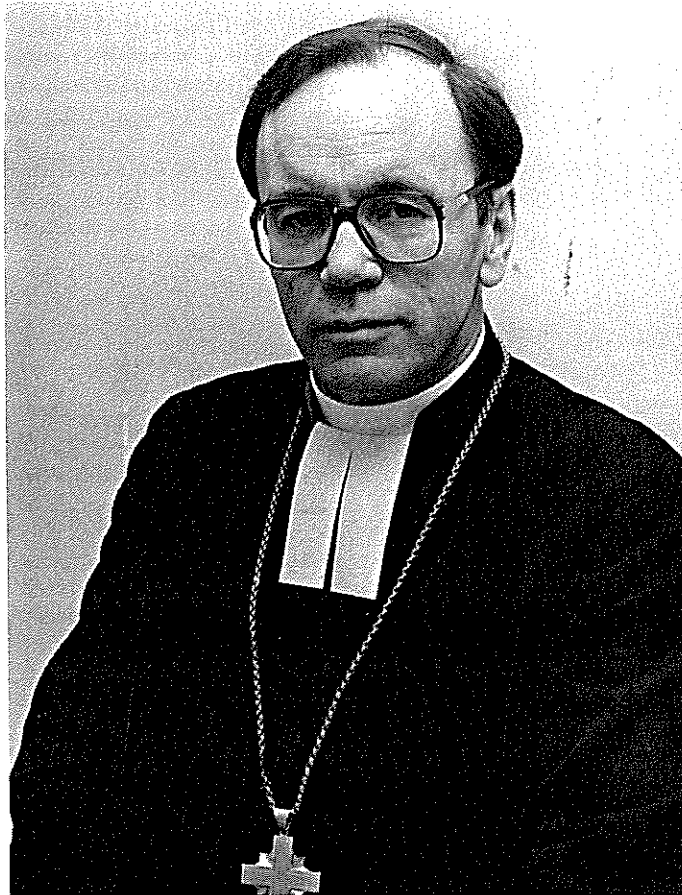
JOHN VIKSTRÖM

Lutherin kahden hallintavalan oppi on viime vuosikymmeninä ollut vilkkaan keskustelun kohteena. On kysytty, onko Lutherin kehittämä oppi Jumalan kahdesta hallituksesta eli regimentistä jollakin tavalla riittämätön tämän päivän kirkossa ja yhteiskunnassa. Onko esimerkiksi niin, että tämä oppi oli käyttökelpoinen vanhassa patriarkaalisessa ja esiteollisessa yhteiskunnassa? mutta ei enää demokraattisessa ja nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa? Toisaalta otsikkomme voi merkitä sitä, että me siinä kysymme, missä määrin tämä sinänsä oikea ja ”riittävä” oppi toteutetaan tänään, meillä ja muualla. Onko esim. omassa kirkossamme ja omassa maassamme ilmiöitä, jotka ovat regimenttiopin ja sen alkuperäisten intentioiden vastaisia? Jatkossa on meidän pidettävä otsikon kumpaakin merkitystä mielessä.

Regimenttiopin asema ja funktio Lutherin teologiassa

Kun ryhdymme arvioimaan Lutherin regimenttioppia on meidän nähtävä, ettei tämä oppi ole mikään erillinen ja muusta eristettävissä oleva osa Lutherin teologiassa, yksi sektori muitten sektorien vieressä. Oppi jumalan kahdesta regimentistä sijaitsee Lutherin kristinuskontulkinnan keskuksessa ja sillä on siten elimellisiä yhteyksiä useimpiin Lutherin teologian kohtiin.

Luther oli, kuten tiedämme, raamattuteologi. Hänen teologiansa syntyi Raamatun tulkintana, Raamatun selityksenä. Jokainen Raamatun selittäjä ja tulkitsija, joka lähtee siitä, että tämä kirjakokoelma on Jumalan meille antama ilmoitus, edellyttää, että me tässä olemme tekemisissä erään elimellisen kokonaisuuden kanssa. Näin teki Lutherkin. Mutta tällöin herää kysymistä näkökulmasta Raa-

KUVA: RITVA NEUVONEN

Arkkipiispa John Vikström piti lokakuun loppupuolella Helsingissä Luther-symposiumissa esitelmän, joka kohautti sekä myönteisesti että kielteisesti ihmisten mieliä, riippuen heidän asenteistaan siviilipalveluun ja kirkkoon. Koska lehti uutiset usein antavat hieman vinon kuvan siitä, mitä jossain esitelmässä sanotaan, Kylkirauta julkaisee arkkipiispa Vikströmin esitelmän kokonaisuudessaan. Lukijat voivat tehdä itse johtopäätöksensä.

Todettakoon kuitenkin, että alun teologisesta filosofiasta huolimatta – tai ehkä juuri sen takia – esitys kannattaa lukea kokonaan.

Väliotsikot ovat toimituksen laatimat.

mattu on nähtävä ja tarkasteltava, jotta se voi näyttää ehyeltä kokonaisuudelta. Onko esim. ollenkaan mahdollista, että kirjakokoelma, missä on sekä Jeesuksen vuorisaarna että Roomalaiskirjeen kolmastoista luku, on tällainen kokonaisuus? Jos toisaalta lukee ”Älkää tehkö pahalle vastarintaa; vaan jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle toinenkin” ja toisaalta kuulee Paavalin sanovan, ettei esivalta miekkaa turhaan kannan, koska se on Jumalan palvelija, kostaja sen rankaisemiseksi, joka pahaa tekee, eikö silloin ole pakko todeta, että vakava raamatuntutkija ja kristitty joutuu sovittamattomaan ristiriitaan. Eikö jommastakummasta silloin ole tingittävä ristiriidan selvittämiseksi? Onko esimerkiksi tingittävä vuorisaarnan yleispätevyydestä ja tulkittava se siten, että se koskee vain niitä hengellisiä, joilla on mahdollisuus elää erillään maailmasta – niinkuin roomalaiskatolinen kirkko teki. Vai onko tingittävä Roomalaiskirjeen kolmannentoista luvun näkemyksestä vuorisaarnan yleispätevyyden hyväksi – niinkuin Lutherin ajan ns. hurmahenget tekivät?

Luther ei ole valmis kumpaankaan ratkaisuun vaan hän katsoo, että on pidettävä kiinni kummastakin, kummankin raamatunkohdan yleispätevyydestä. Mutta silloin hänen on löydettävä tarkastelukulma, joka tekee tämän mahdolliseksi. Ja hän löytääkin, ja se mitä hän löytää on se kokonaisnäkökulma Raamattuun ja Jumalan toimintaan, jota oppi Jumalan kahdesta regimentistä edustaa. Tämä auttaa häntä ratkaisemaan ei ainoastaan äsken mainittua ongelmaa vaan myös eräitä muitakin, esim. vanhan ja uuden testamentin keskinäiseen suhteeseen liittyviä ongelmia.

Kahden regimentin opilla on siis tärkeä hermeneuttinen funktio Lutherin teologiassa. Viit-

taan tassä siihen, mitä N.A. Dahl kirjoittaa eräässä yhteydessä: "Die Lehre von den beiden Reichen ist - ebenso wie die reformatorische Unterscheidung von Gesetz und Evangelium - nicht einfach eine Beschreibung und Systematisierung biblischer Tatbestände. Sie muss vielmehr als ein hermeneutisches (bzw. heuristisches) Prinzip verstanden werden, wodurch die Reformation in der gegebenen Lage mit dem gesamten Zeugnis der Heiligen Schrift in sachgemässer Weise zurechtzukommen versuchte. Eine theologische Prüfung der Lehre kann deshalb nicht dadurch zustande kommen, dass man ganz einfach die klassischen Formulierungen der Zweireichelehre mit neutestamentlichen Texten vergleicht, um Übereinstimmungen und Unterschiede zu konstatieren. Den Reformatoren ging es um eine Interpretation, nicht einfach um eine Reproduktion der biblischen Aussagen" (Reich Gotts und Welt, S.4).

Kahden regimentin opin avulla yrittää siis Luther tulla toimeen Raamatun koko sisällön kanssa. Tätä ei kuitenkaan pidä ymmärtää niin, että oppi kahdesta regimentistä olisi kokonaan Raamatun ulkopuolelta temmattu apurakennelma. Päinvastoin tämä oppi nousee suoraan Raamatusta, ei vähiten Paavalin kirjeistä. Ajateltakoon esim. mitä Paavali kirjoittaa Aatamista ja Kristuksesta Rooma-luiskirjeen viidennessä luvussa ja mitä Luther kirjoittaa Aatamin lapsista kirjassaan Von weltlicher Obrigkeit: Tässähän on kysymys kristityn kahdenlaistakansalaisuudesta ollessaan Kristuksen omana samalla kun hän jatkuvasti elää synnin turmelemissä ja Jumalan ylläpitämässä maailmassa.

Vanhurskaus lähtöisin Jumalasta

Olen pitänyt tätä regimentin hermeneuttista funktiota oikeana ja välttämättömänä lähtökohtana. On siis kysymys eräästä kokonaisaspektista, eräästä näkökulmasta, mistä Lutherin teologia, Lutherin raamatun- ja kristinuskontulkinta avautuu elimellisenä kokonaisuutena. Tässä ei tietysti ole mahdollista yksityiskohtaisemmin osittaa tätä regimenttiopin ja Lutherin muun teologian yhteenkuuluvuutta. Eräitä viit-

tauksia haluan kuitenkin antaa.

- Regimenttioppi on ilmaus Lutherin teologian teosentrisestä luonteesta.

Tällä opillaan Luther osoittaa, miten Jumala toimii maailmassa, miten Jumala täällä toteuttaa tahtonsa ja rakkautensa, mihin ja miten Jumala aina ja kaikkialla on ensimmäinen, miten ihmisen osuus ja ihmisen toiminta on ainoastaan reaktio Jumalan aktioon, miten kaikki vanhurskaus viime kädessä on Jumalasta lähtöisin ei ainoastaan institiä christiana vaan myös iustitia civilis, jonka pystyttämisessä ihminen tosin on cooperato Dei, mutta silloinkin Jumalan kutsumana ja ylläpitämänä.

- Regimenttiopissa on siis kysymys ihmisen jumalasuhteen luonteesta.

Tätä on esim. Gustav Törnvall (Andligt och världsligt regemente hos Luther, 1940) vahvasti alleviivannut. Törnvallin mukaan Luther näkee ihmisen koko jumalasuhteen regimentin muodossa. Ja tässä yhteydessä on Törnvallin mukaan erittäin keskeistä se, että Jumalan regimentti, Jumalan tapa hallita, on aina välillinen tai ehkä täsmällisemmin sanottuna: välineellinen. Hengellisessä regimentissä Jumala hallitsee ulkonaisen sanan ja ulkonaisten sakramenttien avulla. Maallisessa regimentissä taas ihminen on Jumalan hallitsema luodun maailman kautta. Konkreettisisissa tilanteissa, annetussa todellisuudessa ihminen kohtaa Jumalan ja hänen tahtonsa. Siten ihmisen jumalasuhte on aina ulkonaisen todellisuuden välittämä. Voisimme sanoa että regimenttioppi on Lutherin sakramentaalisen kristinuskonäkemyksen ilmaus. Täten se myös liittyy Lutherin inkarnaatioteologiaan. Regimenttioppi seisoo vartijana spiritualisoivana kristinuskonäkemyksestä vastaan.

- Edellisestä käy ilmi, että regimenttioppi liittyy elimellisesti myös Lutherin näkemykseen ilmoituksesta. Edellä mainittu Törnvall väittää esim., että Jumalan koko ilmoitus on Lutherin mukaan sisällytetty kahteen regimenttiin. Tämä tarkoittaa siis sitä, että Jumalan itsensä ilmoittaminen on aina yhteydessä siihen Jumalan toimintaan, jonka päämääränä on ihmisen ajallinen ja iankaikkinen hyvä. Ju-

malan ilmoitus ja Jumalan toiminta kuuluvat yhteen.

- Regimenttiopin ja ilmoituskäsitteen elimellinen yhteenkuuluvuus käy ehkä selvemmin ilmi, kun tarkastellaan Lutherin teologian keskukseen kuuluvaa lain ja evankeliumin problematiikkaa. Hyvin paljon siitä, mitä Luther sanoo lain ja evankeliumin keskinäisestä suhteesta, koskee myös kahden regimentin keskinäistä suhdetta. Kuten laki ja evankeliumi ovat lähtöisin Jumalasta niin myös molemmat regimentit. Ja samalla tavoin kuin laki ja evankeliumi on tarkoin erotettava toisistaan niin myös regimentit. Ja tässä erottamisessa on kummassakin tapauksessa kysymys samasta "sydämen asiasta", nimittäin ihmisen vanhurskauttamisesta. Ihmisen vanhurskauttamisen takia on evankeliumia pidettävä mahdollisimman puhtaana. Tästä syystä on selvítettävä, mitä varten laki on olemassa. Laille on osoitettava sen varsinainen paikka ja tehtävä. Tämä tapahtuu ei vähiten regimenttiopin avulla. On usein huomautettu siitä, että Luther hahmotteli regimenttioppinsa lähinnä suojaksi vanhurskauttamisopilleen. Ja tästä suojasta on kysymys, ei ainoastaan silloin kun yritetään pitää lakia loitolla pelastuksen evankeliumista vaan myös silloin, kun estetään yrityksiä hallita maailmaa evankeliumilla. Kahden regimentin opilla osoitetaan ja ohjataan siis sekä laki että evankeliumi omalle tontilleen.

Ratkaisevan edellytyksen tälle lain ja evankeliumin kuten myös regimenttien erottamiselle luo se näkemys Jumalan ilmoituksesta, joka oli Lutherilla. Uuden Testamentin näkemyksen mukaan Luther uskoo siihen, että Jumala ilmoittaa ja toteuttaa tahtonsa maailmassa myös Kristus-ilmoituksesta riippumatta. Pakanatkin tuntevat luonnostaan Jumalan tahdon heidän sydämiinsä kirjoitettuna lakina ja kykenevät tämän perusteella järjestämään toimivia ja oikeudenmukaisuutta toteuttavia yhteiskuntia. Täten hengellisen regimentin edustajien ei tarvitse esiintyä minään parempaa tietävinä holhoojina suhteessa maalliseen esivaltaan, yhteiskuntaan. Heidän on tietysti saarnattava myös lakia, koska tämä kuuluu myös Raamatussa annettuun ilmoitukseen, mutta tämä Raamatussa ilmoitettu laki

on sama kuin yleisessä ilmoituksessa annettu luonnollinen laki. Siten lainsaarnan tehtävänä on ainoastaan ottaa esille, selvittää ja tähdentää lainvaatimusta, joka on kuulijakunnalle ennestään periaatteessa tuttua, joskin synnin ja itsekkyyden takia usein taka-alalle ja hämärään työnnettynä. Luther saattaa kuitenkin tunnettua sanoa, että Moosesen käskyjen auktoriteetti ei tule siitä, että nämä käskyt ovat kirjoitettuna Vanhassa testamentissa vaan siitä, että ne vastaavat yleiseen ilmoitukseen kuuluvaa luonnollista lakia.

Omassa asiassa ei väkivaltaa

Luomisusko ja usko yleiseen ilmoitukseen muodostavat täten hyvin vahvan kulmakiven regimenttiopin rakennelman alla. Sekä kirkon että teologian historia on myös osoittanut, että regimenttiopin kannattamisen ja ensimmäisen uskonkappaleen arvostamisen välillä on ainakin protestanttisella puolella olemassa erittäin vahva positiivinen korrelaatio. Missä ensimmäinen uskonkappale ja yleinen ilmoitus aliarvioidaan, siellä ilmestyvät hyvin pian myös teokraattiset ja kristokraattiset tendenssit.

- Regimenttiopin elimellinen liittyminen käsitukseen ilmoituksesta yleensä ja lakikäsitteeseen erityisesti käy erittäin selvästi ilmi Lutherin kutsumusajatuksesta. Tässä ajatuksessa paljastuu myös Lutherin käsitys ihmisen jumalasuhteen oikeasta luonteesta kuten myöskin Lutherin teosentrisen kristinuskonäkemyksen yleensä. Takana hämmöttävät jopa Lutherin jumalakuvan eräät luonteenomaiset piirteet. Lutherin Jumala ei nimittäin ole mikään lepäävä, muuttumaton suure. Lutherin Jumala on dynaaminen, toimiva, rakastava, taisteleva. Vastaavasti Jumalan laki ei Lutherin mukaan ole mikään ylevä muuttumaton metafyysinen järjestys periaatteineen ja sääntöineen, kuten esim. Calvin ajatteli, vaan konkreettisesti todellisuudessa, ihmisten häädässä ja tarpeissa ilmenevä kutsu palvelukseen, rakkauden tekoihin. Nämä Jumalan pyhän lain konkreettiset vaatimukset ihminen kohtaa Jumalalta saamassa kutsumuksessaan, virassaan, missä hän toimii Jumalan

puolesta kanssaihminen parasta ajatellen. Kutsumuksessa ihmisenhän ei toimi omassa asiassa vaan Jumalan ja kanssaihminen. Ja koska on tasapuolisesti ajateltava kaikkien parasta, on oikeudenmukaisuuden oltava ohjenuorana tässä toiminnassa. Tarpeen tullen on käytettävä jopa väkivaltaa. Mutta silloin kun ihminen toimii henkilönä omassa asiassa, ei ole käytettävä mitään väkivaltaa ja silloin on tehtävä enemmän kuin oikeudenmukaisuus vaatii – vuorisaarnan radikaalisen rakkauten etiikan mukaisesti. Tämä oli kuten tunnettua Lutherin ratkaisu esitelmän alussa mainitsemaani raamatuntulkinnan ongelmaan.

Näin voisi jatkaa ja osoittaa, miten läheisesti ja elimellisesti Lutherin regimenttioppi liittyy hänen raamatun- ja kristinuskontulkintaansa mitä erilaisimpiin kohtiin. Voisi esimerkiksi viitata regimenttiopin hyvin tärkeään eskatologiseen ja yleensä pelastushistorialliseen aspektiin. Tämä aspektihan on mukana melkein aina ja kaikkialla Lutherin teologisessa ajattelussa.

En kuitenkaan jatka tätä esimerkkien luetteloa tämän enempää. Luulen, että edellä antamani esimerkkien ja viittausten perusteella voidaan jo tässä vaiheessa todeta, että mikäli väitettäisiin, että Lutherin regimenttioppi on riittämätön ja kestävä Raamatun ja kristinuskon tulkinta nykyaikana, silloin tämä kritiikki kohdistuu ei ainoastaan johonkin erilliseen opinkohtaan Lutherin teologiassa vaan tämän teologian keskukseen, sen sydämeen. Keskeisiltä osiltaan regimenttioppi on historiallisesta tilanteesta riippumaton. Siinä on kysymys Jumalan suhteesta maailmaan, kristityn asemasta maailmassa ja kirkon tehtävästä kaikkina aikoina, kaikissa yhteiskuntamuodoissa. Jos tämä oppi oli oikea ja toteuttamiskelpoinen 1500-luvulla, se on sitä myös 1900-luvun viimeisinä vuosikymmeninä.

Mutta toimitaanko tämän reformatorisen opin mukaan? Näin tulemme otsikkomme toiseen merkitykseen. Pääseekö siis regimenttioppi toimimaan ja toteutumaan nykyaikana?

Regimenttiopin toteuttaminen nykyaikana

Regimenttioppiin sisältyy kak-

si väitettä, joista usein on ollut vaikeata tehdä oikeita johtopäätöksiä. Toinen kuuluu: Maailmaa ei ole hallittava evankeliumin avulla. Ja toinen: Myös maailman ja yhteiskunnan asioita on järjestettävä Jumalan tahdon mukaan. Mitä johtopäätöksiä olisi tehtävä näistä väitteistä? Onko ollenkaan mahdollista pitää kummastakin yhtäaikaan kiinni? Regimenttiopin virhetulkinnot nykyaikana ilmenevät usein siinä, ettei tässä vastakkaisilta näyttävien yhdistämisessä onnistuta.

Toisaalta pidetään yksipuolisesti kiinni siitä ajatuksesta, ettei maailmaa ja yhteiskuntaa ole hallittava evankeliumilla. Tästä tehdään se johtopäätös, ettei kristinuskolla siis ole mitään tekemistä yhteiskunnan asioitten kanssa. Yhteiskunnan asiat ovat puhtaasti järjen asioita, joten terve järki riittää niiden hoitamisessa. Ei tässä mitään kristillisyyttä eikä kirkkoa tarvita. Niitä tarvitaan yksityiselämän ja hengellisen elämän ongelmia ratkaistaessa. Näin päädytään täydelliseen sekularismiin. Samaa päädytään oikeastaan myös silloin, kun tehdään se johtopäätös, ettei kristityillä siis ole eikä pidä olla mitään tekemistä politiikan kanssa.

Toisaalta taas lähdetään yksipuolisesti toisesta väitteestä, jonka mukaan kaikki elämänalueet, yhteiskunta mukaanluettuna, kuuluvat Jumalan vaikutuspiiriin ja ovat siten hänen tahdonsa alaisia. Tästä tehdään se johtopäätös, että evankeliumin siis on päästävä ohjaamaan myös yhteiskunnan elämää ja että oikeastaan vain kirkko ja kristityt tietävät, mitkä Jumalan tahdot yhteiskunnalliset periaatteet ja arvot ovat. Kristittyjen on siis oltava poliittisesti aktiivisia, jotta Jumalan tahto tulisi toteutetuksi yhteiskunnassa. Näin voidaan päätyä teokratiaan tai kristokratiaan – tai jopa ekklesiokratiaan.

Tällainen teokraattinen tendenssi on yleensä ollut havaittavissa siinä, missä on saatu vaikutuksia reformoidulta taholta. Ei liene ihme, että Calvinin Geneve ja Lutherin Wittenberg muodostuivat hyvin erilaisiksi yhteiskunniksi. Viime vuosikymmeninä on ekumeeninen sosiaalietiikka ollut hyvin vahvasti reformoidun teologian leimaama. Karl Barth on, kuten tunnettua,

ollut tämän tradition näkyvimpänä edustajana tällä vuosisadalla. Hänen sosiaalietiikkansa, jonka keskeinen käsite on "die Königsherrschaft Christi", on pitkään aikaa ollut syrjäyttämässä luterilaista regimenttioppia ekumeenisestä keskustelusta. Tässä yhteydessä ei ole mahdollista käsitellä tällaisen teokraattisen tai kristokraattisen sosiaalietiikan teologista taustaa. Sen voin vain lyhyesti todeta, että Barthin sosiaalietiikka, viime vuosikymmenien hallitseva ekumeeninen sosiaalietiikka, n.k. sosiaalinen evankeliumi kuten myös n.k. poliittinen evankeliumi sekä protestanttisissa maissa syntyneet kristilliset puolueet ovat teologisesti katsoen yhden ja saman puun oksia.

Kristityt ja maalliset virat

Onko nyt sitten valittava sekularismin ja teokratian välillä? Näin on, ellei onnistuta oikealla tavalla yhdistämään alussa mainitsemiani kahta väitettä, jotka sisältyvät Lutherin regimenttioppiin: Maailmaa ei ole hallittava evankeliumilla mutta Jumalan tahdon olisi tapahduttava myös maan päällä niinkuin taivaissa. Luther onnistui näitä kahta yhdistämään. Kirjassaan "Von der weltlichen Obrigkeit", sen esipuheessa, Luther mainitsee, että hänen on nyt pakko kirjoittaa mallisesta esivallasta ja sen miekasta "Wie man desselben christlich gebrauchen soll". Hengellisen regimentin ei pidä käyttää miekkaa – siis käyttää poliittista valtaa – mutta sen on opetettava, miten miekkaa kristillisesti käytetään, miten poliittista tehtävää ja virkaa on hoidettava. Tämä opetus- ja saarnatehtävä ei merkitse evankeliumilla hallitsemista vaan sen ainoan vallan käyttämistä, mikä hengellisellä regimentillä on, nimittäin sanan valta.

Lutherin esipuheesta havaitsemme toiseksi sen näkemyksen, että maallisen regimentin tehtävät ja virat eivät sinänsä ole kristillisiä – ne ovat ja pysyvät maallisina – mutta näitä virkoja on kristillisesti hoidettava, se on rakkautella, oikeudenmukaisuudella, ei omaa etua vaan toisten etua tavoitellen. Tätä Luther ei tosin aseta periaatteelliseksi ehdoksi – hän voi pitää järkevää jumalaton ruhtinasta parempana kuin tyhmää kristillistä – mutta näemme tästä että

Luther osaa ei ainoastaan erottaa regimenttejä – evankeliumin tähden – vaan myös yhdistää ne – lain ja sen oikean toteutumisen tähden. Tämän hän tekee ilman, että vapauttavasta evankeliumista tulee uusi sitova laki, ilman että Kristuksesta tulee uusi Mooses, koska hän uskoo Jumalaan joka on paitsi Pelastaja ja Pyhittäjä myös Luoja ja Ylläpitäjä.

Kristityn suhde asevelvollisuuteen

Edellä olen esitellyt muutamia yleisiä näkökohtia regimenttiopin poliittisesta ja sosiaalisesta relevanssista olettaen, että Lutherin regimenttioppi pohjimmiltaan on ajaton: se ei ole sidottu mihinkään erityiseen poliittiseen tai sosiaaliseen tilanteeseen, vaan on sovellettavissa kaikkiin tilanteisiin. Toinen ulkoinen edellytys on se sosiologinen tosiseikka, että ihminen toiminnassaan on kahdenlaisessa asemassa: toisaalta hän toimii omasta puolestaan, toisin sanoen hoitaa asioita, jotka koskevat yksinomaan häntä itseään (Person), toisaalta hän toimii jonkin kollektiivin nimissä, asioissa, jotka koskevat muita ihmisiä (Amt).

Jos Lutherin regimenttioppi on yleispätevä, voidaan sen odottaa tuovan selvyttä myös yhteiskuntaeettisten kysymysten teologiseen arviointiin. On siis voitava koetella regimenttiopin ja soveltuvuutta ja pätevyyttä. Aiemmin viittasin siihen, että tätä oppia on voitu käyttää analysoitaessa kysymysten kristillisten puolueiden tarpeellisuudesta. Toinen ajankohtainen kysymys koskee kristityn suhdetta asevelvollisuuteen ja väkivaltaan. Erityisen ajankohtainen tämä kysymys on tullut keskusteltaessa siviilipalveluksesta. Miltä tämä ongelma näyttää regimenttiopin näkökulmasta katsottuna?

Ensiksikin asevelvollisuus on vaatimus, jonka yhteiskunta asettaa (miespuolisille) jäsenilleen. Regimenttiopin mukaan kysymys on tietystä virasta (Amt). Asevelvollisia ei kutsuta toimimaan omassa asiassa. On kyse yhteiskunnan asiasta. Mikä tämä asia sitten on? Miten määritellään tämä virka? Miten toisia ihmisiä palvellaan tässä virassa?

Nähdäkseni tämä tehtävä on

nykyisin laajempi kuin mitä asevelvollisuus-sanaan sisältyy. Sen tehtävänä ei ole vain suojella väestöä erilaisilta kansainvälisen väkivallan muodoilta. Väestöä on autettava ja suojeltava myös vaikeissa kriiseissä ja on pyrittävä ehkäisemaan niiden syntyminen. On siis puhe "väestönsuojelusta" sanan laajassa merkityksessä: kansainvälisestä kriisi- ja katastrofi-vaimuudesta. Tämä virka annetaan miespuolisen väestönosan hoidettavaksi asevelvollisuuslainsäädännössä.

Kun mies kutsutaan suorittamaan asevelvollisuuttaan (jota edellä sanotun mukaan itse asiassa pitäisi kutsua "väestönsuojeluelvelvollisuudeksi"), se yksinkertaisesti tarkoittaa sitä, että hänelle annetaan koulutusta, jolla pyritään lisäämään hänen taitojensa kyseisessä virassa.

Väestönsuojeluelvelvollisuus eettisesti hyväksyttävä

Nykyoloissa on kaikkesta päätäten aseiden antaman suojan muodostettava pääosa väestönsuojelusta, ainakin niin kauan kuin maamme integriteettiä ei voida taata kansainvälisten poliisivoimien turvin. Muunlainen väestönsuojelu voi myös tulla kyseeseen – esim. katastrofitilanteiden sairaanhoito, suojelutoimet radioaktiivisen säteilyn varalta, palokunnat ja jopa talouselämän perustoimintojen ylläpitäminen.

Niinsanotun siviilipalvelun periaatteellinen ja eettinen arviointi on tehtävä tätä taustaa silmällä pitäen. Tällöin on ensiksikin todettava, että edellä luonnehdittu väestönsuojeluelvelvollisuus on tunnustettava yleiseksi eettiseksi velvollisuudeksi, eikä sen normaalisti tulisi muodostua kansalaisille eettiseksi ongelmaksi. Yhteisvastuullinen kansalaisten suojelemisvelvollisuus sopii hyvin yhteen yleisten eettisten periaatteiden kanssa. Luther sanosi, että sekä natura, että ratio opettavat meille tämän velvollisuuden.

Jos väestönsuojeluelvelvollisuutta pidetään eettisesti oikeutettuna, ei yhteiskunnan pakollisen koulutuksen vaatimus ole eettinen ongelma; se on vain tarpeellisuuden mukaisuuskysymys. Niiden, jotka omantunnonnsyistä eivät voi osallistua armeijassa

"Asevelvollisuudessa on kyse väestön auttamisesta ja suojelemisesta. On siis puhe väestönsuojelusta sanan laajassa merkityksessä."

toteutettavaan väestönsuojeluun, on tunnustettava olevansa velvollisia vastaavaan koulutukseen sellaisilla muilla väestönsuojelun alueilla, joita kriisitilanteissa tarvitaan.

Niin armeijassa suoritettun palvelun kuin siviilipalvelunkin eri muodoissaan tulee olla suunniteltua koulutusta. Yleinen humanitäärinen toiminta ei siis tule kysymykseen, ellei se ole osa suoranaista koulutusta. Sellaisen parissa on mahdollista työskennellä muissa elämänvaiheissa. Tämä perustava näkökohta on otettava huomioon, kun otetaan kantaa kirkon piirissä suoritettavaan siviilipalveluun. Palve-

lu on perusteltua vain siinä määrin kuin kirkko voi organisoida erityisesti kriisitilanteita varten suunnitellun väestönsuojelun koulutustehtävän. Jos kirkko ei voi tätä tarjota, ei siviilipalvelua kirkon piirissä voida pitää perusteltuna. Siviilipalvelupaikat eivät saa sen kummemmin kirkon piirissä kuin yhteiskunnassa yleensäkin olla tarkoitettuja vain asevelvollisten "oleiluttamiseksi" jossakin.

Muuttuva maailmankuva

Regimenttioppia voidaan koetella myös tutkimuksen ja tekniikan alueella. Jumalan ihmiselle antama tehtävä viljellä ja varjella maata sekä tehdä se itsel-

leen alamaiseksi kuuluu maalliseen regimenttiin; se sisältää myös luontoperäisen ja sosiaalisen todellisuuden tutkimisen. Tiede, tutkimus ja tekniikka kuuluvat maalliseen regimenttiin, järjen – sanoisimmeko harjunnan – alueeseen.

Mitä sitten tällä alueella tarkoittaa hengellisen ja maallisen regimentin oikea erottaminen toisistaan? Samoin kuin maan viljeleminen ja kehittäminen on jatkuva, päättämätön tehtävä, on myös tutkimus ja luontoa koskevan totuuden etsiminen jatkuvasti harjoitettavaa toimintaa. Tämä tarkoittaa sitä, että voimme periaatteessa pitää maailmankuvaa muuttuvana – vaikka ei Luther ottanutkaan Kopernikusta todesta! Maailmankuva kuuluu järjen, maallisen regimentin, alueelle. Jos pyritään luomaan kristillistä biologiaa, kristillistä astronomiaa, kristillistä psykologiaa jne, sekoitetaan regimentit ja tehdään ihmisen vanhurskauttaminen riippuvaiseksi muusta kuin luottamuksesta Jumalan armoon ja lupauksiin. Jumalayhteyttä ei saa tehdä riippuvaksi siitä, pitääkö ihminen maata litteänä vai pyöreänä, arveleeko hän aurinkon kiertävän maata vai maan aurinkoa, uskooko hän kasvi- ja eläinlajien olleen olemassa alusta asti vain syntyneen pitkän kehityksen tuloksena! Kaikki tämä on yhteydessä ihmisen "vanhurskauteen ihmisten edessä", ei vain vanhurskauteen Jumalan edessä.

Tieteestä ja tekniikasta puhuttaessa on siis – vanhurskauttamisen vuoksi! – erotettava hengellinen ja maallinen regimentti toisistaan. Mutta regimenttiopin mukaan ei kuitenkaan maallista regimenttiä saa erottaa Jumalasta. Siis tekniikka – tieteen avulla tapahtuva todellisuuden "manipulointi" – ei saa tulla omiin lakeihin perustuvaksi alueeksi. Eettisten arviointien ja päämäärien on saatava määrätä tekniikan suuntaa sekä kaikkien alojen uudelleen arviointeja: luontoperäisen ympäristön, tuotantolämänn, sairaanhoidon, urheilun jne. Tästä johtuen myös kirkon eettisiä kysymyksiä koskevan opetuksen, julistuksen ja neuvonnan pitää sisältää myös nämä alueet, joilla ihmisen valta ja ihmisen neuvottomuus kasvavat vuosi vuodelta.

Onko kirkon kanta siviilipalvelukseen muuttunut?

Lokakuun viimeisenä päivänä kirjoitti Kirkon yhteiskunnallisen toimikunnan pääsihteeri Juhani Veikkola Helsingin Sanomien mielipidesivulla tämän näkemyksensä. Lehti oli otsikoinut jutun "Arkkipiispa tarkoitti ihmisten suojelemista". Annettiin sillä ymmärtää, että ensin tuli kuten Katekismuksessa asia ja sitten kerrottiin mitä se on.

Mutta mitä arkkipiispa sitten oikein tarkoitti?

JUHANI VEIKKOLA

Arkkipiispa John Vikströmin kannanoton siviilipalveluskysymykseen on yleisesti tulkittu heijastavan kirkon kannan tiukkenemistä siviilipalveluskysymyksessä. Hänen on katsottu asettuneen kenraalien rinnalle ja puhuvan heidän äänellään. Siitä on toisaalla vilpittömästi iloittu, toisaalla sitä on pettyneenä paheksuttu. Kumpikin reaktio saattaa olla hätköity.

On syytä ensin todeta, mikä on ollut ev.lut. kirkon kanta siviilipalveluun. Se voidaan lukea kahdesta dokumentista: kirkkohallituksen lausunnosta ns. Långin työryhmän mietinnön johdosta (1981) ja piispainkokouksen hyväksymistä toimintalinjoista "Rauha - kehitys - ihmis-oikeudet" (1982).

Edellisessä kirkkohallitus viittasi kirkon vakiintuneeseen opetukseen, jossa toisaalta yhteiskunnan vaatiman asevelvollisuuden normaalia suorittamista pidetään sekä eettisesti oikeana että suomalaisen yhteiskunnan kannalta välttämättömänä ratkaisuna, toisaalta pidetään tärkeänä, että uskonollisen tai eettisen vakaumuksen vuoksi sallitaan myös asepalveluksesta kieläytyminen.

Långin työryhmän ehdotukseen, että myös kirkko avaisi siviilipalvelupaikkoja, kirkkohallitus totesi sen olevan ongelmallista kirkkolain säädösten vuoksi. Sitä ei kuitenkaan lähemmin perusteltu ja taustalla lieneekin ollut pelko, että kirkko tällöin asettuisi liian paljon tukemaan siviilipalveluvaihtoehtoa.

Täysin ehdottomasti ei kirkkohallitus kuitenkaan ehdotusta torjunut.

Piispainkokous määritteli kirkon suhtautumisen seuraavasti: kirkko "pitää asevelvollisuuden suorittamista normaalina kansalaisvelvollisuutena, mutta myös puolustaa uskonollisista ja eettisistä syistä asepalveluksesta kieltäytyvien oikeutta valita ilman painostusta aseeton tai siviilipalvelus. Siviilipalvelumuotoja tulisi kehittää siten, että ne omalta osaltaan antavat valmennusta rauhaa ja turvallisuutta edistävien tehtävien suorittamiseen."

Kun Långin työryhmän tekemä edotus siviilipalvelupaikkojen perustamisesta kirkkoon on nyt erään hiippakunta-aloitteen johdosta valmisteltavana kirkolliskokouksen käsittelyyn, arkkipiispan tarkoituksena lienee ol-

lut herättää asiasta etukäteen keskustelua niiden perusteiden löytämiseksi, joista lähtien kirkko voi asian ratkaista omaan oppiinsa ja perinteeseensä nojautuen. Tutustumisen arkkipiispan alkuperäiseen tekstiin osoittaa, että hän pyrki siinä avaamaan kokonaisnäkökulman, josta käsin lukkiintunut keskustelu siviilipalveluskysymyksessä voitaisiin avata.

Siihen hän pyrki kysymällä, mikä on se eettinen velvoite, joka oikeuttaa yhteiskunnan vaatimaan miespuolisilta kansalaisilta asepalvelusta ja jonka vuoksi kirkko myös on tukenut tuota vaatimusta.

Hän totesi, että se eettinen velvollisuus on kansalaisten suojelemisen velvollisuus, ennen kaikkea heidän suojelemisensa kansainväliseltä väkivallalta. "Väestöä on suojeltava myös vaikeissa kriiseissä ja on pyrittävä ehkäisemään niiden syntyminen". Sitä hän nimitti "väestön-suojeluvollisuudeksi" sanan laajassa merkityksessä.

Väestönsojelu-käsitteen käyttäminen uudessa merkityksessä on aiheuttanut sekaannusta. Arkkipiispa olisi voinut puhua kansalaisten suojelemisesta

tai ihmisen suojelemisesta. Hän katsoi asevelvollisuuden tähtävän siihen, mutta tehtävä on paljon laajempi. Kriisitilanteessa siihen kuuluvat erilaiset sosiaaliset tehtävät, jopa talouselämän perustoimintojen ylläpitäminen. Hän laski siihen myös kriisejä ehkäisevät toimet.

Arkkipiispa korosti, että siviilipalvelunkin pitäisi olla määrätietoista koulutusta, joka tähtäisi laajasti ymmärretyin "väestön-suojeluvollisuuden" edellyttämien valmiuksien kasvattamiseen. Siihen sisältyisi hänen mukaansa koulutus humanitaariseen toimintaan.

Omasta puolestani haluaisin lisätä, että olisi loogista ymmärtää myös koulutus rauhantyöhön, rauhankasvatukseen, konfliktien väkivallattomaan ratkaisemiseen ja siviilivastarinnan organisoimiseen osaksi tätä koulutusta.

Nähdäkseni tällainen ajattelu-tapa noudattaa täysin samaa linjaa kuin piispainkokouksen toteamus: "Siviilipalvelumuotoja tulisi kehittää siten, että ne omalta osaltaan antavat valmennusta rauhaa ja turvallisuutta edistävien tehtävien suorittamiseen." Se ei myöskään ole kovin kauka-

na Siviilipalvelusmiesliiton kannanotosta, jonka mukaan siviilipalvelusaikana "nuorille tulisi antaa koulutusta sen kansalaispalvelumuodon tehtävistä, jonka he ovat valinneet" ja "...koulutuksen tulisi olla vakinaisesti järjestettyä, sen tulisi syventää heidän maailmankatsomustaan ja sen tulisi olla selvästi yhteydessä käytännön palvelutehtäviin ja palvelumuodon tavoitteisiin."

Palvelumuodon tavoitteeksi arkkipiispa halusi määritellä väestön suojelemisen, myös kriisitilanteissa.

Jos kirkko haluaa puolustaa – niin kuin piispainkokous väitti – uskonnollisista ja eettisistä syis-

tä asepalveluksesta kieltäytyvien oikeutta valita ilman painostusta aseeton tai siviilipalvelu, sen pitäisi nyt olla huolissaan tuon omantunnonvapauden toteutumisesta, sillä siviilipalveluun anoneiden hakemuksia on viime vuosina hylätty jopa 17 prosenttia joko kokonaan tai määräämällä anojat aseettomaan palvelukseen puolustusvoimiin. Määrä on kahdeksankertainen 1970-luvun alkuvuosiin verrattuna.

Piispainkokouksen esittämä tavoite voi oikeastaan toteutua vain, jos tutkijalautakunta lakautetaan. Se puolestaan voinee tapahtua vain seuraavilla ehdoilla: 1) siviilipalvelu määritellään

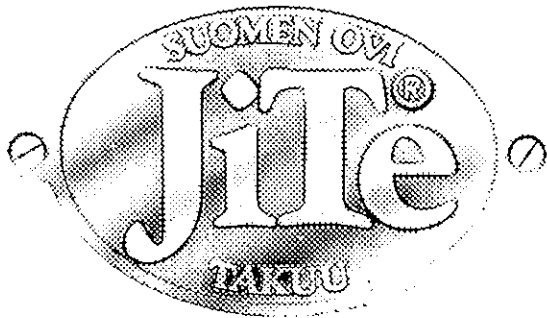
asepalveluksen kanssa tasaveroiseksi tavaksi suorittaa tietty yhteiskunnallinen velvollisuus, 2) siviilipalvelun sisältö muovataan koulutukseksi sen tehtävän suorittamiseen ja 3) siviilipalvelus tehdään vaatavuudeltaan tasaveroisemmaksi asepalveluksen kanssa. Arkkipiispan avaama näkökulma saattaa olla tältä kannalta avuksi.

Siviilipalvelusmiehille annettava peruskoulutuksesta pitäisi valtion ensisijaisesti huolehtia. Siviilipalvelusmiehiä sijoittavat laitokset olisivat käytännön harjoittelulaitoksia, jotka vastaisivat erikoistumiskoulutuksesta. Paikkojen valintaa ja niissä tapahtuvaa koulutusta voisi hyvin-

kin ohjata näkemys siitä, millaiset ihmisten suojelemisen kannalta välttämättömät toiminnot on pystyttävä takaamaan myös kriisivaiheissa.

Kirkko voisi tarjota lukuisasti tuontyyppisiä koulutuspaikkoja. Kriisiaikoinakin sen on pystyttävä takaamaan ainakin seuraavat toimintansa selunodot: 1) henkilökohtainen sielunhoito, 2) hautustoimi, 3) väestökirjanpito ja 4) diakoniatyö. Niihin se voisi antaa erikoistumiskoulutusta sen rauhantien koulutuksen lisäksi, jonka se voisi antaa kaikille piiriinsä tuleville siviilipalvelusmiehille.

Tee paikkakunnan paras ovivalinta

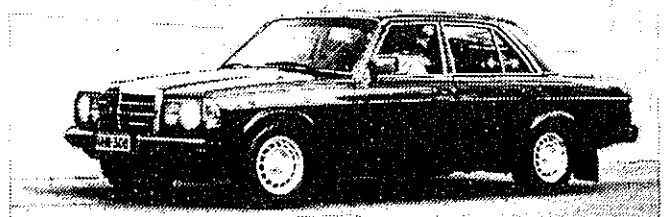

Saat täyden vastineen rahoillesi.

Suomen Ovi Oy

Mitä enemmän vaadit tavallisilta uusilta autoilta...

sitä paremmin VaihtoMercedeksen ominaisuudet täyttävät odotuksesi.

VaihtoMercedes kestää enemmän ajokilometrejä.

VaihtoMercedeksellä voi olla ajettu 150.000 km. Tai yli 200.000 km. Silti sillä on tutkimusten mukaan*) edessään enemmän ajokilometrejä kuin monellaakaan uudella autolla.

Kuinka kauan Sinä ajat autollasi ennen kuin vaihdat sen toiseen? Kolme, viisi, seitsemän vuotta? Jos ajaisit parin kolmen vuoden ikäisellä VaihtoMercedeksellä 30.000 km vuosittain, se kestäisi keskimäärin vielä 15 vuotta.

Tutkimukset osoittavat myös, että Mercedes tuottaa omistajalleen vähiten murheita. Siitä huolimatta, että sillä liikutaan vuosittain keskimäärin enemmän kuin millään muulla automerkillä.

VaihtoMercedeksellä on myös edessään enemmän vuosia.

Mercedes-Benz on Suomen pitkäikäisin henkilöauto: keskimäärin 18 vuotta 6 kuukautta.

Se on lähes viisi vuotta enemmän kuin autoilla on Suomessa keskimäärin. Ja hyvin pidettynä VaihtoMercedes kestää vieläkin kauemmin.

Miksi siis ostaisit uuden mutta tavallisen? Kun on kyse Mercedesestä, muutama ajovuosi ei vaikuta juuri muuhun kuin hankinnan helpottumiseen.

Toteat sen Mercedes-liikkeissä. Tervetuloa.

*) Henkilöauton käyttöikä ja sen heijastusvaikutukset (TTKK 1982), TM 8/81.

VEHO

Turvallinen tapa ajaa paremmin

sa luottamus aatetta toiminnan perustaksi tai että Kadettikunta voisi toimia henkimaailmassa ilman konkreettisia tehtäviä ja voinnaita.

5. Minkälainen on kadettikunnan taloudellinen tilanne?

Aatteellinen yhdistys, joka toimii vallla taustayhteisön tuella, voi tuskia koskaan olla vakaassa taloudellisessa asemassa. Myönteisenä puolelta siitä seuraa, että tällainen järjestö voi luottaa vain itseensä ja on vastuussa viranomaisien ohella myös omalle jäsenkunnalleen.

Alottaessani tätä pitkäköksi venyvää toimintakautta Kadettikunnan varat ja velat olivat kukaan yhtäsuuret ja ulkopuoliset apurahat hyvin vaatimattomia. Tilanne on nykyään onneksi olennaisesti toinen. Turvallisuuspoliittisen työn ansiosta ja sitä varten on omilta jäseniltä saatu merkittäviä lahjoituksia, joista on voitu muodostaa toimintaa tukevia rahastoja. Samalla perusteella Kadettikunta saa ulkopuolisilta vuosittain huomattavia apurahoja. Esimerkiksi ensi vuoden tuloista on laskettu 50 % kertyvän apurahoista ja rahastojen sekä vähäisen myyntitoiminnan tuotoista. Jäsenmaksujen osuus on 30 % ja loput 20 % tulevat Kylkiraudan ilmoituksista, joilla lehti pystytään nykyisin omatoimisesti julkaisemaan. Kadettikunnan talous ei suinkaan nykyisinkään ole huoletona. Menoilla on taipumus kasvaa aina tuloja nopeammin. Tulevan vuoden talousarviossa järjestötoiminta kuluttaa yhden kolmanneksen, maanpuolustusaatteellinen työ saman verran ja viimeisen kolmanneksen sisältä kaikki muu, mm. Kylkiraudan kulut. Kadettikunnan taloudenpito on aina ollut sekä periaatteellisista syistä että varojen niukkuudesta johtuen hyvin tuokkaa. Osoituksena siitä on mm., että lähes 700.000 markan budjettiin ei nyt niinkuin ei aikaisemminkaan sisälly markkaakaan edustuskuluja varten.

6. Erilaisia säätiöitä ja rahastoja on kadettikunnassa ja sitä lähellä useita. Onko järkevää pitää yllä monta eri rahastoa vai voidaanko niitä yhdistää?

Viime vuosina saaduista lahjoituksista on perustettu kaikkiaan kahdeksan lahjoittajien mukaan nimettyä rahastoa. Ne ovat täysin Kadettikunnan omaisuutta ja hallinnassa. Jokaisella rahastolla on säännöissään samanlainen ehto, jonka mukaan vuosittaisesta tuotosta voidaan käyttää toiminnan tukemiseen — lähinnä maanpuolustusaatteelliseen työhön — enintään 80 % ja vähintään 20 % on lütettävä rahaston peruspääomaan. Kaikilla rahastoilla on yhdistyksen sisällä oma erillinen kirjanpito, joka tietenkin aiheuttaa jossain määrin ylimääräistä työtä. Mutta yksistään arvonnosta lahjoittajia kohtaan ei rahastojen yhdistämistä ole edes harkittu.

Säätiöt ovat oikeudellisesti täysin itsenäisiä ja riippumattomia perustajastaan. Säätiön tarkoitusta ei voi muuttaa tai vielä vähemmän sitä lakkauttaa niin kauan kuin sillä on toimintaedellytyksiä. Kadettikunnan omaisuudesta muodostettiin 1950-luvun alussa, näin jälkiviisaasti katsoen myöhäissyntyisin perustein, Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö sosiaalisia avustuksia varten ja Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö lähinnä sotatieteellistä harrastustoimintaa tukemaan yhdistyksen itsensä jäädessä puille paljaille.

Ensinmainitulla säätiöllä on sääntöjen mukaisesti ollut alunperin yhteinen hallitus ja toimisto Kadettikunnan kanssa, joten näiden kesken toiminta tulee koordinoituna parhaalla mahdollisella tavalla. Oikeusministeriöstä saadun lausunnon mukaan Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön sääntöihin olisi saatavissa sama järjestely, mutta säätiön hallitus on minulle täysin käsittämättömistä syistä torjunut tätä tarkoitettavan esityksen. Tämä osoittaa kouriintuntuvasti miten mahdoton on ollut aikoinaan ajatus Upseeriliiton ja Kadettikunnan yhdistämisestä, kun eivät edes Kadettikunta ja sen perustamat säätiöt voi mahtua samaan osoitteeseen.

7. Mitä toivoisit toiminnan johtajana jäsenistöltä?

Jäsenistöltä tuskin voisi toivoa enempää kuin tähän asti: Jos sotakoulujen arvostelun ta-

paan, mutta tässä tapauksessa iän perusteella, jäsenkunta jätetään kolmanneksi, niin erityisen kunnioitukseni saavat herrat vanhimmat, jotka sodat käyneinä, pitkän päivätyön puolustusvoimissa tai talouselämässä tehneinä jaksavat yhä tyylikkäästi olla mukana toiminnassa ja luomassa taloudellisia mahdollisuuksia nuorempien työlle. Nuorimmat, jotka varsinaisen työn tekevät hallituksessa, jaostoissa, piirihallituksissa ja työryhmissä, antavat jo nykyisellään niin suuren panoksen, ettei sitä voitane enää kohtuudella lisätä. Keskimäinen kolmannes taistelee kiivaimmin paikasta auringossa ja sitä eniten riepotellaan eri suuntiin myös palveluksen ulkopuolella. Toivottavaa kuitenkin olisi, että sekin edes esimerkin vuoksi ehtisi joskus Kadettikunnan rientoihin.

8. Viime vuosina kadettikunta on lisännyt voimakkaasti koululaisiin kohdistuvaa maanpuolustusaatteellista työtä. Minkälaista palautetta siitä on saatu?

Kun Kadettikunnan turvallisuuspoliittinen informaatiotoiminta koulumaailmassa 1970-luvulla alkoi, oli lähtökohtana opettajien ja kouluviranomaisten kanssa yhteinen toteamus, että kouluissa joudutaan varsin puutteellisella asiantuntemuksella käsittelemään turvallisuuspolitiikkaa ja sen tärkeää osapuolta maanpuolustusta. Tältä pohjalta toiminta on alun alkaen jakaantunut kahtaalle siten, että opettajille ja opettajiksi valmistuville opiskelijoille on järjestetty turvallisuuspoliittisia seminaareja ja kouluissa on pidetty maanpuolustusta käsitteleviä esityksiä. Vuodesta 1975 viime vuoden loppuun koottu tilasto osoittaa, että tänä aikana on ollut erilaisia Kadettikunnan järjestämiä turvallisuuspoliittisia tilaisuuksia yli 2.500 ja niihin on osallistunut lähes 22.000 opettajaa ja noin 365.000 koululaista.

Palaute koulujen, opettajien ja kouluviranomaisten puolelta on ollut kaikissa yhteyksissä yksinomaan myönteistä. Mm. Opettaja-lehdessä on pääkirjoituksessa sekä artikkeleissa tuotu kiitollisuudella julki Kadettikunnan antama vapaaehtoinen ja maksuton asiantuntija-apu. Yh-

distyksen täydyttäessä 60 vuotta 1981 kokosi Sanomalehtien Ilmoitustoimisto tapahtumasta yli 100 lehtikirjoitusta, joissa miltei kaikissa mainittiin Kadettikunnan turvallisuuspoliittinen työ ja poikkeuksetta positiivisesti. Edellisissä kohdissa on jo tullut esille, miten puheena oleva työ on saanut osakseen arvostusta lahjoitusten ja apurahojen muodossa. Toki on myös sanottava, että joitakin vuosia takaperin on eräiltä tahoilta joko asiantuntemattomuudesta tai puoluepoliittisesta tarkoituksenmukaisuudesta johtuen kärkevästi arvosteltu Kadettikunnan kouluille antamaa tukea. Pitkään aikaan ei tällaista kielteisyyttä ole enää esiintynyt. Olisikohan tästä tehtävä johtopäätös, että asianomaiset ovat todenneet kyseessä olevan yksiselitteisesti määmmä virallisen turvallisuuspolitiikan mukainen toiminta rauhan hyväksi. Viime vuosina on jo yksistään rajoitetuista voimavaroista johtuen toiminnan painopistettä siirretty opettajien ja kouluviranomaisten suuntaan.

9. Onko oma jäsenistö jäänyt liian vähälle huomiolle?

Tätä kysymystä on moneen kertaan pohdittu Kadettikunnan johtelmissa, piireissä ja keskusteluissa yksityisten jäsenten kanssa. Aiheettomaksi on ainakin osoittautunut epäily siitä, että turvallisuuspoliittinen toiminta, että ponnekkaimmin maanpuolustusaatteellista työtä tekevissä kadetti-piireissä myös omassa keskuudessa tapahtuva toiminta sujuu parhaiten. Mitäpä muuta Kadettikunta vastaisuudessaakaan voisi lehtensä ohella tarjota jäsenilleen kuin mahdollisuuden osallistua keskinäiseen yhdessäoloon ja samalta aate- ja koulutus-pohjalta lähtevään toimintaan.

10. Kadettiupseerimatrikeli on jo 13 vuotta vanha. Milloin saamme uuden?

Viimeksi ilmestynyt matrikeli on jo todella vanha ja puutteellinen eikä sitäkään ole ollut enää saatavissa moneen vuoteen. Miksi sitä ei ole aikaisemmin täydennetty tai uusittu jottuu yksinomaan hankkeen kal-

10 KYSYMYSTÄ

leudesta. Kadettiupseeriston koikaiselle joukolle ei voida lyhyin välein aikaan saada uutta matrikkeliä, koska sen painos jää väkisin pieneksi ja yksikköhinta muodostuu tästä syystä korkeaksi.

Matrikkelin uudistaminen on ollut esillä Kadettikunnan johtolimissä vuosikausia. Yli viisi vuotta sitten esitettiin Upseeriliitolle, että selvitettäisiin mahdollisuudet julkaista yhdessä kadet-

tiupseerimatrikkeli. Neuvottelut johtivat yhteisen työryhmän asettamiseen, joka pari vuotta sitten jätti selvityksensä toimeksiantajilleen. Tältä pohjalta on viime kuussa virallisesti päätetty, että Upseeriliitto ja Kadettikunta julkaisevat yhteistyönä kadettiupseerimatrikkelin syksyllä 1985. Päätösten perusteena olevan muistion mukaan kirja tullaan julkaisemaan vielä tämän kerran yksiosaisena ja se

tulee sisältämään kaikki kadettiupseerit syksyllä 1985 valmistuvat kurssit mukaan lukien. Kirjan saaminen yksin kansiin tulee vaatimaan siinä esitettävien tietojen voimakasta tiivistämistä lähinnä kadettiupseeriston ikäporrastuksen mukaisesti. Matrikkeliin tulevien tietojen ja valokuvien kerääminen on suunniteltu aloitettavaksi vuosien 1984 ja -85 vaihteessa.

MYLLYKOSKI OY

46800 Myllykoski

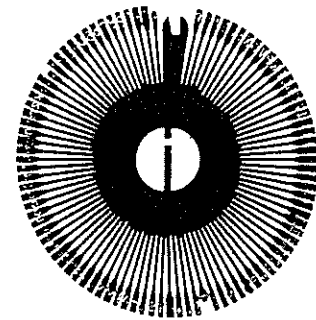
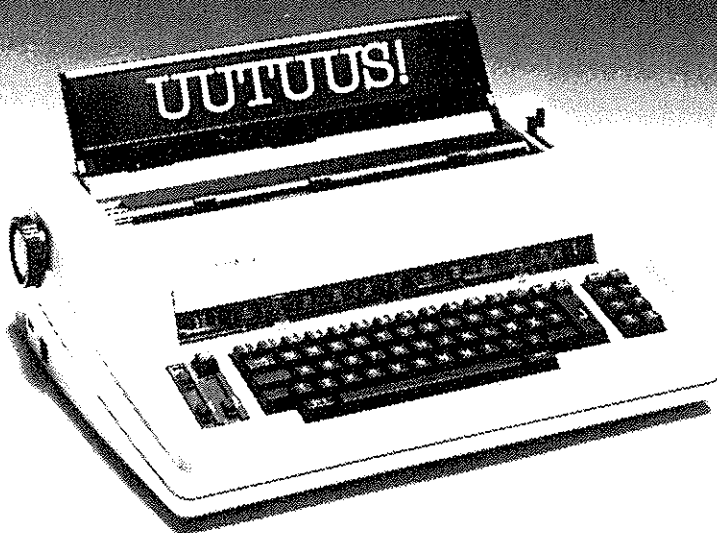
Virkapuvun Arvomerkki.

valvilla oy

OLYMPIA

Electronic Compact

Toimistokone-uutuus:

- avustaviin toimistotehtäviin ja kotikäyttöön
- kevyt, mutta tukeva rakenne
- telan leveys 36 cm
- kolme askelleveyttä
- puskurimuisti ja 46 merkin pikakorjaus
- moderni muotoilu

OLYMPIA

MARKKINOIDEN LAAJIN

ELEKTRONIKIRJOITUSKONEIDEN VALIKOIMA

SIVEKO

Höyläämötie 3

00380 HKI 38 Puh. 558671

Ainutlaatuinen kirjauutuus

Tapani
Mattila

Meri maamme turvana

Suomen meripuolustuksen vaiheita Ruotsin vallan aikana

SUOMI MERELLÄ-SÄÄTI

Meri maamme turvana -teoksen sisällöstä

1700-luku aloitti maamme sotahistoriassa tavallaan uuden kauden. Ruotsin ja Venäjän välisiä sotia ei tällöin käyty enää vain Suomen kamaralla, vaan sotänäyttämö laajeni käsittämään myös Suomenlahden ulapan samoin kuin saaristovetemekin. Taisteluun Suomesta sisältyi nyt oleellisena osana taistelu sitä reunustavan meren ja saariston herruudesta. Kysymys Suomen meripuolustuksesta astui tästä syystä esille voimakkaana ja ratkaisua vaativana. Kesti kuitenkin kauan, ennen kuin tämä kysymys sai maamme tyydyttävän ratkaisun. Siihen tarvittiin paitsi puolen vuosisadan aika, myös sen kuluessa käydyt kaksi hävittyä sotaa mittaamattomine menetyksineen.

Otsikossa mainittu Ruotsin vallan aikaista Suomen meripuolustusta koskeva teos jakaantuu neljään jaksoon. Niistä ensimmäinen käsittelee ensisijaisesti 1700-luvun alkupuoliskolla Suomen saariston ja rannikon omistuksesta käytyä kamppailua. Hyök-

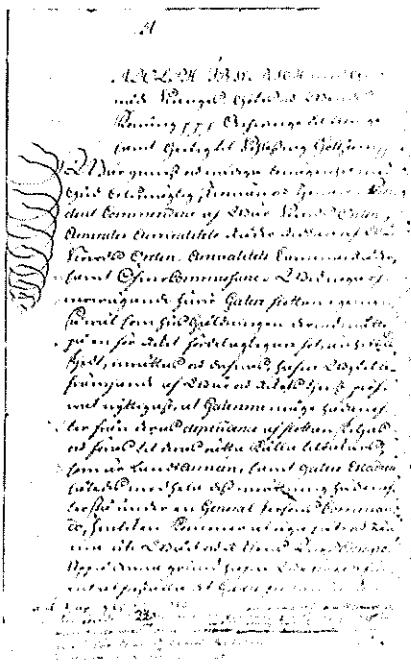
kääjä asetti tällöin aina armeijansa ja laivastonsa ensimmäiseksi tavoitteeksi eteläisen rannikkoalueemme haltuunoton ennen muuhun Suomeen suuntaamia sotatoimia. Puolustus, josta koko maan kohtalo riippui, jouduttiin kuitenkin suorittamaan ilman kiinteitä rannikkolinnoituksia ja tänne sijoitettuja omia laivastovoimia. Molempien tällä kaudella käytyjen sotien lopputuloksena olikin maan miehitys ja rauhannehtoihin sisältyneet alueluovutukset.

Teoksen toinen jakso käsittelee Turun rauhan ja Kustaa III:n Venäjää vastaan käymän sodan välisen kauden. Tänä neljän ja puolen vuosikymmenen pituisena aikana vallitsi Suomen rajojen sisällä rauha, joskin sodan uhka väijyi monta kertaa maamme yllä muistuttaen mieliin viimeksi käytyjen sotien katkerat kokemukset. Oloissamme poikkeuksellisen pitkä rauhan kausi loi entistä paremmat edellytykset ryhtyä Ruotsi-Suomen valtakunnan puolustuksessa perustavaa

Suomen saaristolaivaston perustamisasiakirjan, kuningas Aadolf Fredrikin 18.10.1756 antaman kuninkaallisen käskykirjeen ensimmäinen sivu. (Kungliga Krigsarkivet, Tukholma)

Viaporin kaleeritelakkaa rakennetaan 1760-luvulla. Elias Martinin samanaikaisen öljymaalauksen mukaan tehty kuparipiirros. (Piirros kuuluu sarjaan "Svenska väer", joka alkoi ilmestyä v. 1782 ja oli omistettu Kustaa III:lle)

laatua oleviin parannuksiin. Erityisesti Suomen meripuolustus, joka oli siihen saakka täysin laiminlyöty, sai nyt tärkeän sijan uudessa puolustussuunnitelmassa.

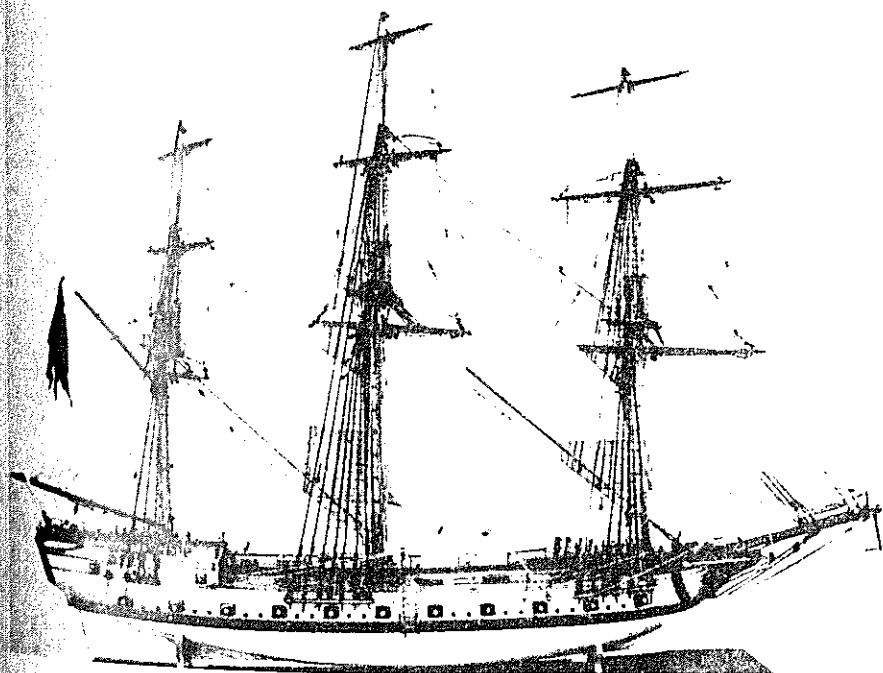
Teoksen kolmannessa ja neljännessä jaksossa käsitellään lähinnä Ruotsin vallan ajan kahdessa viimeisessä sodassa Suomen vesillä sattuneita merisotatapahtumia. Vaikka tarkastelun kohteena oleva ajanjakso onkin lyhyt, on sen sisältämä asiamaara sitäkin mittavampi. Päähuomio kohdistuu kummankin sodan osalta Suomen meripuolustuksen ratkaisevaan merkitykseen koko sodan lopputulosta ajatellen. Voitto vastustajasta Ruotsinsalmen taistelussa 1790 takasi Kustaa III:n sodassa Ruotsille tyydyttävät rauhanehdot, ensimmäiset yli sataan vuoteen, joiden johdosta valtakunnan alue ei pienentynyt. Maamme rannikkolinnoitusten ja saaristolaivaston luovuttaminen taistelutta vastustajalle Suomen sodassa 1808 mullisti sen sijaan voimasuhteet meririnta-

malla hyökkääjän hyväksi ja vaikutti merkittävästi Ruotsin kärsimään tappioon ja koko Suomen menetykseen.

Edellä esitetty historiateos on ensimmäinen meillä julkaistu kokonaisesitys Suomen meripuolustuksen vaiheista Ruotsin vallan aikana. Se pohjautuu sekä arkistolähteisiin että laajaan lähdekirjallisuuteen. Ne painetut lähteet ja historiateokset, joihin tutkimustyössä on nojaututtu, ovat suurelta osaltaan Ruotsissa kirjoitettuja ja julkaistuja. Niissä on useinkin tarkasteltu asioita ja tapahtumia ennen muuta emämaan näkökulmasta. Meri maamme turvana -teoksessa tuodaan tiukasti dokumentoituna esille myös mitalin toinen, suomalainen puoli. Siinä valotetaan monipuolisesti suomenkielisessä historiankirjoituksessa varsin vähän käsiteltyä aihetta, Suomen kulloisenkin meripuolustusvalmiuden vaikutusta niihin kohtaloihin, joita maamme joutui kokemaan ollessaan osana Ruotsin valtakuntaa.

*Hämeenmaa-luokan saaristofregatti Styrbjörn, rakennettu v. 1790, saaristolaivaston kärkialus Viipurinlahden läpimurtotaistelussa 3.7.1790 ja puolustuslinjan keskustan johtoalus Ruotsinsalmen taistelussa 9.7.1790.
(Pienoismalli. Statens Sjöhistoriska Museum, Tukholma)*

Viaporin antautumisen yhteydessä 6.5.1808 venäläisten saaliiksi jäänyt hämeenmaa Styrbjörn vallataan takaisin entraamalla se 18.8.1808 vastaisena yönä Lövon luona käydyssä kahakassa. (Jacob Häggin piirros v. 1898 ilmestyneestä C.O. Nordensvanin teoksesta Finska Kriget 1808- 1809)

Sotatieteen laitoksen johtaja

Eversti *M. Lappalainen*
M. Lappalainen

"Merisodankäynti Suomen rannikoilla sekä meripuolustuksen järjestely niillä Ruotsin vallan aikana muodostaa maamme historiassa hyvin mielenkiintoisen ja tutkimuksellisesti tärkeän kohdealueen. Omat historiankirjoittajamme eivät toistaiseksi ole kokonaisvaltaisesti ja syvälliseen analyysiin pyrkien perehtyneet tähän merelliseen osaan historiaamme ja sen laajempiin yhteyksiin.

Ansioitunut sotahistorioitsija, komentaja, valtiotieteen maisteri Tapani Mattila on Suomen meripuolustusta 1600- ja 1700-luvulla sekä merisotatoimia Suomen sodassa 1808-1809 koskevilla tutkimuksillaan ja niihin perustuvalla käsillä olevalla teoksellaan erittäin ansiokkaalla tavalla täyttänyt aukkoa suomalaisessa merisotahistorian tutkimuksessa. Työ on hyvin jäsenneilty, painopistealueet esilletuova, kiintoisa ja tarkka. Selkeä pyrkimys analyysiin, syy- ja seuraussuhteiden etsiminen ja kuvaaminen ovat minulle tuttuja jo komentaja Mattilan muistakin historian alan tutkimuksista. Katson komentaja Mattilan työllä olevan painava merkityksensä ei vain kiintoisana ja tärkeänä osana historiantutkimustamme yleensä vaan sen samalla osaltaan ansiokkaasti täyttävän opetusaineistossamme olevan puutteen."

Historian professori

emer. *Jarl Gallén*
Jarl Gallén

"... Teos on laajaan kirjallisuuden tuntemukseen perustuva kuvaus Ruotsi-Suomen meripuolustuksen ja merisotien eri vaiheista Suomen rannikoilla suuresta Pohjan sodasta Suomen sotaan 1808-09. Tekijä on syvästi perehtynyt sekä painettuihin lähteisiin että historiallisiin tutkimuksiin. Hän suhtautuu sekä lähteisiin että historioitsijoiden käsityksiin kriittisesti. Syventymättä liikaa yksityiskohtiin hän on luonut monipuolisen ja asiallisen kokonaiskuvan käsittelemästään kehityksestä. Rauhanajan puolustusvalmistelut, sotasuunnitelmat, meritaistelut ja jälkiselvittelyt saavat teoksessa oman osansa. Myös valtakunnallinen tausta ja yleiset sotilaspoliittiset puitteet on kuvattu asiallisesti. Teoksen tyyli on elävä ja selkeä. Lisäksi tekijä on eri arkistoista ja koelmista kerännyt teokseen erittäin arvokkaan autenttisen kuvamateriaalin.

Lopuksi on painotettava, ettei meillä aikaisemmin ole pantu työn alle yhtenäisen Suomen meripuolustuksen historian aikaansaamista, vaikka monien erinomaisten osatutkimusten ilmestyminen olisi tähän antanut aihetta. Komentaja Mattilan tutkimus on ensimmäinen lajissaan."

Täytä ja postita tilauslomake heti, niin varmistat edullisen ennakkotilauuskappaleesi teoksesta Meri maamme turvana!

TILAUSLOMAKE

nimi

osoite

Tilaan julkaisemaan teosta

Meri maamme turvana

___ kpl hintaan 95,- mk/kpl

+ lähetyskulut 15,- mk/kpl

Laskun maksan lähetyksen mukana olevalla laskulla.

Allekirjoitus

Suomi Merellä
maksaa
posti-
maksun

Vastauslähetyksen
HKI 53/51 Lupa 603

Suomi Merellä-Säätiö
PL 6
00003 HELSINKI 300

Teos ilmestyy koviin kansiin sidottuna 2.000 kpl painoksena 31.10.1983 mennessä. Sen yli 300 sivua ovat täynnä tietoa meripuolustuksemme värikkäistä vaiheista Ruotsin vallan aikana. Teos sisältää lisäksi toista sataa kuvaa ja karttaa, joukossa runsaasti ennen julkaisematonta kuva-aineistoa.

Julkaisija:
Suomi Merellä-Säätiö
c/o Hannes Helander
Merivoimien Esikunta
PL 167
00161 Helsinki 16

HÄMEEN-UUDENMAAN
KESKINÄINEN
VAKUUTUSYHDISTYS

SOMERO Puh. 924-46 147

TILAUSAJOON

28-54-paikkaiset bussimme.

LIIKENTEENHARJOITTAJA

Pentti Ketonen

29250 NAKKILA KP 3 Puh. (939) 73 352

MARCO CALIFORNIA KY

21570 Sauvo
puh. 921-730 414

INSTRUMENTARIUM

RAAHEN I APTEEKKI

Kauppakatu 31 92100 Raahе
Puh. 982-37301

**Yli 20 vuotta
luotettavaa
tavaraliikennettä
halki Suomen**
KULJETUSLIIKE
ILMARI LEHTONEN OY
Ulkatu 9, 96300 Rovaniemi 30,
puhelin 991-15 578

**OY TURUN
KYLLÄSTYSLAITOS AB**

20270 IHALA
921-783 151, 783 341

vapaus
se peruslehti

Porrassalmenkatu 2
PI 228
50101 Mikkeli 10
Puh. vaihe 955-360370

Ostetaan sahatukkeja. Myydään sahattua ja
höylättyä puutavaraa.

KOURAN SAHA KY

K. Kormanо Puh. 964-20470

KOURAN PUUYHTYMÄ

P.H. ja M. Kormanо
61160 Koura puh. 964-20570

**HOTEL
INTER-CONTINENTAL**

Puh. 90-441 331
Mannerheimintie 46
00260 Helsinki 26

**RAKENNUSLIIKE
A. JUNTUNEN OY**

Louhenkatu 15
IISALMI
Puh. (977) 23081

LASI-VISTA

21530 Paimio, Postinkuja
Puh. 921-732483

Lisälasit, lasitukset, kehystykset ja korjaukset

**NORD -
ENGINEERING OY**

Sibeliuksenkatu 3
20110 Turku 11
Puh. (921) 51 3322

**KULJETUSLIIKE
HONKANEN**

Amiraalistonkatu 7, 20100 Turku 10
Puh. 921-305 500, 305 522

Rakennusliike Takuurakenne
J. HAUTALA

Kaisaniemenk. 4 B 38, Hki 10.
Puh. 177373

Lahjaksi, tuliaisiksi, juhlapöytään herkullista
KYLMÄSAVUSTETTUA PORON PAISTIA
KYLMÄSAVUSTETTUA KIRJOLOHTA

JÄÄDYTTÄMÖ oy

Tule ja maista

Teollisuuskylä Laurila Tehtaanmyymälä Puh. 980-520 227

HM HAUUKKA-METALLI OY

PL 19, 60801 Ilmajoki
Puh. 964-547 850

RAKENNUSLIKE K.E. NYMAN OY

Rauhankatu 22 65100 Vaasa 10
Puh. 961-114244

RAKENNUSTYÖ RAHTU & VILEN

Mäntyvaarantie 72
Rovaniemi 10
Puh. 991-21449

VELJ. KAUKASALO KY

Neuvoton puh. 952-50533
SORA- JA KIVILAJIKKEET, MAANRAKENNUS-
TYÖT, MURSKAUSTYÖT

Rakennusliike KAUHARAKENTAJAT OY

61800 Kauhajoki, Agneksentie 4
Puh. 963-12 747

iR interRent

Hitsaajankatu 7 B, P.O. Box 101
00811 Helsinki 81
Puh. (90) 755 6133

RAUTA JA KONETARVE OY

HELSINKI

POSION LEIPOMO

Konditoria-kahvio

97900 Posio – Puh. 991-421 031

STRUCTOR OY.

MUSEOKATU 32, 00100 HELSINKI 10
PUH. 90-440 146

Nopeasti ja edullisesti yksilöllinen käsittely

- valkopesu ● laitospesu ● ulkoiluvaatteiden pesu
- kemialliset ja mattopesut

ALPPILAN ITSEPALVELUPESULA

Mannerheimintie 93, Puh. 413949

SU-PA OY

HÖYLÄMÖTIE 8 00380 HELSINKI 38/02
PUH. 558 611

LOPEN LEHTI

Viertolanpiha B 22, 12700 Loppi
Puh. 914-40 059

Valmistaa ja huoltaa Neon- ja
valomainoksia kaikkialle Suomessa

OY SUOMI NEON

Kalevankatu 45 00180 Helsinki 18
Puh. 90-603 360 – 603 330

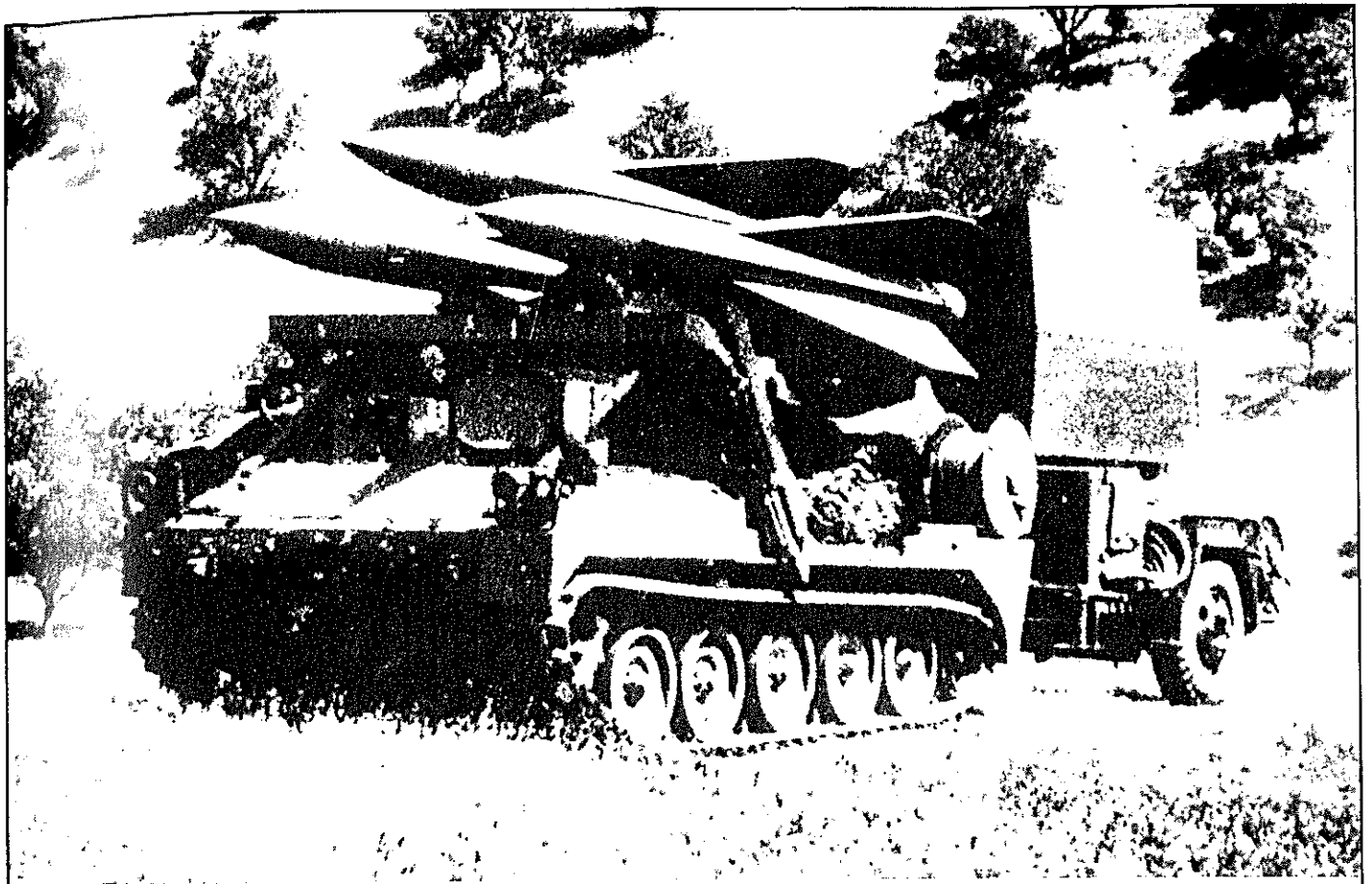
PL 7 21201 RAISIO PUH. 785 033

oy Suomen Fix ab

Tehtaankatu 3, 10600 TAMMISAARI
Puh. 911-13880

KIINTEISTÖTOIMISTO PASI VOLANEN LKV (A)

Töölönkatu 15 E, HELSINKI 10
Puh. 90-408811
Piispankatu 13 D, PORVOO 10
Puh. 915-131232

Rauhasta ja puolueettomuudesta

MEKLARI

Rauhanmarssien päivänä tai ainakin niillä tienoin näytettiin televisiossa, kuinka jonkun päiväkodin lapset olivat hautaamassa sotaleluja, mitä ne sitten lie-nevätkin. Asennekasvatus on varmasti paikallaan rauhankasvatusmyksissä, mutta tuskinpa surkeampia ilmeitä lapsilla olisi voinut olla heidän todetessaan ehkä kovinkin mieleisen leikkivälineen peittyvän hiekan alle. — Toivottavasti kysymys oli vain symbolisesta eleestä, sillä lapset eivät sitä varmaankaan ymmärtäneet.

Onkin kysyttävä, milloin ja missä rauhankasvatus voidaan ja on syytä aloittaa. Lapsi ei todennäköisesti koskaan ole liian nuori rauhankasvatukseen laajasti ottaen. Sen sijaan onkin mietittävä, millaista rauhankasvatusta heille tulisi antaa. Myönteinen suhtautuminen kanssaihmisiin ja keskinäisen väkivallan lopettaminen antavat todennäköisesti parhaan tuloksen.

Alle kouluikäisille tuskin kan-

nattaa edes puhua sodasta. Se saa vain heidän mielensä hämmennyksiin, mutta itse asia ei varmastikaan kirkastu. Lapsen ensimmäisen lelun ei tarvitse olla pyssy, mutta ei sitä myöhemmällä iällä järein paljon tarvitse kaihtaakaan, kunhan samalla opetetaan, miten ja missä asetta voidaan käyttää.

☆☆☆

Tahko Pihkalalta kysyi kerran eräs ulkomaalainen sotilasasiamies:

— Mistä johtui, että näin pieni maa kuin Suomi taisteli talvisodassa niin hyvin mahtavaa suurvaltaa vastaan?

— Tjaah. Tahko virkkoi korkealla ja kuuluvalla äänellä, en ole tuota tullut ajatelleeksi — mutta eiköhän se johtunut vihollisesta.

☆☆☆

Miksiköhän maamme turvallisuuspolitiikkaa on nykyisin pitänyt ryhtyä selittämään ja näkemään siinä kaikenlaisia nyansseja sekä erityispiirteitä? Kuitenkin kaikki tutkimukset viittaavat siihen, että ulkopoliittikkaan

luotetaan ja kansalaiset ovat lähes yksimielisiä sen toteuttamis-tavasta ja yleisistä päämääristä.

Tietysti amatöörit ovat amatöörejä ja saattavat esittää kummallisiakin mielipiteitä tai tulkintoja, mutta kun varsinaiset ulkopoliittikan ammattilaiset ryhtyvät tulkitsemaan — vieläpä eritavoin — ulkopoliittisen johdon puheita ja kannanottoja, on joku menossa vikaan. Tai sitten jotkut luulevat olevansa kanaa viisaampia munia.

Joka tapauksessa Suomi on selvinnyt oman taitavan ulkopoliittikkansa ja turvallisuuspolitiikkansa avulla suorastaan loistavasti toisen maailmansodan jälkeisistä kiemuroista, jotka muualla ovat aina välistä tahtoneet mennä suorastaan solmuun.

☆☆☆

Tahkolla oli Suomen puolueettomuudesta varsin omaleimainen näkemys:

— Njaa, se Suomen puolueettomuus, se on kuin pikku lapsen paita. Kun on tyyntä, paita pysyy hyvin paikoillaan, eikä ku-

kaan tiedä lapsen puolueettomuuden laatua. Mutta kun tulee pienikin tuulenpuuska, niin paidan helma liehahtaa sivuun. Ja silloin on kenen tahansa helppo todeta, mitä laatua puolueettomuus siellä paidan alla on.

☆☆☆

Mitä sitten puolueettomuus oikein on? Otavan Ison tietosanakirjan mukaan se on "osallistumattomuus eli puuttumattomuus toisten valtioiden tai sodankävijöiksi tunnustettujen puolten välillä olevaan sotaan tai aseelliseen selkkaukseen". Tämän mukaan rauhanajan kiistakysymyksiin voitaisiin ottaa — rajustikin — kantaa. Suomi on lähtenyt siitä, että suurvaltojen välisiin erimielisyyksiin se ei puutu.

Miten tässä asiassa sitten olemme onnistuneet, on oikeastaan aika pitkälle arvostuskysymys. Mittauksen sentit ja grammat, sekunnit ja maalit kun tässä kilpailussa puuttuvat kokonaan.

☆☆☆

Maisteri Marja-Leena Virtanen työpöytänsä ääressä, Kylmäkosken kunnan va. kunnanjohtajana. Tämä vakanssi vaikutti siihen, että hänestä tuli syksyllä -83 kutsuntalautakunnan jäsen.

Marja-Leena Virtanen, nainen joka teki historiaa

TEKSTI JA KUVAT: OLAVI WALJAKKA

Kylmäkoskella tehtiin kuluneen syksyn aikana historiaa: Kylmäkosken va. kunnanjohtaja Marja-Leena Virtanen on tiettävästi ensimmäinen nainen maassamme, joka on toiminut kutsuntalautakunnassa.

Kylmäkoski sijaitsee Lounais-Hämeessä, Hämeenlinnan Sotilaspiirin alueella, Toijalan kaupungin länsipuolella. Kunta on perustettu vuonna 1895. Asukkaita tässä lähes kahdensadan neliökilometrin suuruisessa kun-

nassa on tätänykyä melko tarkkaan 2 600.

Kunnan peräsintä on pidellyt tämän vuoden ajan Nokialla viisikymmenluvun alussa syntynyt Marja-Leena Virtanen, koska kunnanjohtajan virkaa vakinai-

sesti hallussaan pitävä henkilö on ollut jo pitemmän aikaa sairaslomalla.

Kun Kylkirauta kävi tapaamassa va. kunnanjohtajaa, oli hämmästyttävää kohdata nuori – ja hieman ujolta vaikuttava –

siro nainen, eikä mitään ”pirtti-hirmua”, joka johtaa ja pitää komennossaan jäyhää lounaishämäläistä kuntaa.

Se, että kunnanjohtajana on nainen, ei nyt nykymaailman aikaan ole kovin ihmeellistä, mut-

ta sen sijaan naisen kuuluminen kutsuntalautakuntaan on toki jo historiallinen tapaus – ja tähän mennessä tietävästi myös ainutlaatuista maassamme.

Myönteinen kokemus

Marja-Leena Virtasen joutuminen kutsuntalautakuntaan oli "hieman yllättävä juttu", kuten hän itse sitä kuvaa:

– Hieman varovaiseksi veti kun kuulin, että joudun kutsuntalautakuntaan. Oli todella hieman yllättävä juttu... mutta kun minulle selvitettiin, että kunnanjohtaja on ollut aina perinteisesti kutsuntatilaisuudessa edustamassa kuntaansa, niin huomasin, että velvollisuuteni oli ottaa tämä tehtävä vastaan, muistelee Marja-Leena Virtanen, ja huomauttaa vielä napakasti, että se oli kaiken kaikkiaan myönteinen kokemus.

– Jouduin ottamaan selvää asioista, joiden kanssa en ennen ole joutunut tekemisiin. Piti esim. selvittää sellainenkin sana kuin "kutsuntavelvollinen", ja monta muuta asiaa.

Kerrotaan, että Kylmäkoskella pojat pokkasivat kutsuntatilaisuudessa kohteliaammin kuin muualla, mutta eiköhän se mahtanut olla viehättävän naisen ansiota, joka samalla osasi sanoa asiat "halki", jopa kuulemma miehiä asiallisemmin!

Kutsuntatilaisuudessa Marja-Leena Virtanen sanoi mm. selvällä suomenkielellä, että "sotilasavustus on selvää rahaa", ja

Lähikuvassa Marja-Leena Virtanen, tietävästi maamme ensimmäinen nainen, joka on koskaan kuulunut asevelvollisten kutsuntalautakuntaan.

kertoi sitten, kuka sitä saa ja millä edellytyksellä...

Sotilaspiirille kiitosta

Marja-Leena Virtanen kiittelee Hämeenlinnan Sotilaspiirin esikuntaa ja sen päällikköä,

everstiluutnantti Matti Savonjouta:

– Sain sotilaspiirin esikunnan taholta erittäin myönteisen vastaanoton. Minut hyväksyttiin mukaan täysivaltaisena jäsenenä ja tämä onkin mielestäni yksi syy siihen että työskentely kut-

Marja-Leena Virtanen "esikuntansa" edustalla. Kuntalaiset kuulemma suhtautuvat myönteisesti "akkavaltaan".

suntalautakunnassa sujui täysin kitkattomasti.

– Tosin minulle vasta kutsuntatilaisuudessa selvisi, että olin ensimmäinen nainen, muistelee Marja-Leena Virtanen hymyillen.

Miten sitten vastaisuudessa, onko nainen sopiva kutsuntalautakunnan jäseneksi?

– Minusta se sopii nykyisellään yhtä hyvin naiselle kuin miehelle, sanoo Marja-Leena Virtanen, ja perustelee kantaansa osuvasti ja asiantuntemuksella:

– Nykyään eivät kutsuntatilaisuuteen tulevat pojat juokse alushoususillaan, kuten on kuulemma ennen ollut asianlaita, vaan lääkärintarkastukset on tehty ennalta terveyskeskuksissa. Siis tämän takia ei ainakaan enää tarvitse kutsuntalautakunnan kokoonpanon olla vain miehiä.

– Toisaalta naiset osallistuvat yhä enemmän kunnan asioiden hoitoon, niin miksipä ei sitten oman kuntansa kutsuntalautakuntaan, siellähän ne kunnan omat pojat "syyntätään", miettii Marja-Leena Virtanen.

Sotilasasiat eivät ole hänelle täysin vieraita sillä aviomies on reservissä luutnantti.

– Saan tietoa maanpuolustusasioista mieheltäni, ainakin silloin kun hän palaa takaisin kertausharjoituksista, sanoo heleän naurun saattelemana maamme toistaiseksi ainoa kutsuntalautakunnassa mukana ollut nainen.

Suomalaiset taistelulentäjät olivat maailman kärkeä

Pieni Guinean tasavalta päiväntasaajalla on julkaissut postimerkkisarjan kuuluisista taistelulentäjistä. Näitä toisen maailmansodan lentäjä-ässä on ikuistettu kolme. Saksalainen kenraali Adolf Galland, saksalainen majuri A Nowotny sekä suomalainen lentomestari Oiva Tuominen. Maailma arvostaa suomalaisia ilmojen ritareita usein enemmän kuin oman maan kansalaiset.

EERO KIVIRANTA

Kenraali Adolf Galland, kuuluisan "Ensimmäiset ja viimeiset"-kirjan kirjoittaja, aloitti toisen maailmansodan luutnanttina ja lentueenpäällikkönä ja lopetti sodan myös lentueenpäällikkönä, tosin kenraaliluutnanttina ja hänen lentueessaan lensi Saksan Luftwaffen eturivin lentäjiä everstiluutnantista alkaen. Hänen pudotussaavutuksensa sodan vaikeimmalla, länsirintamalla, oli kunnioitettava. Vielä rykmentin komentajanakin lensi miestensä mukana. Hän on arvioinut suomalaisia taistelulentäjiä ja noteerannut meikäläisten kärkeä, lähinnä ltm. Illu Juutilaisen ja kapt. Hans Wingin suoritukset, saksalaisten tasolle. Tällöin luonnollisesti meikäläiset kaluston ja lentorajoitukset huomioon ottaen. Illu Juutilaisen suoritusta hän kuten muutkin asiantuntijat pitävät ainutlaatuisena ilmailun historiassa. Hänen koneeseenhan ei osunut ainuttakaan vihollisen luotia! Ilmun pudotusluku on virallisesti 94, todellisuudessa yli 100, sillä kaikkia pudotuksia ei kaksi näkijää havainnut. Hän oli yksin Suomenlahden pilvissä tai Itä-Karjalan korpien yllä. Saksalainen ässä, kapteeni Erich Hartman saavutti legendaarisen pudotusmäärän 538. Itärintamalla, jossa aina oli mahdollisuus taistella, mutta hän putosi 12 kertaa. Joutuipa kerran sotavangiksikin väärälle puolelle pudottu-

aan. Hänen mekaanikkonsa pelasti hänet, kävi hakemassa pois neljän vuorokauden vankeudesta. Aseveljeyden ylistyslaulua!

Numeroiden vyöry on raskas tajuttavaksi. Varsinkin Saksan Luftwaffen ässien suoritukset ovat summana huimaavat. Keulaan mahtui kymmeniä ja keulan jälkeen satoja. Mutta saksalaisten jälkeen tulivatkin suomalaiset. He olivat siinäkin mielessä "ihmeellisiä", että mm. Mannerheim-ristin ritareista kaatui vain kaksi. Luutnantti Nissinen siten, että palava kone syöksyi pilvestä hänen koneensa päälle, ja molemmat tulivat yhteenjuuttuneina maahan. Lentomestari Kinnunen putosi vihollishävittäjä luodin osuessa. Parhaat venäläiset taistelulentäjät pääsivät 64 ja 56 pudotuksiin. Amerikkalaisten ja englantilaisten vaatimattomat saavutukset saksalaisiin ja suomalaisiin verrattuina selvittyvät siten, että heikäläiset pääsivätään pudotustilaston tekijöinä kärkeen, siirrettiin esikuntiin ilmasodan asiantuntijoina sen johtajiksi.

Jos oli Illu Juutilainen taitava ja -luultavasti - onnettaren suosikki, niin hänen mittoihinsa kohosi myös kapteeni Hans Wind. Hasse aloitti sodan vasta 1941 Äänislinnan valtauksen aikoihin ja haavoittui käteen kesällä 1944, jolloin hänen sotansa päättyi. Mutta noin lyhyessä ajassa

hän ylti 79 kirjattuun pudotukseen. Näistä kahdesta ja ainoista taistelevista sotilaista, jotka saivat kaksi Mannerheim-ristiä, mainittaessa, täytyy muistaa, että he saattoivat koko sodan ajan lentää parhailla koneilla. Ensin Breustereilla ja sitten Messerschmitteillä. Sensijaan esim. tilastojen viides, 43 pudotuksen mies, lentomestari Oiva Tuominen, saavutti useimmat voittonsa Fiatilla, joka lähes jokaisen ominaisuutensa perusteella jäi jälkeen Neuvostoliiton hävittäjäkoneista.

Suomalaisten taistelulentäjien pätevyyyden perusta oli mittava

koulutus. Eversti Eka Magnusson oli lentäjä ja opettaja parhaimmillaan, ja hän sai välirauhan aikana 1940-41 koulutettavakseen osan lentäjien parhaimmistosta. Koulutuksen perustan muodosti kova fyysinen kunto. Niinpä joka päivä, jolloin ei ollut lentosäätä, Magnusson, entinen maileri, asettautui laivueensa lentäjien kärkeen, ja joukko lähti 8 kilometrin lenkille. Komentaja vei joukkoa pari kilometriä ja antoi sitten nuorempien jatkaa. Kun laivueessa saapui koulutuslaivueista nuoria kersantteja ja vänrikkejä, nämä lähtivät hölkkälenkille "rinta

Ilmari Juutilainen pudotti 94 konetta

pystyssä" keula mukaan, mutta huomasi-avtkin maaliin tultaessa jääneensä joukon hänille. Niinpä Illu Juutilinen saattoi kiivetä kaksinlappailussa kahdeksan kilometrin korkeuteen, happilaitteesta vain silloin tällöin happea haukaten - kun ei ennättänyt lantaa happijohtoa naamarin - ja suorittaa sotalentoa elämästä ja kuolemasta koko ajan. Kunto kesti.

Mannerheim-ristin ritareiksi yltäneet suomalaiset taistelulentäjät olivat luonnollisesti tilastojen tekijänä mittavimmat. Mutta lentajamme kokonaissuoritus oli kunnioitettava nimenaan omien tappioiden tiimoilta. Kun pudotusten määrä oli 1.567 viholliskonetta, omat tappiot olivat vain 157 konetta. Niiden joukkoon mahtui monia sellaisia, jotka korjauksen jälkeen saattoivat lentää. Kesällä 1944 lentajamme viivytysvaiheen 11. ensimmäisenä päivänä pudottivat 1.025 viholliskonetta eli puolet Puna-armeijan Kannaksen armeijan koneista. Mutta näinkin kavi suomalaistaistelulentäjät suosivat pääkaupunkia vihollislentäjien hyökkäystä torjuen Suomenlahden yllä. He pudottivat 20 Puna-armeijan hävittäjää, omat tappiot olivat yksi. Lone. Ilmavoimien Esikunta antoi kuitenkin päiväkäskyn, joka korosti, että omia vähäiä koneita on erityisesti säästettävä.

Ilmavoimat olivat armeijamme "demokraattisin" aselaji. Aliupseerit ja upseerit saattoivat kilvoitella pudotustilastoissa. Nappä sitä johti lentomestari, toisena oli kapteeni, kolmas majuri, neljäs ja viides lentomestari. Ja niin edelleen. Ilmasotakoulun taitolennon opettaja ja tutolennon "Isä", majuri, tuli Jatkosotaan laivueen komentajaksi. Hän pyysi lentomestari Illu Juutilaisen luokseen, kertomaan, miten sotalennossa henki säilyy. Illu antoi majurille neljä ohjetta. Mutta niin vaan kävi, että toisella sotalennolla majurin kone ammuttiin tuleen, hän hyppäsi laskuvarjolla, mutta vihollislentäjä noudatti Stalinin raakaa määräystä ja ampui avutonta, ampui jalat poikki. Ja majuri menehtyi verenvuotoon.

Illu Juutilainen oli nuorien lentajien Suuri esikuva senkin vuoksi, että hän opetti nuorille, kuinka taistelua ilmassa käydään niin, että henki säilyy. He

Hasse Wind

Guinealaisia postimerkkejä. Ylhäältä Nowotny, Galland ja Oiva Tuominen

tiesivät, ettei Illu luottanut onneen, eikä riskeerannut yltiöpäisesti, vaan hänen päänsä pyöri kuin papukaijalla: hän varmisti ensin, ettei vihollinen kytännyt takana ja vasta siitä varmistauduttuaan painoi liipasinta.

Eversti Magnusson on mies paikallaan antamaan maailman kuuluisimmasta taistelulentäjästä lausunnon eli mitä ominaisuuksia miehen täytyy omata, että yletty Illu Juutilaisen mitoihin:

- Hänessä yhdistyivät kaikki taistelulentäjän superominaisuudet: nopea äly, karjalainen vilkkaus, lentotaito, ampumataito, hyvä fyysinen kunto, ja hän oli elämäntavoissaan raitis. - Samoja ominaisuuksia omasivat muutkin taistelulentajamme. Heidän yhteistoimintansa niin maassa kuin ilmassa oli saumaton (suojaa sinä, minä ammun), koulutus oli pätevä, ja heitä innosti vankkumaton isänmaanrakkkaus. Toisaalta taistelun johto maasta käsin ja vesitieyhteydet pelastivat.

Ateenalaisten laulun tahdissa ovat kaikki upseerit saaneet marssia.

Ateenalaisten laulu eli Habent sua fata libelli

”Kadettikoulun ja Kadettikunnan kunniamarssin kehitystä voidaan pitää ainutlaatuisena, johon liittyy kolme maineikasta nimeä: Tyrtaios, Viktor Rydberg ja Jean Sibelius.”

Pikkukirjoitelmilla on todella omat kohtalonsa, josta Ateenalaisten laulu on yksi ihmeellisimmistä todisteista.

Selviteltäessä sen taustaa joudutaan vuoteen 338 eKr, Makedonian kuninkaan Filippos II:n — Aleksanteri Suuren isän — Khaironeijan taistelun voittoon ja siis kreikkalaisten tappioon,

jonka yhteydessä Leokrates paniikkitunnelmissa jätti Ateenan.

Kun hän sittemmin palasi takaisin, syytti valtiomies Lykugos, Demostheneen ystävä ja huomattava puhuja, Leokrates-ta kavaltajaksi ja petturiksi.

Lykugoksen tapana oli kiehtoa kuulijansa pukemalla puheensa pitkiinkin lainauksiin,

jotka jos mahdollista olivat runomittaisia.

Niinpä hän tähän syytöspuheeseen, joka hänen antiikissa tunnetuista viidestätoista puheestaan yksin on säilynyt, sisällytti kaksi Tyrtaioksen sotaelegiaa, siis sparttalaista sotalaulua, jotka siten ovat säilyneet tietoisuudessa.

Ensimmäinen sotaelegia

”Sankarimielin kaunis on kuolla joukkosi cessä, taistoon turvana maan kaatua kansasi vuoks. Pakko jos jättää on isänmaa ja sen viljavat pellot, on osa ankea tuo: kerjäten kulkea saa armaan äitinsä kanssa ja myös iän

panaman taaton, vaimosi hentoisen, pienien lastesikin Keiden saapuneet luo. vihamielen turvaton tunnet, sortua puutteeseen köyhänä, kurjana käyt. Tuo suvun kunnian vie, jalon muotosi tahrana saattaa, kurjuus seurana on, kohtalo kunniaton, kun ei arvoa saa mies mieronkiertäjä, kurja, kunnia poissa on myös polvien syntävien, intoa hehkuen seisosa kilpenä syntymämaasi, riemuitse lastesi vuoks uhri-na henkesi suo!"

Onneton pako, onneton pahuus ja Lykugoksen julkiset nuhteet, joihin siis käytettiin Tyrtaioksen sanan ruoskaa, ovat kahdentuhannen vuoden takaa säilyneinä ja Päivö Oksalan kääntäminä vieläkin muistuttamassa kunnianttomasta menettelystä, oli Leokrates sellaiseen syyllinen tai ei. Alunperin säkeitä ei suinlaan oltu tällaiseen sepitetty, vaan yksiselitteisesti sparttalaisten itsetunnon kohottamiseksi heidän todella taistellessa olemassaolostaan.

Toinen sotaelegia

"Sankarit kärkeen nyt, rivit taajana, horjumatonna, väistyä emme me voi, pelkoa tunnetta ei! Nyt sydän karkaa, jalo rohkeus mieliä nostaa, myös elon ahneus pois, sankarit taistelevat! Älkää vanhojakaan, kun on polvien notkeus poissa, varaan jättäkö vain, taistosta pois paeten. Joukon kunnia poissa on kohta, jos vain veriliekkien nuorien eessä sä näät kaatuvan vanhenevan miehen valkeapäin tai urhon harmajahapsen. Hiekkaan heittää jos urhean hengen hän saa, suojaten vain häpyään käsin, kun ihon peittävi hurme, mieliä kääntää tuo, kauhea katsoa on. Tuo osa nuorien on, koristeena kun säilynyt heillä armaan nuoruuden loistava kukkeus on. Urho on kaunis katsoa naisten ja miehien uljas, kaunis kun kuoloon käy, sankarikunnian saa. Nyt lujin polvin taas joka mies jalat painaen maahan seisköön päikällään, hammasta purtava on."

Tässä toisessa elegiassa on jo

varsin kova sävy, jonka realiteetit voi ymmärtää, kun muistaa, että panssaroitujen valiotaitelijoiden tilalle oli muodostettu kaikkien asekuntoisten miesten muodostama raskasaseinen jalkaväki, hopliitit ja heistä kootut kilpi ja keihäsmuurit, joiden aukottomuudessa jokainen mies oli yhtä tärkeä. Syytä on kiinnittää huomio siihenkin, ettei naisia kelpuutettu taistelijoiksi, katsojiksi kyllä, joka käy ilmi suomenoksestakin.

Tyrtaioksen renessanssi

Tuhat vuotta Tyrtaioksen jälkeen eli Ateenassa valtiomies, historioitsija ja runoilija Publius Herennius Deksippos. Hänen laajat teoksensa ovat valitettavasti kadonneet, mutta hänestä on säilynyt perimätietoa, jonka mukaan hän herulien hyökätessä Jyllannista Kreikkaan v. 267 jKr olisi ripeästi toimien koonnut vapaaehtoisjoukon pojista ja pelastanut Ateenan.

Merkillisesti poikien taistelu kevytaseisissa joukoissa, joiden taistelu perustui heittoasein tehtäviin syökseyhin ja sitten nopeaan vetäytymiseen, tuli aikanaan pääteemaksi Tyrtaioksen sotalauluja selviteltäessä ja tulkittaessa, vaikka hän ei aikanaan sellaista ollut osannut edes kuvitella.

Tässä astuukin vaikuttajaksi ruotsalainen valtiopäivämies, kulttuurihistorioitsija ja runoilija Viktor Rydberg, joka tammikuun 6. päivänä 1876 pitkän tutkimustyön ja kypsyttelyn jälkeen sai valmiiksi Deksippos-runoelmansa. Lukija löytää sen suomennettuna Yrjö Jylhän Runon-pursi kokoelmasta.

"Rydbergin persoonallisuuden lisäksi", kirjoittaa filosofianlisenssiaatti Kaarle Hirvonen, "vaikuttivat Deksippos-runoelman syntyyn ja ajatussisältöön tietysti kirjalliset seikat ja poliittinen tilanne, jotka molemmat liittyvät Suomenkin historiaan. Runoilijan isä oli nuorukaisena osallistunut Suomen sotaan 1809, sen viimeisiin taisteluihin, ja kertonut niistä pojan mielikuvitusta kiehtovalla tavalla".

Deksioppoksessa ateenalaisten laulu on lyhennetty käännös Tyrtaioksen elegioista, joista Rydberg on ensimmäisestä ottanut neljä ja toisesta kahdeksan

säettä supistaen alkuperäiset kolmekymmentäkaksi kahdeksitoista säkeeksi, jotka Jean Sibelius sävelsi keväällä 1899.

Kansallinen runoelma

Sortokauden ensimmäinen toimenpide, helmikuun manifesti oli juuri julkaistu. Suuri lähetystö oli palannut Pietarista tyhjin toimin. Tällaisten tunnelmien vallitessa huhtikuun 26. päivänä esitettiin Helsingissä Sibeliuksen ensimmäinen eli e-molli sinfonia.

"Mutta mitä yleisö oli ehkä aavistellut sinfonian mahtavissa sävelissä, sen se sai kuulla sanottavan julki mies- ja poikakuoron esittäessä lisänumeroina Metsänhaltija -runoelman ja Ateenalaisten laulun", kirjoittaa Hirvonen ja jatkaa. "Sibelius ei olisi voinut valita sopivampaa ajankohtaa sävellyksensä esittämiseen".

Kun laulu syksyllä esitettiin toistamiseen Savo-karjalaisessa osakunnassa Jäänlähtö Oulunjoesta -sävellyksen lisäksi, oli kuoro pukeutunut muinaiskreikkalaisiin asuihin. Sävel oli kyllä Sibeliuksen, mutta he lauloivat Tyrtaioksen elegiaa. Laulua nuoruudelle, joka tarvittiin herättämään vanha kulttuurikansa, kun se ei enää tajunnut aikansa merkkejä.

Esitystä ei oltu suunnattu tsaarinvaltaa vastaan, ei uhmaksi eikä kiukuksi, mutta viestiksi kylläkin vapautensa välttämättömyyttä ja mahdollisuutta aavistelevalle Suomen kansalle.

☆☆☆

Ne, jotka yhä vielä tuijottavat Tyrtaioksen sanojen komento-kieleen ja näkevät tai kokevat laulun vain sodanlietsontana, eivät ole oppineet kahtentuhanteen vuoteen mitään. Mutta he voisivat oppia, jos yrittäisivät fyysisen vihollisen sijaan kuvitella metafyyysisiä epäkohtia ja heimon sijasta koko ihmiskuntaa, koko kulttuuriperintöämme ja sen luomaa oikeuden ja totuuden inhimillistä ihannetta. Siten on löydettävissä se suunnattoman rikas maailmankulttuuri, johon jo Terentius Maurus 100 vuotta jKr viittasi otsikkona olevalla lauseellaan — habent sua fata libelli — eli pikkukirjoitelmilla on omat kohtalonsa. Sen Kadettikoulumme kunniamarssi yhä osoittaa paikkansapitäväksi.

MAN-KO

1943 – – 1983

PUUN- JA LEVYNTYÖSTÖKONEET
Suunniteltu suomalaiselle teollisuudelle
ja kouluille.

Monipuolisia. Tehokkaita. Turvallisia.

Man-Ko

Takojankatu 3, 15800 Lahti 80, puh. (918)514 514

OSUUSKUNTA MAITO-AURA

TURKU – SALO

Kotisampo

Mainio muualla...
...paras kotona.

SAMPO-YHTIÖT

Puolimatkan töissä näkyy mestarin jälki.

 **Rakennustoimisto
A. PUOLIMATKA Oy**

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimintie 14 A
Vaihde 641 945
(Tehd. Kalkku 931-430 444)

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimv. 14 A
Växel 641945
(Fabr. Kalkku 931-430 444)

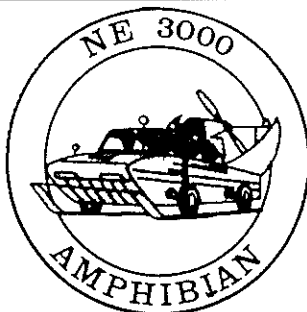
VÄESTÖNSUOJEN
ILMANVAIHTOLAITTEISTOT

- **Suomalaista
VSS-tekniikkaa**
- **Tuonnin korvaavaa
vientituotantoa**

Finnish CD-Technics
Member of Finnsafety
Group

Temet Oy
1953 **30v** 1983

Asentajankatu 3 00810 Helsinki 81 p. 780 655

Valmistaa hydrokoptereita
ym. metallialan
erikoistuotteita.

Tillverkar hydrokoptar och
andra till metallbranschen
hörande specialartiklar.

KONEPAJA

NILS ERIKSSON

TURKU LIELAKS Puhelin 921-748086

Ilmastointityöt
edukseenne

PELTISEPÄNLIKE
VILJO KUULA

03100 NUMMELA
puhelin 913/23 066

Kirjoittava upseeri

LAURI VÄÄTTÄNEN

Sen jälkeen kun Itä-Uudenmaan Kadettiipiiri oli päättänyt, että uusien luutnanttien tulojuhla on maanantaina 3.10. 1983 upseerikerholla ja illan ohjelmassa on alustus "Kirjoittava upseeri", sai allekirjoittanut tehtävän esittää tämän alustuksen. Itse asiasta kuultuna kerroin seuraavaa:

- kouluaikanani kirjoitin käsketyt aineet. Arvioinneissa mainittiin - kerronta kohtuullista, kieliasussa on parantamisen varaa.
- ylioppilasaine - approbatur.
- kadettikoulussa tutkielma. Asia hyvä, mutta kieliasu pudotti arvosanan tyydyttäväksi.
- kapteenikurssilla yhteistutkielma - ei arvostelua, mutta ei myöskään kunnan tutkielmaa.
- sotakorkeakoulu - muistioita, tutkielmia ja diplomityö. Tässä vaiheessa kirjoittaja sai panna paperille paljon muutakin asiaa kuin yleensä normaalissa virkistyössä. Kirjoittamista oli todella paljon.

Rohkenen väittää, että meillä kaikilla upseereilla on takana erittäin hyvä "kirjoituskoulu". Jo kadettikoulusta alkaen meidän tulee osata panna - ajatuksemme myös kirjalliseen muotoon. Ja kirjoitusten tulee olla sellaisia, että muutkin saavat niistä selvää. Sanoman tulee olla luettava ja ymmärrettävä.

Miksi kirjoitan?

Suomalaisessa sanomalehdistössä ei ole riittävästi asiallisia kirjoituksia maanpuolustuksesta ja turvallisuuspolitiikasta. Sen sijaan siellä on aina silloin tällöin maanpuolustusta vastustavia kirjoituksia. Jotain pitää olla niille vastapainoksi ja jollain tavalla lukijoille pitää tarjota maanpuolustustietoutta. Siksi Väätänen kirjoittaa.

Mitä kirjoitan?

Aihevalikoimassani ovat olleet mukana lähes kaikki mahdolliset maanpuolustusta käsittelevät aihepiirit. Erilaisia juttuja puolustusvoimien johdosta, puolustushaaroista, aselajeista jne. on vuosien varrella tullut tarjotuksi lehdille. Erityisesti olen yrittänyt löytää sellaisen tarkastelukulman, joka kertoo maanpuolustusasiaa tavalliselle ihmiselle - varusmiespalvelukseen tai kertausharjoitukseen läheteväille, kotiväkeä ja naisiakaan unohtamatta. Aika paljon olen kirjoituksissani käsitellyt myös Suomen vanhan sotaväen asioita.

Koska kirjoitan?

Joitakin kirjoituksia syntyy ennalta laaditun suunnitelman

mukaisesti. Jotkut jutut syntyvät tästä ja nyt. Kasetille taltioidaan juuri Kylkirautaa varten kirjoitelma - "Kirjoittava Upseeri".

Kirjoitusharrastus on antanut käyttöä vapaa-ajan joutotunneille. Ei ole enää vapaa-ajanviettoon liittyviä ongelmia.

Onko kirjoittamisesta hyötyä?

Ainakin siitä on ollut se hyöty, että asioiden taustatiedot on selvitettävä itselleen ennen kirjoittamiseen ryhtymistä. Ei "puppua" voi eikä saa kirjoittaa.

Sotilasasioiden lisäksi on kirjoitusharrastuksen puitteissa tullut tutkittua muitakin asioita. Olen kirjoittanut jonkin verran myös liikunta-asioista.

Kirjoittamisesta on tietenkin sekin hyöty, että julkaistuista jutuista saa joskus jonkun markkin. Mutta omakohtaiset kokemukseni ovat, ettei sotilaskirjoittaja - tällä tasolla - pysty rikastumaan.

Onko kirjoittamisesta haittaa?

Minä en ole toistaiseksi havainnut, että kirjoittamisesta olisi ollut/tullut henkilökohtaista

haittaa. Enkä ole kuullut, että kirjoittamisestani olisi aiheutunut haittaa puolustusvoimille tai maanpuolustukselle.

Neuvoja muille!

Niitä en pysty antamaan muutoin, mutta toivoisin, että entistä useampi upseeri kirjoittaisi maanpuolustuksesta ja turvallisuuspolitiikasta paikallisiin lehtiin ja vähän muuallekin. Tietenkin on muistettava pääesikunnan tiedotusosaston pysyväismääräyksen ohjeet upseeri saa kirjoittaa, mutta vain hän itse on vastuussa kirjoituksestaan.

Rohkenen väittää, että kirjoitusharrastus antaa huomattavasti enemmän kuin mitä se ottaa. Eli tarttukaa kynään ja antakaa tekstin tulla paperille. Olette asiantuntijoita silloin kun on kyse suomalaisesta turvallisuudesta. Muistakaa, että ellette te kirjoita niin "lehti" saattaa julkaiseta jutun, joka on puolustusvoimia vastaan tai se ei ole asiantuntijan kirjoittama.

Eli miten tästä eteenpäin? Kotona otatte esiin terävän kynän ja arkin paperia. Sitten kirjoitate hyvän maanpuolustusjutun paikallista lehteä varten. Jokainen saa itse valita oman kirjoitusaiheensa. Hyviä kirjoituksia.

HALLITUS			OSOITE	PUHELIN
Puheenjohtaja	kenrm	M Vanonen	PE Oper.os PL 919 00101 Hki 10	90-625 801
Varapuheenjohtaja	kom	J Pajala	PE Oper.os PL 919 00101 Hki 10	90-625 801

VALTUUSKUNTA				
Puheenjohtaja	kenrl	J Pajala	Viipurint. 21 A 7, 13210 Hämeenlinna 21	917-68 771

TOIMISTO				
Toiminnanjohtaja	kom	R Waris	Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15	90-665 137
Toimistonhoitaja	rva	M Lehtinen		90-665 739

Kadettipiiri	Sihteeri		Osoite	Puhelin
Helsinki	kapt	A Lankinen	SKK, PL 266, 00171 Hki 17	90-177 791
Itä-Uusimaa	kapt	I Kianto	Varuskunta rak. 2 D 24, 04300 Hyrylä	90-255 233
Lahti	ltn	K Karmala	HämRJP, PL 6, 15701 Lahti 70	918-40 811
Hämeenlinna	kapt	J-P Mustonen	PsPrE, PL 5, 13701 Parolannummi	917-207 218
Länsi-Uusimaa	ltn	E Erroll	UudPr, PL 5, 10641 Dragsvik	911-13 760
Riihimäki	ylil	A Salo	Ek/ViestiR, PL 5, 11311 Riihimäki 31	914-35 071
Turku	ylil	P Laiho	TurItPsto, PL 5, 20811 Turku 81	921-359 200
Niinisalo	ylil	M Soini	SatTR, PL 5, 38841 Niinisalo	930-36 050
Säkylä	ylil	M Laine	PorPr, PL 5, 27911 Huovinrinne	938 70 200
Pirkanmaa-Häme	kapt	E Helorinne	TamISpE, PL 37, 33541 Tampere 54	931-615 440
Keski-Suomi	ylil	T Laine	KSpionP, PL 5, 42721 Keuruu 2	943-192 223
Pohjois-Kymenlaakso	ylil	V Lillberg	Pilvilinna C 30, 45100 Kouvola 10	951-21 161
Etelä-Karjala	ylil	P Koljonen	UudRP, PL 5, 53901 Lappeenranta 90	953-12 900
Mikkeli	kapt	Y Peltola	MikSpE, PL 57, 50101 Mikkeli 10	955-10 777
Savonlinna	kapt	R Natunen	Heikinpohjant. 2 d B 9, 57100 Savonlinna 10	957-22 704
Hamina	kapt	L Lind	Sibeliuksenk. 1 b B 13, 49400 Hamina	952-43 020
Kuopio	maj	J Ruutu	SKSIE, PL 80, 70101 Kuopio 10	971-222 422
Pohjois-Karjala	kapt	R Uusitalo	PL 15, 81701 Lieksa	973-80 171
Vaasa	ylil	J-E Juslin	VaaSpE, PL 23, 65101 Vaasa 10	961-114 361
Seinäjäki	kapt	T Vihriälä	SeiSpE, PL 100, 60101 Seinäjäki 10	964-21 983
Kokkola	kapt	K Pökkä	KokSpE, PL 24, 67101 Kokkola 10	968-14 466
Oulu	ylil	K Hilden	1 ErVK, PL 96, 90101 Oulu 10	981-224 833
Kainuu	ltn	J Kuntsi	Rak 4 C 18, 87600 Kajaani 60	986-25 751
Lappi	ltn	T Härkönen	RovItPsto, PL 5, 96961 Rovaniemi 96	991-61 451
Kadettioppilaskunta	kad	J M Valkeajärvi	kadK, PL 7, 00861 Hki 86	90-68 601

KAHVILA • RAVINTOLA
LOUHELA
 Kuhmo puh. 986 - 520392

LOUHELA lounaspaikkojen ykkösen Kuhmossa. Tule, tutustu ja liity sinäkin hyväntuulen lounastajiin Kuhmossa.

**Kahvila-Ravintola
LOUHELA**

Pentti Väättäinen
Pekka Poikonen

Uusittu Hotelli Kristina on suosittu kohtaamis-, rentoutumis- ja kokouspaikka idyllisen Kristiinankaupungin rannan välittömässä tuntumassa. Tervetuloa nauttimaan hyvästä ruoasta, tanssimaan tai muuten vaan pitämään hauskaa iloisten ihmisten parissa. Artistivierailuja. Ravintolasalissa on tilaa 240 vieralle. Useita kabinetteja erilaisia yksityistilaisuuksia varten. Hotellihuoneissa oma väritelevisio videokanavoineen. Cafeteria, josta saa pikaisesti ruoka-annoksia sopivaan hintaan. Laituri paikka risteilijöille. Syvyys 4 metriä.

HOTELLI KRISTINA Puh./Tel. 962-12 555

TÄSSÄ SE ON!

Lomakohde Sinulle, joka haluat terveellä tavalla irtautua arjesta lomasi ajaksi. Ota oikea **STRESSI-PAUSSI** ja tule rentoutumaan hyvässä huolenpidossamme lähellä erämaaluontoa pohjoisimmassa Suomessa, mäntyrajan tuntumassa "kiireen rajan" yläpuolella.

● Mökkeissämme on sähkölämmitys ja keitto- ja ruokailuvälineet, mutta myös ruoanlaitosta ja tiskaamisesta voit irrottautua ja nauttia baariassamme herkullisia ja kohtuuhintaisia aterioita ja välipaloja hengellistä musiikkia kuunnellen.

**TARKIAINEN KY
LOMA-NÄÄTÄMÖ**

Os. 99940 Näätämo, puh. 997-55511.

Palveluksessanne
ympäri vuoden
- myös juhlapyhien
aikana.

HOTELLI HOTEL

AURORA

HELSINGINKATU 50
00530 HELSINKI 53
PUH: 717 400

**RAVINTOLA SAUNA JA UINTI
HOTELLI SQUASH
KOKOUS- JA SOLARIUM
KURSSITILLOJA**

TERVETUULO!

**SUUNTA LOMASI
TUNTURI-LAPPIIN**

(jossa luonto on aidoimmillaan)

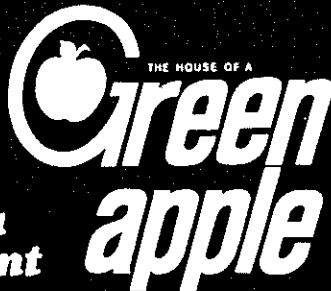

**KODIKAS
LOMAHOTELLI
ENONTEKIÖLLÄ
HOTELLI
Jussantupa**

99400 ENONTEKIÖ
PUHELIN TEL 996-51 101

34 huonetta mukavuuksin, ravintola - tanssia, TV- ja takka-huone, 2 saunaa ja uima-allas. Järjestetään poro- ja veneajeluja tilauksesta. Verraton murtomaahiihtäjän ja patikkaretkeilijän levähdyspaikka ympäri vuoden.
Puh. 996-51 101, soitellaan!
Talleta lomasuunnitelmiasi varten.

Pirteiden ihmisten
mehukas
kohtaamispaikka

**ravintola
restaurant**

Puhelin 951-20 676
Torikatu 3 45100 Kouvola 10

SA-kuvaajia
VALOKUVAAJA

TERHO SILTANEN

PL 163
13101 HML TO
917-29925

PL 209
27800 SÄKYLÄ
938-30070,
938-76388

Autopuhelin 94040 39808

VUONNA 1984 MERKKIPÄIVÄÄNSÄ VIETTÄVÄT KADETTIKUNNAN JÄSENET KADETTIKUNTA TOIVOTTAO ONNEA!

Huom!

Luetteloon on merkitty vain Kadettikuntaan kuuluvat upseerit. Niiden nimet on jätetty pois luettelosta, jotka ovat sitä erikseen toivoneet. Havaituista virheistä pyydetään ystävällisesti ilmoittamaan toimistoon, jotta ne voidaan oikaista seuraavassa Kylkiraudan numerossa.

85 vuotta

Ahos, Olof Daniel	maj evp	15.k	5. 4.84
Bahne, Bertel Carl Johan	evl evp	1.k	14. 3.84
Franck, Leo Rafaelsson	maj evp	1.k	5. 7.84
Myry, Teo	maj evp	6.k	26.10.84
Oksanen, Kaino Kustaa	evl evp	4.k	21. 5.84
Pojjärvi, Karl Gustaf			
Torsten Leopold	maj evp	2.k	27. 2.84
Schauman, Jörgen			
Viktor Max	maj evp	1.k	26. 2.84
Valla, Uuno Arvi	evl evp	3.k	31. 8.84

80 vuotta

Ahola, Arvo Emil	evl evp	11.k	2.12.84
Arponen, Väinö Karl Matias	kapt evp	1.rtk	7.12.84
Duncker, Joachim Zachris	evl evp	9.k	13.11.84
Ehrnrooth, Carl-August	maj evp	8.k	14. 7.84
Haanpää, Armas Jalmari	kapt evp	6.k	18. 4.84
Haataja, Kaarle Jaakko	evl evp	6.k	14.11.84
Helokoski, Knut			
Henrik Erhard	maj evp	8.k	29. 8.84
Hietala, Ukko Uuno	evl evp	13.k	4. 8.84
Hirvonen, Erkki	maj evp	10.k	9.12.84
Juhanti, Sven Karl	maj evp	8.k	6.10.84
Kaarna, Kaarlo Kalervo	maj evp	10.k	2. 2.84
Kangasvaara, Mikko Evald	evl evp	8.k	3.10.84
Koivisto, Oiva Tapio	vara-amir evp	2.mek	1. 8.84
Kronholm, Eero Olavi	evl evp	8.k	1. 8.84
Liespalo, Eino Rafael	kapt evp	8.k	23. 3.84
Malmivaara, Eino Emil	maj evp	9.k	6. 8.84
Reivinen, Eino Toivo	ev evp	8.k	23. 7.84
Saarinen, Eero-Eetu	evl evp	9.k	29. 3.84
Torpo, Viljo Mooses	ev evp	8.k	3. 9.84
Vilkuna, Kostu Reguel	evl evp	7.k	25. 2.84

75 vuotta

Aakkula, Antero	maj evp	18.k	8. 8.84
Arnala, Reino Osvald Kustaa	maj evp	3.rtk	11. 1.84
Brandt, Bo Aijol Alexis	kenrm evp	12.k	24. 5.84
Ervamaa, Mauri Olavi	maj evp	21.k	11.12.84
von Essen, Torsten			
Woldemar	evl evp	15.k	6. 3.84
Hartikainen, Mauri			
Erkki Olavi	maj evp	19.k	11. 9.84
Holmela, Runar			
Vilhelm Louis	evl evp	13.k	28. 5.84
Honkanen, Reino Edvard	evl evp	12.k	16. 7.84

Honkasalo, Martti	ev evp	14.k	24. 9.84
Jääsalo, Helge Iivari	komdri evp	9.mek	19. 9.84
Kerttula, Erkki Johannes	komkapt evp	7.mek	5.11.84
Kinnunen, Eino Johannes	maj evp	13.k	26. 1.84
Kivilahti, Toivo Johannes	evl evp	14.k	11. 6.84
Komsi, Veikko Viljami	ev evp	18.k	9. 1.84
Koskinen, Eero Johannes	maj evp	16.k	1. 1.84
Launis, Eero Olavi	maj evp	16.k	11. 2.84
Manninen, Paavo Erkki	evl evp	3.rtk	10. 8.84
Mikola, Keijo Johannes	ev evp	2.rtk	21.11.84
Nykänen, Aarne Ruben	maj evp	26.k	12. 7.84
Pajari, Risto	ev evp	11.k	17. 5.84
Pekanheimo, Väinö Ensio	evl evp	26.k	11. 3.84
Poutiainen, Veikko Olavi	kom evp	6.mek	30.10.84
Pulkkinen, Oskar Viljo	evl evp	17.k	27. 1.84
Ruuskanen, Väinö	maj evp	3.rtk	5.12.84
Saari, Sulo Eino	maj evp	16.k	27. 8.84
Saarlo, Niilo	evl evp	16.k	8. 5.84
Seppälä, Antti	evl evp	4.rtk	14.11.84
Sillanpää, Leevi Allan	maj evp	17.k	7. 4.84
Simojoki, Jorma			
Yrjö Aleksander	evl evp	3.rtk	14. 1.84
Tiitola, Matti Jouko	evl evp	15.k	24. 2.84
Uusisaari, Alpi Eero Antero	ev evp	14.k	19. 6.84
Vehviläinen, Otto Emil	maj evp	15.k	21.11.84
Visa, Paavo	maj evp	18.k	29. 5.84
Västi, Reino Pietari	evl evp	20.k	12. 5.84

70 vuotta

Airaksinen, Pentti Soini	kom evp	10.mek	8. 4.84
Antila, Veikko	komkapt evp	13.mek	13. 6.84
Arola, Aarno Kullervo	kapt evp	11.mek	25. 9.84
Francke, Pehr-Gustaf	ev evp	10.mek	12. 3.84
Gottberg, Lars Holger	maj evp	11.mek	10. 3.84
Haantila, Pentti	maj evp	26.k	5. 5.84
Haukilahti, Väinö Lauri	ev evp	17.k	2. 9.84
Heikura, Mikko Reino	maj evp	21.k	9. 8.84
Hyvönen, Paavo	kom evp	12.mek	19.11.84
Härmälä, Veikko Ossian	kapt evp	20.k	16. 8.84
Kaarla, Aarno Pellervo	kapt evp	26.k	18. 8.84
Kaisla, Pekka Uolevi	evl evp	22.k	11.12.84
Kiviniemi, Alvar Aulis Tapio	evl evp	24.k	2.12.84
Kuosmanen, Yrjö Ilmari	evl evp	19.k	4. 4.84
Laitakari, Lauri Kalevi	maj evp	24.k	4. 8.84
Laurila, Bror Folke	maj evp	20.k	17. 6.84
Lehti, Olavi Johannes	kenrm evp	20.k	2. 3.84
Liimatta, Antti Armas	evl evp	23.k	16. 5.84

Liponkoski, Tauno Tuomas	evl evp	20.k	22. 7.84
Lönngren, Nils-Holger	kapt evp	15.mek	1. 6.84
Malmivaara, Niilo			
Vilho Josua	maj evp	25.k	13. 4.84
Melasniemi, Aaro Antero	kapt evp	19.k	2. 7.84
Metsärinne, Santeri	evl evp	22.k	16. 3.84
Montell, Björn Odo Justus	maj evp	23.k	21. 3.84
Nieminen, Sampsa Pellervo	ylil evp	26.k	12.10.84
Penttilä, Eino Valfrid	maj evp	27.k	28.12.84
Pesonen, Aake Vilho Eelis	maj evp	19.k	31. 1.84
matkoilla			
Puustinen, Paavo			
Erkki Ilmari	maj evp	22.k	10.12.84
Rossi, Kaarlo Johannes	evl evp	24.k	24. 6.84
Rytövaara, Karl-Wilhelm	maj evp	22.k	24. 3.84
matkoilla			
Saloranta, Heikki			
Lauri Ferdinand	evl evp	21.k	18. 6.84
Saxell, Laus-Dei	maj evp	17.k	9.10.84
Seppälä, Olavi	kenrm evp	20.k	4. 8.84
Siivonen, Toivo Johannes	kom evp	11.mek	5. 6.8
Silventoinen, Unto Olavi	maj evp	23.k	11.11.84
Somppi, Mikael Gabriel	evl evp	21.k	18. 2.84
Sovellius, Per Erik	evl evp	18.k	3. 6.84
Sutela, Veikko Toivo	ev evp	20.k	26. 9.84
Tarvajärvi, Niilo Einar	maj evp	23.k	6.12.84
Tattari, Ensio Johannes	evl evp	20.k	9. 6.84
Tirri, Jaakko Antero	maj evp	25.k	1. 1.84
Verno, Jorma Einari	evl evp	13.mek	25.11.84
Wessberg, Lars Anders	maj evp	24.k	20. 2.84
Vetre, Risto Vilho	maj evp	20.k	7. 6.84
Viiri, Paavo Akseli	ev evp	19.k	1. 7.84
Viitasalo, Runo			
Kaarlo Kalervo	evl evp	25.k	19. 1.84
Viljakainen, Sulo	maj evp	10.mek	17. 8.84
Virintie, Heikki Risto	evl evp	20.k	12. 9.84
Välimaa, Leevi Kalervo	ev evp	21.k	20.12.84
Åkerman, Nils Valdemar	maj evp	20.k	17.6.84

60 v

Ahokas, Kalevi Erland	kapt evp	32.k	15. 8.84
Autti, Lauri Rufus Päiviö	ev evp	29.k	8. 3.84
matkoilla			
Engström, Jarl Wilhelm	kapt evp	30.k	30. 1.84
Granroth, Alfred Erik	kapt evp	27.k	19. 5.84
Hauhtonen, Keijo Kalevi	evl evp	30.k	5.10.84
Kantola, Alpo Anselm	kenrm	18.mek	9. 6.84
Karsten, Ernst Jarl-Olof	ylil evp	27.k	18. 1.84
Kauhanen, Toivo Kalervo	kapt evp	27.k	11. 3.84
Klenberg, Bo Gotthelm	kontra-amir evp	18.mek	10.10.84
Louhi, Pentti Otto	komdri evp	18.mek	8.12.84
Nissilä, Erkki Olavi	kaptl evp	18.mek	11. 3.84
Näsänen, Mauri	ev evp	28.k	7. 6.84
Palojärvi, Harri Väinö	kapt evp	27.k	3. 3.84
Prinkkilä, Lauri Johannes	kapt evp	31.k	16. 6.84
Raikama, Uoti Pekka Sakari	maj evp	28.k	28. 5.84
Sarparanta, Heikki Seppo	ev evp	28.k	21.10.84
Schönberg, Veikko Olavi	insevl	39.k	23.12.84
Seppälä, Helge Emil	evl evp	34.k	8.11.84
Setälä, Risto Juhani	kenrm	28.k	10.12.84
Tahvanainen, Paavo	evl evp	28.k	7.10.84
Vilhunen, Arvo Aukusti	ev	28.k	14. 7.84

50 v

Ahonen, Aarne Johannes	ev	40.k	28. 5.84
Areimo, Ara Arto Aulis	evl	40.k	14.10.84
Autio, Matti Jaakko	ev	41.k	10.12.84
Elio, Keijo Olavi	evl evp	41.k	8. 1.84
Eskeli, Pentti Johannes	maj	45.k	2. 1.84
Fredriksson, Karl-Johan	evl	41.k	4. 9.84
Haapalinna, Matti Ilmari	evl	44.k	24. 3.84
Haimila, Heikki Tuomas	maj	43.k	21. 9.84
Hattunen, Veli-Heikki	maj	45.k	30. 8.84
Hautaniemi, Antti Matias	evl	42.k	11. 9.84
Heino, Jarkko Iiro	maj evp	26.mek	25. 4.84
Heino, Mikko Martti Ilmari	maj	42.k	1. 6.84
Herranen, Kari Juhani	evl	42.k	4. 1.84
Hietamäki, Erkki Matti	evl	42.k	7.11.84
Hietavalkama, Ilpo Kalevi	maj	45.k	6. 1.84
Huovila, Anssi Kalevi	kapt evp	43.k	14.10.84
Huuhtanen, Raimo Ahti	maj	31.mek	21. 6.84
Innanen, Jouko Juhani	maj	45.k	17. 3.84
Jokinen, Arto Aulis	evl	44.k	31.10.84
Kare, Ilkka Tapio	maj evp	41.k	4. 5.84
Karvinen, Eero Antero	ev	42.k	4. 1.84
Karvinen, Jukka Ilmari	ev	26.mek	2. 4.84
Kauranen, Veli Aapo Sakari	maj	45.k	7.10.84
Kavela, Heikki Juhani	evl	29.mek	9. 4.84
Kinnari, Matti Elias	evl	41.k	22. 1.84
Kinnunen, Olavi Eljas	komkapt	29.mek	31. 8.84
Kivikko, Martti Ilmari	evl	41.k	21. 5.84
Knuutila, Ville			
Toivo Petteri	evl evp	27.mek	19.11.84
Koivisto, Aarno Oiva Kalevi	komdri	27.mek	22. 5.84
Kolehmainen, Pentti Kalevi	ev	40.k	19. 8.84
Koskimaa, Kai Raimo Ali	evl evp	41.k	10.12.84
Kuusisto, Reijo Jaakko	ev	40.k	18. 3.84
Laine, Raimo Kullervo	evl evp	39.k	26. 2.84
Lappalainen, Martti			
Uuno Aukusti	evl	43.k	10. 4.84
Lareva, Pentti Juhani	maj evp	41.k	30.10.84
Larikka, Yrjö	evl	41.k	<u>22.11.84</u>
Leppämäki, Vesa-Matti	evl	41.k	3. 9.84
Mattila, Matti Antero	evl evp	40.k	14. 2.84
Mauria, Kari Ilkka	evl evp	40.k	5. 4.84
Norkola, Kari	maj evp	40.k	6. 1.84
Nurmela, Otto Arto	kapt evp	45.k	1. 2.84
Peltola, Antti Juhani	maj evp	42.k	29.11.84
Pernaa, Veli Yrjö	ev evp	40.k	30. 8.84
Pesonen, Kauko Kalervo	evl	40.k	11. 1.84
Puranen, Elja Martti Herman	evl	42.k	2. 5.84
Rauanheimo, Gösta Olavi	maj	43.k	2.12.84
Saarenkunnas, Hanne Tapio	maj	46.k	1.12.84
Santalahti, Paavo Tapio	evl	41.k	12. 4.84
Sihvonen, Isto Aulis Kalevi	maj	42.k	9. 9.84
Silvo, Erkki Juhani	ev	41.k	27.11.84
Skog, Tapio Untamo	maj	43.k	9.12.84
Tuomola, Olli Erkki Antero	evl	45.k	20. 7.84
Tupala, Kaarlo Olavi	evl evp	41.k	14. 9.84
Turunen, Pentti			
Allan Johannes	maj	44.k	25. 9.84
Tähtinen, Veikko Einari	evl evp	40.k	2. 1.84
Uotila, Antti Aaprami	evl evp	42.k	27. 8.84
Vuontelo, Reijo Aulis	maj	28.mek	12.10.84
Vuorenmaa, Anssi Sakari	evl	44.k	22.10.84
Vuori, Martti Einar	evl	43.k	20.11.84
Vuorinen, Leo			
Pertti Kullervo	kom evp	27.mek	17.11.84
Väyrynen, Pentti Matias	evl	28.mek	16. 8.84

KIRJAT

Luke Rhinehart Pelastukseen ken voi WSOY

Erilaiset ydinsodan tuhoista ja kauhuista kertovat kirjat myyvät ilmeisen hyvin, koska niiden lukumäärä lisääntyy jatkuvasti. Ydinsotaa on tietysti vastustettava kaikin keinoin, mutta joskus tulee mieleen, missä on raja johon asti ihmisiä on järkevää pelotella. Ei ole mitään syytä vähätellä ydinsodan tuhoja, mutta onko oikein viedä ihmisiltä kaikki toivo ja usko tulevaisuuteen? Rhinehartin kirjan jälkisanat kuuluvat: "Tämä teos on romaani. Laajamittaisen ydinsodan vaikutukset ovat todellisuudessa niin paljon kerrottua pahemmat, että niistä ei voisi kirjoittaa siedettävää tekstiä kirjallisuuden lukijalle." Panee ainakin ajattelemaan.

E. P.

Reino Lehväslaiho Vienan partisaanit WSOY

Sotakamreeri Lehväslaihon sankarit saavat tehtäväkseen tuhoata partisaanien tukikohdan. Huonoista tiedustelutuloksista johtuen tuhoaminen jää huonoksi yritykseksi ja paluu omaan tukikohtaan muodostuu kilpajuoksuksi vihollisen kansasa.

Korpisodan armottomuus tulee hyvin esille Lehväslaihon sujuvassa tekstissä. Joskus tuntuu, että teksti on liiankin lennokasta. Dokumentiksi tätä kirjaa ei liene tarkoitettukaan, joten omassa sarjassaan se puolustaa hyvin paikkaansa.

E. P.

Heli Hyvönen Tulikärpästen tanssi Sanan Kirjat

Todellisuuteen pohjautuva tarina vie suomalaisen ylikersan-

tin Ranskan muukalaislegioonan ja sen mukana Vietnamiin ja Algeriaan: Armoton sota ja joskus tarkoitukseton tappaminen panee ammattisotilaan ajattelemaan kaiken katoavaista.

Paluu kotimaahan ja puolustusvoimiin ei ota onnistuakseen. Vasta monien koettelemusten jälkeen elämän sisältö ja tarkoitus löytyvät uskoon tulemisen kautta.

Heli Hyvönen kirjoittaa varsin sujuvasti, mutta hieman töksähtelevästi. Tulee mieleen sanomalehtimäinen lyhyt, iskevä raportointi. Kaikesta huolimatta Heli Hyvönen on ilmeisen kehityskelpoinen kirjoittaja.

E. P.

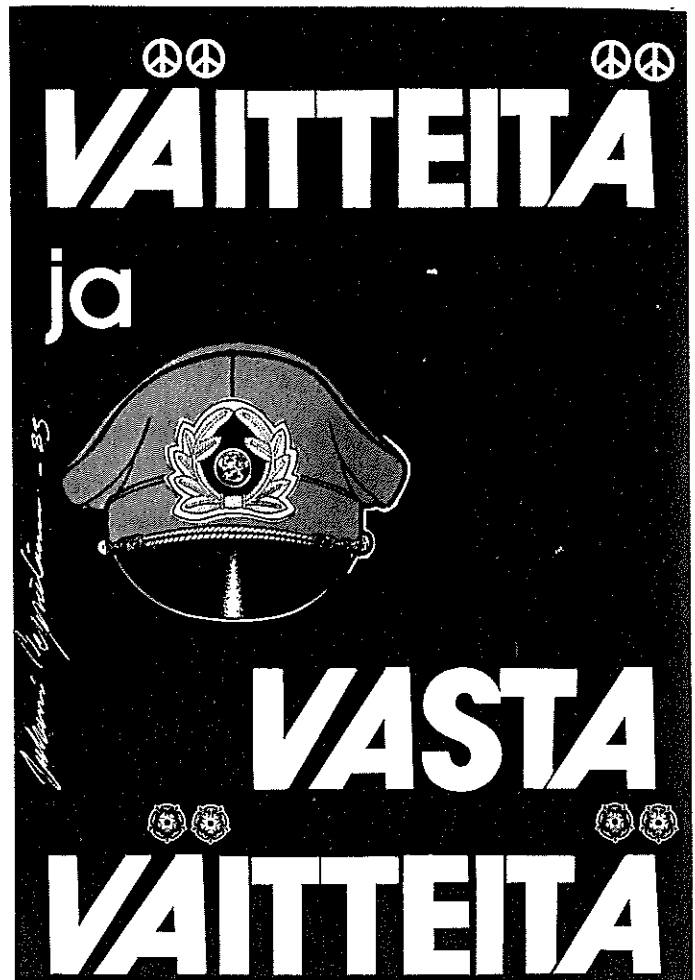
Aarni Krohn Kun viisitoista vuotta vaan Littera Oy

Aarni Krohn, entinen tiedottaja ja mainosmies heittäytyi joi-tain vuosia sitten kokopäivätoimiseksi kirjailijaksi. Ja jälkeä on syntynyt! "Kun viisitoista vuotta vaan" on jo yhdeksäs teos vuoden 1977 jälkeen ja kolmas tänä vuonna. Tätä edellinen oli Toivo Kuulan elämäkerta "On meidät vihurit valinneet".

Kun viisitoista vuotta vaan on romaani sotavuosilta. Se kertoo kahdesta pojasta, hieman päälle kymmenen ikäisistä, jotka kokevat sodan syttymisen ja sen aiheuttamien ikävien, surullisten ja hankalien olojen koettelemukset. Jatkosodan aikana pojat joutuvat "sotalapsina" Ruotsiin ja vihdoin viimein Suomessa omia vanhempia etsiskellen ja kotia haikaillen.

Kerronta on vahvaa ja vaikuttaa kovasti siltä kuin kirjoittaja olisi itse kokenut jotain samantyyppistä. Olisiko eräänlainen varhaisomaelämäkerta? Vaikka kirjan lukeekin mielellään ja aina välillä hyväksyvästi nyökäten, olisiko sittenkin ollut syytä merkitä kanteen tunnus: nuorten kirja tai poikien kirja.

Nykynuorisolle sopivaa luettavaa.
MSI

Väitteitä ja vastaväitteitä maanpuolus- tuksesta Kadettikunta ry

Kadettikunta on julkaissut kirjan, jonka tarkoituksena on antaa tietoa eräistä puolustuksemme peruskysymyksistä ja julkisuudessa viime aikoina keskustelluista asioista. Saatesanoissa todetaan:

"Tiedotusvälineissä ja suuren yleisön keskuudessa on monesti valitettu, etteivät upseerit osallistu maanpuolustuskeskusteluun. Kadettikoulun käyneiden upseerien veljesjärjestö, Kadettikunta ry, on vastannut haasteeseen. Tähän kirjaan on koottu kannanottoja puolustuksemme peruskysymyksiin ja eräisiin julkisissa keskustelussa esiintyneisiin väitteisiin. Kirja on tarkoitettu maanpuolustuksesta tietoa

haluaville. Kirjoitusten sanoman toivotaan leviävän. Niitä saa vapaasti lainata ja käyttää.

Kadettikunta ei luule voivansa käännäntää montaakaan maanpuolustuksen vastustajaa. Kielteisesti puolustusvoimiin suhtautuvien yksipuoliset näkemykset ja hämmästyttävän hyvin julkisuutta saanut propaganda on tehnyt monet kansalaiset epävarmoiksi. Heille kirjoitusten uskotaan antavan ajattelemisen aihetta."

Kirjassa on kymmenen erillistä artikkelia, joissa käsitellään mm. siviilipalvelusta, puolustusdoktriiniamme, ydinsodan uhkaa, puolustusvoimiemme tämänhetkistä kykyä ja koulutuksen tehokkuutta.

Kirjoittajat ovat onnistuneet keskittymään oleellisimpiin asioihin ja siksi kirjanen on asioita tiivistikin seuranneelle hyvä läheteos. Vastaus löytyy moneen asiaan.

Kirjaa on saatavissa veloitusetta Kadettikunnan toimistosta.

Voi sun juttujas, Juteini!

Voi sun juttujas, Juteini/ villit-
sija veisujasi/ Mitäs konna kir-
joittelet/ Mitäs leuoistas lasek-
si/ aivan ilman ajatusta/ Mitäs
pappeja panelsit/ koiran ham-
pailia kaluilet valat paksulta va-
letta.

Näin alkoi Lappalainen Fr. J.
Ahlqvistin kirjoittama ja levittä-
mä raju herjakirjoitus Jaakko
Juteinista 1819. Ja kymmenen
vuotta myöhemmin poliisi poltti
"kerettiläisoukedenkäynnin"
jälkeen hänen tekosensa "An-
lingar av tanker" Viipurin toril-
la.

Periaatteessa Juteinia voidaan
pitää Aleksis Kiven oppi-isänä.
Eräät Juteinin pienoisteokset ja
Aleksis Kiven varhaisemmat
tuotteet ovat kielen ja paatok-
sen puolesta kuin samasta ky-
nästä lähtöisin.

Jaakko Juteini on yksi laimin-
lyödyimpiä kirjallisia suurmiehi-
ämme. Monet nykynuoret eivät
tiedä edes häntä olleenkaan.
Kuka onkaan kirjoittanut sanat
lauluun "Arvon mekin ansait-
semme"? No, Jaakko Juteini tie-
tenkin. Hän on runoillut useita
virsii ja kirjoittanut suorasanais-
ta proosaa sekä erilaisia tutkiel-
mia koko joukon. Tänä syksynä
on ilmestynyt Littera Oy:n kus-

tantamana Jaakko Juteinin "Val-
littuja paloja", jotka on koon-
nut ja osittain selitystekstein va-
rustanut Ahti Laine.

Oheisena Kylkirauta julkai-
see Jaakko Juteinin runon Sota-
laulu, joka yli 150 vuoden iäs-
tään huolimatta sopii nykypäi-
vänkin kuvaan.

Sotalaulu.

Halpa ompi henki miehen
paenneena paikastansa,
vankeuteen vaipuneena,
vaan ei sulloin sodassa,

Ah, auta Isä armias!
lievitä Luoja laupias!
surkea sota aina;
sodassa suotta surmataan.
Ja hirmuisesti hukataan
lempeän armos laina.

Vaan jos on sotaan vaati-
mus,
ja kurja käypi kutsumus
majasta majaan vielä, -
jos vaarassa on vapaus,
niin olkoon tämä tapaus
voitoksi vaaran tiellä.

Riemuinen, rakas rauhas-
sa,

vaan kova, kylmä sodassa
on sydän suomalaisen.
Hurskaasti hyvät sotivat,
ja vihollisen voittavat
pelvosta pakoovaisen.

Ei orjallinen olento,
arvolle surman avento,
kuin onnen päivä koita.
Ei vaino eikä viettelys,
ei vihollisen villitys
rautaista rintaa voita.

Ei voita vieras miekalla,
ei väkevällä vallalla,
kun sotii koko kansa, -
kun suojaa kukin suojelee,
ja vapautta varjelee -
oikeaa, omahansa.

Jos vapaus on vaarassa,
ja vieras viipyy majassa,
verää vuotaa voipi.
Kilvassa käyvät naapurit,
karttavat Suomen sankarit,
kun sotatorvi soipi.

Hartaus hyvään haltiaan,
ja muisto jalon isänmaan
on isäin into meillä, -
on into rakas rauhassa,
vaan vieraan surma sodas-
sa,
verisen vainon teillä.
(1824)

Simputuksesta

Kylkiraudassa (No 3/1983) esi-
tetään eräiden vanhojen herro-
jen ihailevia ja idyllisiä käsityk-
siä simputuksesta. He ovat il-
meisesti täysin tietämättömiä
asian mustasta puolesta. On
ihan turhaa yrittää erottaa sim-
putusta pennalismista, jota esiin-
tyy jonkunasteisena kaikissa sul-
jetuissa yhteisöissä.

Nykysuomen sanakirja mää-
rittelee:

PENNALISMI on vanhem-
pien oppilaiden nuorempia koh-
taan oppilaitoksissa harjoittama
väkivaltaisuus ja sorto; armeijas-
sa nuorempiin sotilastovereihin
kohdistuva sorto, "simputus".

Lienee tunnettua, että C.G.
E. Mannerheim erotettiin tai
erosi Haminan kadettikoulusta
pennalismien (simputuksen)
vuoksi. Urheilu ei ole mielestä-
ni Suomen puolustuslaitoksen
syöpä vaan se on simputus.
Kadetti No 430

KADETTIKUNTA KIITTÄÄ

apurahoin, tukimaksuin, ilmoituksin ja
muulla tavoin työtämme tukeneita ja toivottaa
Teille

ONNELLISTA VUOTTA 1984

Hallitus

UUSI SUOMI

90-53 031/tilaajapalvelu

KURSSI- KUULU- MISIA

15. Merikadetti- kurssi 40 vuotias

15. Merikadettikurssi vietti 40-vuotisjuhlaansa Helsingissä 30.9.1983. Päivä aloitettiin kunniakäynnillä Hietaniemessä, missä laskettiin kukkalaitteet Sankariristille ja Suomen Marsalkka Mannerheimin hautapaadelle.

Juhlapäivän vietto jatkui sen jälkeen yhteisellä lounaalla Merisotakoulussa, jossa sitä ennen oli laskettu myös kukkalaite

koulun sankaritaululle. Koulun johtajan henkilökohtaisella opastuksella tutustuttiin sen jälkeen kouluun läpikotaisin ja ihastusta herättivät niin nykyaikaiset majoitus- kuin ennen kaikkea opetustilat, josita huo-

mattavin uutuus oli koulun oma planetario.

Iltajuhlaan kokoonnuttiiin Kulosaaren Casinolle, jossa miellyttävä yhdessäolo jatkui pikkutunneille saakka. Paikalle kokoon-
tuneet 9 kaadera ja 10 vaimo-

vahvuutta edustanutta daamia lähettävät parhaat terveisensä niille kurssilaisille, jotka eri syistä olivat estyneet saapumasta kurssijuhlaan.

Kadetti N:o 360/M

48-33-48 on täydellisen kurssijuhlan tunnusmerkki

Peräti 20 vuotta on kulunut 48. maa-, 33. meri- ja 48. lentokadettikurssien valmistumisesta. Kurssit viettivät kaksipäiväisiä juhlaan lokakuun neljäntenä viikonloppuna tällä kertaa Helsingissä.

Hotelli Vaakunassa lauantai-iltana pidettyjen illallistanssiaisten kunniavieraana oli kenraalimajuri Börje Backström, joka sen lisäksi, että tunsimme meidät edelleen nimeltä, muisti koko joukon meidän poikamaisuuksiamme. Yllättävän paljon Baku meistä tiesi, vaikk'ei kaikki tulutkaan hänen tietoonsa. Onneksi.

Sunnuntain aamusaunan ja kadettiväpeli, kadettivelji Jouko Nissisen johtaman aamu-uinin jälkeen kadettivelji Matti Närhi pysähdytti kadettiveljet puolisoineen sankariaulassa kunniottamaan niitä kadettiupeereita, jotka maamme itsenäisyyttä puolustaessaan olivat uhranneet kaikkensa, oman elämänsä.

Juhlasalin portaat osoittautuivat liian ahtaiksi koko juhlaväelle. Kuva Risto Sinkkonen

Syvän kiittolisuuden näiden 465 veljen uhrille tunsimme jokainen, kun Matti Närhi muistutti, että vain kolme heistä ehti viettää oman kadettikurssinsa 20-vuotisjuhlaa.

Kurssimme, liki täydelliseksi luonnehdittu juhlatapahtuma päättyi virallisesti sunnuntailounaaseen Santahaminan upseerikerholla. Lounaalla eversti Pentti Karvonen, yksi kadettijoukkueittemme johtajista, väritti muistikuvamme vuosien takaisista tapahtumista kertoen, että joukkueenjohtajienkin poikamaisuus pani koulunjohtajan kestävyiden välistä koetukselle.

Pentti Karvosen kertoman mukaan ei Backströmille ole tainnut vielääkään selvitä kumpi, Karvonen vai Karvonen, koe-kalasti koulun johtajan verkkoja.

Vaikka jokainen meistä tietää, että meitä ennen ja meidän jälkeinkin on valmistunut kyyvykkäitä upseereita, tuntui hyvältä kuulla, kuinka Karvonen Pääesikunnan komento-osaston näköalapaikalta antoi meille tunnustusta saavutuksistamme upseereina.

Poissaolleille ei kukaan voi välittää sitä tunnelmaa, jonka kurssitoimikunta Tampereella

viisi vuotta sitten luotujen linjojen mukaan oli onnistunut loittomaan. Tunnelma kohosi tapahtuman loppua kohti Lounas-isäntä, Santahaminan komentanturia hoitava kadettivelji Kari Launo oli järjestänyt lounaasta oikean lounaskonsertin.

Viiden vuoden päästä tullaan uudelleen. Paikalla olleet kadettiveljet, noin puolet kurssien rivivahvuudesta, valtuutti kurssitoimikunnan jatkamaan seuraavien juhlien järjestämiseksi. Ajasta ja paikasta tiedotetaan myöhemmin.

Kadetti 677 me

JÄÄLAITTEET OY

Puh. 90-381044
Kaasutintie 19,
00770 HELSINKI 77

IMATRAN RENGASHUOLTO KY

- renkaat ● asennukset
  - tasapainotukset
- Teollisuustie 55100 Imatra 10
Puh. 954-62 819

PADASJOEN JA YMPÄRISTÖN
YKKÖSLEHTI

PADASJOEN SANOMAT

PL 3, 17501 Padasjoki, puh. 919-2448

SÄHKÖSUUNNITTELU-TOIMISTO RAIMO LUOKOMAA KY

BIRGER JAARLIN KATU 21 •
13100 HÄMEENLINNA 10 • 917-29436

Arkkitehtitoimisto ERKKI KARVINEN Ky

Kalevankatu 13
00100 HELSINKI 10
Puh. 646 024

ARKKITEHTITOIMISTO

AULIS JÄÄSKELÄINEN KY

Hallinraitti 24
60200 Seinäjoki 20
Puh. 964-120 400

Suunnittelussa

**TEKNIKKAA
KOKONAISUUTENA**

Toteutuksessa

Väinönkatu 28 A 6, 40100 Jyväskylä 10
Phone (941) 19 601 Telex Cobo 28004 JVKL

HERKKUKAHVIO
KIVASTI KESKELLÄ

KESÄAIKANA PIDÄMME PANNUN
KUUAMA JA LIMSAT KYLMINÄ
8.30-21 MA-LA 12.00-20 SU

YLITORNIO 995-31 231

FINN-LASSIE

Verryttelypuvut sekä ulkoiluasut

FINN-LASSIE OY Kokkola

Oy Multor Ab

KIRJA JA OFFSETPAINO

Lönnotinkatu 32 A, 00180 Helsinki 18, puh. 640 654

REPOSEN KONEPAJA OY

29250 NAKKILA
Puh. 939-72 500

Tili ja Isännöinti Kiinteistömatti Oy

Teuvo Pakkalantie 12 F, 00400 Helsinki 40
Puh. 583 825

VSK

VELJET
SUOMISEN
KONEPAJA
TEOLLISUUSKATU 20
20520 TURKU 52

TÄYDELLINEN TILAUSKONEPAJA JA VALIMO
PUH. 921-372 222

Konepaja O. Kuusilinna Ky

Linna-harvesterit, Linna-kourat, erilaiset pihdit,
kevyet metallirakenteet sekä koneistustyöt.

34510 Luode Puh. 934-37 523

SEBECA SAUMAUS KY

Koulukatu 28, Oulu 10
Puh. 981-224801

- Elastiset kiitit
- Polyuretaanivaahdot
- Polyuretaanilevyt
- Nauhatiliviste
- Injektointiaineet
- Primerit ym.

Urakointi, myynti, vuokraus
Avoinna: ma-pe 9-17

Jääkärintie 7 A 1, 00150 HELSINKI 15, puh. 661 828

Taisimme olla aika veijareita

Vuosien varttuessa muistot kultaantuvat. Se mikä kadetille oli kaksi vuosikymmentä sitten tukala paikka, naurattaa nyt, kun sen kuulee silloisen kadettikoulun johtajan suusta.

Kadettikoulun johtajan näkökulmaa kadettien poikamaisuuteen avasi lokakuussa 1963 valmistuneille upseereille kenraalimajuri Börje Backström, joka toimi koulun johtajana 1961–1966. Poiminnat ovat hänen puheestaan 48. maa-, 33. meri- ja 48. lentokadettikurssien 20-vuotisjuhlien illallistanssiaisissa Helsingissä viime loka-kuun lopulla.

”Keskuudessa tapahtui varmasti paljon poikamaisuuksia, jotka eivät tulleet tietooni. Kurssijuhlissa on aina mukava verestää niitä”, Backström sanoo.

Eversti Börje Backström aloitti Kadettikoulun johtajana samaan aikaan kuin me 1961 aloitimme kadetteina kaksivuotisen opiskelumme. Tuohon ajankohtaan osui merkittävä murros-aika puolustusvoimissa.

Backström luettelee niistä alueelliseen puolustukseen siirtymisen ja suurten ikäluokkien tulon varusmiespalvelukseen. Ensimmäinen aiheutti opetusohjelmien muutoksia mm. Kadettikoulussa ja 700 upseerin puute ikäluokkien kasvaessa kadettikurssien suurentamiseen.

Niinpä Kadettikoulun johtajakin joutui mukaan koulutuspääl-

likön johtamaan komiteaan pohdittamaan upseerikoulutuksen kehittämistä sekä suunnittelemaan lisärakennusohjelmaa tulevia kadettikursseja varten.

”Minun täytyy nyt Teille myöntää, ettei alussa minulla ollut paljon aikaa seurata Teidän alkutaivalta. Vanhempi kurssi oli minulle tärkeämpi, minun piti tutustua siihen juurta jaksain, koska sillä oli vajaa vuosi jäljellä.”

”Tehtäväni oli allekirjoittaa kadettien loppuarvostelut. Sen takia oli myös tunnettava heidät nimeltään ja taipumuksiltaan.”

”Vasta sen jälkeen tuli Tei-

dän vuoronne”, Backström tilittää.

Tunsi kadetit nimeltä

Vaikka kaksi vuosikymmentä on kulunut, muistaa Backström nimeltä jokaisen kadettinsa ja sanoo meidän olevan edelleen tutun näköisiä. Vuosien varrella useampikin on yrittänyt saada selitystä tuohon muistamiseen. Moni on kuvitellut, ettei Backström muuta tehnytkään kuin opetteli nimiä.

”Moni on ihmetellyt, että tunsin kadetit jopa nimeltä”, Backström sanoo ja antaa kaivatun selityksen.

”Se johtuu kahdesta tapauksesta vänrikkiaikanani. Olin kouluttanut alokasjoukkuettani kuukauden verran kun komppanianpäällikkö, kokenut jääkärikapteeni ilmestyi ja rupesi tenttaamaan minulta miesten nimiä ja kotipaikkoja.”

”En tiennyt. Kapteeni sanoi, että hänellä on vaatimuksena, että joukkueenjohtajat kuukauden sisällä oppivat tuntemaan miehensä.”

Toinen tapaus sattui pari kuu-

kautta myöhemmin kun vänrikki Backström joutui näyttämään rykmentin liikekannallepanoharjoituksessa reservistä kutsuttua upseeria.

”Nyt oli kysymyksessä konekiväärikomppania, jossa en palvelut päiväkkään.”

Harjoituksen lopputarkastuksen suorittivat Armeijakunnan komentaja kenraali Ohqvist, Yleisesikunnan päällikkö kenraali Oesch ja 1. Divisioonan komentaja kenraali Heinrichs. Tarkastajat pysähtyivät vänrikin kohdalle ja Oesch rupesi tenttaamaan miesten nimiä ja koti-paikkoja.

Ymmärrettävästi Backström ei tuntenut vasta tapaamiaan miehiä mutta kenraali oli tiukka na sanoen vaativansa, että hänen alaisissaan suojajoukoissa joukkueenjohtajien ja komppanianpäälliköiden on tunnettava miehensä.

”Nyt on pakko uskoa. Rupesin systemaattisesti panemaan nimiä muistiin. Olin kiinnostunut psykologiasta ja ihmisistä niin, että tämä tuli minulle vähitellen tavaksi.”

Tässä suhteessa kadettikurssit eivät tehneet poikkeusta, sillä Backström kertoo tunteneensa sodan aikana pataljoonansa kaikkien miesten nimet ja ominaisuudet.

Kaikki oli sumussa

”Minulle on jäänyt muutamia muistikuvia yhteiseltä taipaleeltamme”, Börje Backström sanoo.

Koulun johtaja oli pannut merkille, että uima-altaan yläpuolella sijainneen tuvan kadetit Lassi Korhonen, Markku Lahtinen ja Risto Lindgren alua lomille poistuessaan suoritti kiireisen yhteislähdön. Eräänä päivänä Backström meni katsomaan millaiseen kuntoon tupa oli jäänyt.

”Sehän oli epäkunnossa. Yhden kaapin ovi oli lukitsematta ja kaappi marssikunnossa.” Huomauttaessaan epäjär-

Kenraalimajuri Börje Backström muistelee kadettien poikamaisuuksia: ”Eivät ne kaikki tulleet tietooni.” Kuva Esa Salonsaari

tyksestä ja kysyessään syytä alitukseen kiireeseen sai Backström vastaukseksi, että kadetti Lahtisen opiskeluboksissa kaupungilla on parempi lukurauha.

Lassi Korhonen on jäänyt muutenkin mieleen. Backström on ollut kadetti Korhosen isän, Olli Korhosen kanssa samanaikaisesti Kadettikoulussa.

"Tutkin eräänä päivänä arkistossa olevia, kurssimme arvostuksia ja keskiarvoja. Nuoremmen kurssin arvostelun jälkeen huomausin, että kadetilla on huomattavasti keskiarvo kuin isällä. Kehoitin häntä parantamaan lahtia."

Kun kurssimme loppuarvostelu oli suoritettu ja todistukset jaettu tuli vastavalmistunut luutnantti Korhonen koulun johtajan luokse kysymään kummalla nyt oli parempi.

Kuultuaan hänellä olleen paremman, Lassi Korhonen oli Backströmin mukaan ilostunut ja sanonut muistavansa paremmuutensa.

Kuten tiedetään, Backström sai lukuisia kadetteja koskevia soittoja ja kyselyitä. Eräästä kadetista, jonka nimen hän jättää hienotunteisesti mainitsematta, kyseltiin siviilisäätystä.

"Eräänä päivänä soitti eräs rouva minulle ja tiedusteli erästä Teidän kurssilaisestanne, jos tämä on naimisissa. Hän on niin vanhan näköinen, ja seurustelee tyttärensä kanssa." Vastauksena, että rouva saattoi rauhoittua, kyseinen kadetti oli taatusti poikamies."

Matkalla Ruotsin kadettipäiville laiva joutui Ahvenanmerelle sumuun ja ankkuroi tutkan mentyä epäkuuntoon. Kadetit otettiin tilaisuudesta vaarin ja jätettiin istuskeluaan baareissa. Backström rupesi huolehtimaan kadettien levosta ennen seuraavan päivän urheilukilpailuja ja lähti laivalla lehoittaen kadetteja hakeutumaan nukkumaan.

Onnistuin aika hyvin, mutta nyt näin kadettikersantti Kanteleen vanhemmalta kurssilta ja kadetti Osmo Hännisen vanhemmalta. Kehoitin heitäkin

kannen alle nukkumaan, koska muuten he eivät kykenisi seuraavana päivänä urheilemaan."

"Kantele sanoi: 'Me kuulumme huutosakkiin.' Vastasin, että sitä suuremmalla syyllä, koska muutoin he eivät pystyisi edes huutamaan."

"Kaikki näytti olevan sumussa."

Isiä ja metsästäjiä

Koulun johtajana Börje Backström on elänyt kadettiensa myötä- ja vastoinkäymisetkin.

Backströmillä oli tapana käydä päivällä uimassa. Kerran mentyään pukuhuoneeseen, hän kuuli jonkun hihkuvan altaasta vähän väliä niin että koko halli kaikui.

"Uimassa oli pitkä kadetti Jarmo Nuotio. Kysymykseen hihkumisen aiheesta hän vastasi tullessaan isäksi. Onneksi olkoon, onkin syytä olla iloinen, totesin."

Liekö tykkimiehet jääneet erityisesti Backströmin muistiin, mutta ainakin Timo Erolan ja Pekka Ekdahlin tapaukset hän kertoo niinkuin äsken tapahtuneen.

"Kadetti Timo Erola mietti kauan ryhtykö hän ammattimetsästäjäksi vai tykkimieheksi. Onnistuneen lintumetsästyksen jälkeen ampumaradalla sopimattomassa paikassa ja sopimattomana aikana, hän päätti vakavastitulla tykistöupseeriksi."

"Kadettikersantti Pekka Ekdahl jalkaväestä tykistöön siirtyneenä ei vielä silloin hallinnut ballistiikan kaikkia mysteeriöitä."

Kesällä 1963 ennen tykistöleiriä Ekdahl oli suorittanut hakuammunnan. Tuli lyhyt kadettikerhon ikkunan alle, ja juuri sillä hetkellä koulun johtaja oli huoltopäällikön kanssa kerholla kahvilla.

"Tutkimuksessa ei selvinnyt kiistattomasti oliko tämä työtaturma vai oliko jotain vikaa johtorenkaassa."

Kaikki tämä muistelu osoittaa, että everstimme muistaa meidän kadettiaikaamme hyvän-

Lassi Korhosella ja Markku Lahtisella ei ollut tällä kertaa kiirettä Lahtisen boksiin opiskelemaan. Kuva Matti Turunen.

Antti Mustonen, Erkki Puustinen, Jouko Nissinen ja Seppo Tanskanen odottavat kyytiä Santahaminaan. Kuva Matti Ropo.

tahtoisesti. Tätä kuvaa myös seuraavan jutun loppu.

"Eräänä päivänä kävi kenraali Koskimaa tarkastusmatkalla koulussa. Hän halusi käydä myös yhdessä tuvassa. Tuvassa loikolli aamiaistunnilla aamupäivän maastojuoksun jälkeen kadetti Eero Kurka."

Kenraali halusi tietysti nähdä kadetin kaapin. Avaimien pitkään kestäneestä etsinnästä saattoi arvata, että kaapissa oli täysi epäjärjestys.

"Kenraali Koskimaan kysy-

mykseen miten kadetti joukkueenjohtajana pystyy pitämään järjestystä joukkueessaan, kun oma kaappi ei pysy kunnossa, Kurka vastasi: 'Herra Kenraali, minusta ei tule joukkueenjohtajaa vaan jaosjohtaja. Olen tykkimies.' Voin todistaa, että Kurkan palveluksessa alaisenani ollessani sotilasläänin komentaja, hänen jaoksensa tykkimiesten kaapit olivat kunnossa", Börje Backström sanoo.

Teksti
TAPANI TALARI

ITSE ASIASTA

Ylennetty kenraaliluutnantiksi

Annala Erkki Sakari 32.k. 12.10.1983

Ylennetty everstiksi

Lukkari Matti Kustaa 43.k. 1.11.1983

Ylennetty kommodoriksi

Reinivuo Jalo Seppo Kaarlo 29.mek. 1.11.1983

Ylennetty everstiluutnantiksi

Salonen Paavo Antero 46.k. 1.10.1983
Hietanen Kari Tapani 49.k. 1.11.1983

Ylennetty komentajaksi

Auvinen Visa Juhani 34.mek. 1.11.1983

Ylennetty majuriksi

Kivioja Martti Ossi Olavi 50.k. 1.10.1983
Rimpi Kari Allan 55.k. 1.10.1983
Kuosa Pentti Ilmari 54.k. 1.11.1983
Pitkänen Esko Tapio 51.k. 1.11.1983

Ylennetty kapteeniksi

Autere Paavo August Otto 59.k. 1.10.1983
Vartiainen Raimo Kalevi 59.k. 1.10.1983
Lyytikäinen Oiva Heikki 59.k. 1.11.1983

Ylennetty kapteeniluutnantiksi

Tikkanen Matti Veikko 44.mek. 1.10.1983
Korhonen Olavi Aarne Tapani 44.mek. 1.11.1983

Myönnetty ero

Ev Korttila Kari Veikko 39.k. 1. 1.1984
Komdri Wihtol Erik Harry Johan 19.mek. 1.12.1983
Komdri Uosukainen Erkki Mikael 25.mek. 1. 2.1984
Evl Rasehorn Raimo Heikki 44.k. 1.12.1983
Evl Tirronen Uolevi Antero 29.mek. 1. 2.1984
Evl Stadius Paul Edvard 46.k. 18. 3.1984
Maj Ahokas Ilkka Velimies 44.k. 1. 2.1984
Maj Koskinen Asko Joonas 44.k. 1. 2.1984
Maj Mononen Lauri Juhani 47.k. 1. 2.1984
Maj Partanen Teuvo Tapio 47.k. 1. 2.1984
Ylii Kalliola Martti Matti Tapani 62.k. 1.11.1983

Palkanlisää Postipankista

**Tule postiin tai Postipankin konttoriin
sopimaan palkkatilistä**

Palkkatiliasiakkaamme lainansaanti on turvattu. Nopea palkkatililaina on käytettävissäsi.

Lainaehdotamme ovat edulliset – asuntolainamme korko on markkinoiden alhaisimpia.

Lainaa saat myös asuntosi peruskorjauksiin, remonttiin, kodinperustamiseen, kaikkeen tarpeelliseen. Kysy lisää toimipaikastamme ja ota edut!

- ▶ **Hyvät lainaedut**
- ▶ **Maksujen ilmaishoito**
- ▶ **Laskut kirjelaatikkoon palvelu – postimaksut maksettu**
- ▶ **Nopea kuitti- ja tilitepalvelu – kotiinkanto maksettu**
- ▶ **Kätevät kortit – VISA-luottokortti, OK-ostokortti tai pankkiautomaattikortti ja pankkiautomaattipalvelu, joka jo ensi keväänä laajenee valtakunnalliseksi**
- ▶ **Ilmainen sijoitusneuvonta ja edullinen apu omaisuuden hoidossa**
- ▶ **Ainutlaatuinen lähipalvelu – sinua palvelee yli 3200 toimipaikkaa kautta Suomen**

POSTIPANKKI

SE SUURI VALTAKUNNALLINEN

Black Horse

BLACK HORSE OY
13720 PAROLA

- VARATTU -

Matti Rantasila
TALVISODAN
VAPAAEHTOINEN

Ovh. sid. 78, -

Omakohtaisia sotakokemuksia keskeltä taistelujen tantereita.

Tammi

Joutsen®
untuvatuotteet

Oy Suomen Höyhen Ab

VESTO

VESTO-YHTIÖT
Henry Fordink. 5 F
00150 Helsinki 15
P. 90-171 556

ISRAELIN MATKOJEN ASIAANTUNTIJA

Toiviomatkat

Linnankoskenkatu 3, 00250 Helsinki 25 Puh. 90-440 454

Suomen 3M Oy

Sinimäentie 6
02630 Espoo 63
Puh. 90-52 00 11

VALMISBETONIA EDULLISESTI JA NOPEASTI

SEINÄJOEN BETONI OY

PUH. 964-141 400

K - Maatalouskeskus
Antti Maunus

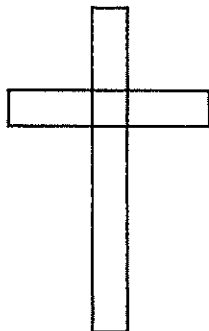
puh. 965-54 096
63100 Kuortane

Suomen
Sähkölaitosyhdistys R.y.

Alfmix Oy
PELKKÄÄ HYVÄÄ

Ormusmäentie 21 00700 Helsinki 70
Puh. 354 900

IN MEMORIAM

Majuri
Rautasalo
Aarne Valio
s 5.9.1905
k 26.8.1983
Kad N:o 693
11. Kurssi

Kenraalimajuri
Ehrnrooth
Ernst Gustaf Waldemar
s 7.12.1898
k 16. 9.1983
Kad N:o 8
1. Kurssi

Kapteeni
Ranki
Väinö Kullervo
s 16.1.1918
k 16.9.1983
Kad N:o 2852
27. Kurssi

Everstiluutnantti
Lampola
Kaarlo Keijo Kalervo
s 18.1.1919
k 18.9.1983
Kad N:o 2068
25. Kurssi

Everstiluutnantti
Komonen
Osmo Valio
s 3.9.1911
k 27.9.1983
Kad N:o 1415
20. Kurssi

Kapteeni
Kallio
Pentti Fredrik Teodor
s 9.11.1914
k 8.10.1983
Kad N:o 1614
22. Kurssi

Ratsumestari
Degerman
Kurt Viktor
s 4. 7.1898
k 17.10.1983
Kad N:o 142
3. Kurssi

Eversti
Saressalo
Leo Anton
s 23. 9.1921
k 2.11.1983
Kad N:o 2147
25. Kurssi

Kenraalimajuri
Hynninen
Jouko Untamo
s 21. 8.1907
k 5.11.1983
Kad N:o 1042
16. Kurssi

Kenraalimajuri
Klöf
Tapani Ensio
s 16. 3.1916
k 9.11.1983
Kad N:o 1559
21. Kurssi

TIEDONHALLINNAN ERIKOISYRITYS

ATK-kokonaisuus koostuu yrityksen tarpeista, toimitettavista laitteista sekä tarpeisiin ja laitteisiin soveltuvasta järjestelmästä.

Dapro Systems Oy on vuodesta 1971 lähtien suunnitellut toimivia sovelluksia yhtä hyvin pienille kuin suurille suomalaisille yrityksille.

MAVIS — tuotannon suunnittelu ja ohjaus
JUUSO — tukkukaupan tilausten käsittely
DAS — autokaupan sovellukset
HALLINTO — palkkalaskenta, liikekirjanpito, reskontrat

DAPRO SYSTEMS Oy

Lepolantie 16, 00660 Helsinki 66, puhelin (90) 742 155

Lauri Hyvämäki

LISTA 1:N

Vaaran vuosina
1944–48 sota-
rikoksista vangittujen
suomalaisten
sotilaiden tarina

VANGIT

Jännittävä raportti ns. "Zdanovin listan" miesten kohtaloista. Toimittanut Hannu Rautkallio.
262 s. Ov. sid. 88,-. 2. painos.

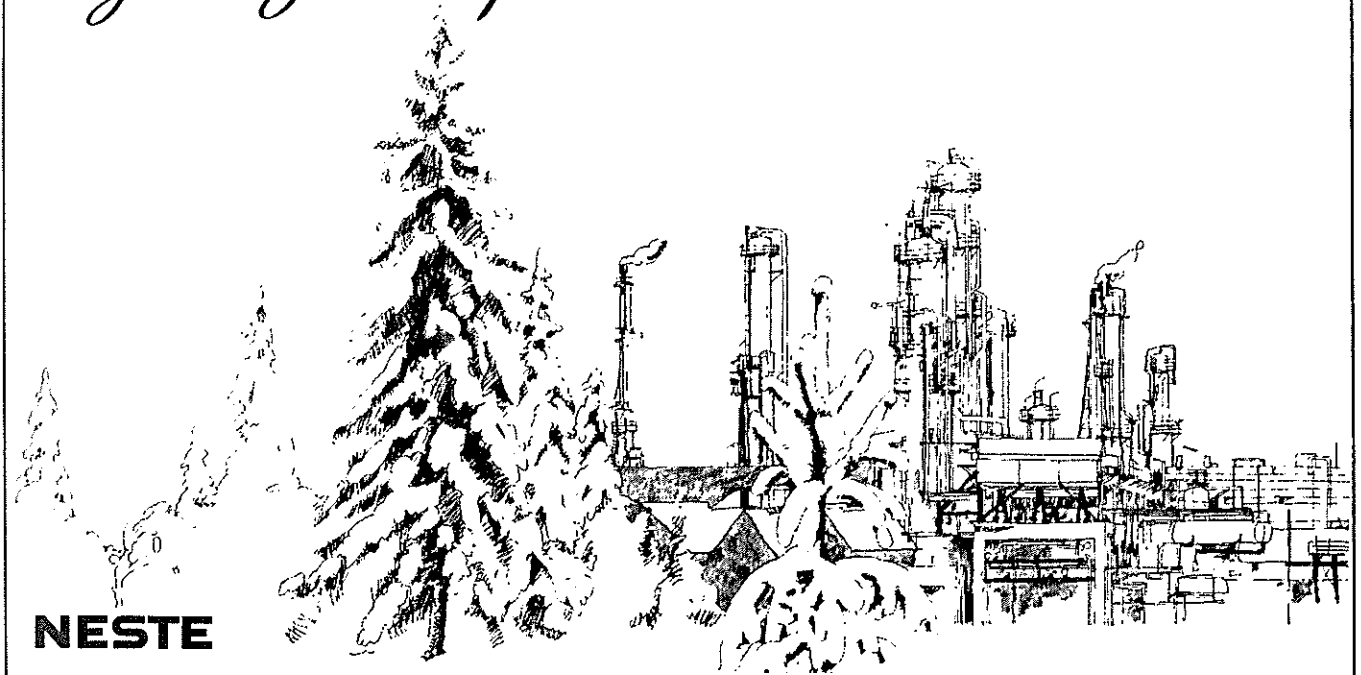
Joppe Karhunen MARSKIN RITARILENTÄJÄT

Henkilö- ja muistikuvia lentävistä Mannerheim-ristin ritareista taistelulentäjänä ja yksilöinä

Tunnetun kirjailijan asiantuntevaa tietoa.
380 s. Ov. sid. 89,-.

WEILIN+GOOS

*Neste toivottaa
asiakkailleen ja ystävilleen
Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta*

FERREX

**suojaa ruosteelta
saranasta siltaan**

TEKNOS-MAALIT OY

Takkatie 3, 00370 Helsinki 37. Puh. 55 44 58

Juhlatilaisuus soita Dipoliin. Niin on parasta.

**Dipoli on juhlatalo,
jolle ei löydy vertailukohtaa.
Läheskään.**

Dipoli on Suomen suurin kongressien ja juhlatilaisuuksien pitopaikka. Alansa ehdoton ykkönen, jolla on kaikki resurssit tehdä tilaisuudesta kuin tilaisuudesta todellinen juhla. Alusta loppuun. Mikään muu paikka tässä maassa ei pysty tarjoamaan vierailleen vastaavia tiloja, kokemusta ja palvelumuotoja. Ei sinne päinkään.

**Dipolissa on tilaa vaikka 5000
vieraalle. Tai sitten 20 juhlijalle.
Miten vain.**

Dipolissa voi juhlaa kerralla jopa 5000 henkilöä, joiden käytössä on suuria juhlasaleja, kodikkaita kabinetteja, erilaisia ravintoloita sekä neljän tähden rantahotelli saunoineen ja upeine saunakabinetteineen jne. Kaikki yhdistettävissä ja muunneltavissa tilaisuuden luonteen mukaan.

Yksistään Dipolin suureen juhlasaliin mahtuu 2000 juhlavierasta syömään hyvin, pitämään hauskaa, seuraamaan ohjelmaa ja tanssimaan.

**Se, joka järjestää suuret juhlat hyvin,
järjestää pienemmät loistavasti.**

Dipolissa on kymmeniä persoonallisia kabinetteja 20–200 hengelle. Kaikkia tiloja on uusittu kustannuksia säästämättä, henkilökunta on koulutettu ja Suomen suurimman ravintolakeittötoimintamahdollisuuksia entisestäänkin parannettu. Kaikki tämä siksi, että vastaisimme täysin niiltä vaatimuksia, joita Suomen suurimmalle asetetaan. Ja nyt palveluedellytyksemme ovat paremmat kuin koskaan.

Täyden palvelun juhlatalo.

Dipolin kansainvälinen maine ja nousu maan suurimmaksi juhlatilaisuuksien järjestäjäksi perustuu erinomaisten tilojen, Chaîne des Rôtisseurs-keittö- ja tehokkaan palvelun lisäksi siihen, että osaamme ja haluamme käyttää kokemustamme, ammattitaitoamme ja mielikuvitustamme myös kaikkien muiden viihtymistä edesauttavien palvelujen kehittämiseen. Mielestämme mikään ihmillinen ei saa olla meille mahdotonta.

Juhlatilaisuuksien tullen ota meihin yhteyttä ajoissa, jotta ehtisimme yhdessä miettiä tapoja saada vieraasi viihtymään. Ja viihtymään hyvin.

*Carl-Olaf Homén,
järjestelytoimikunnan
puheenjohtaja*

"Dipoli hoiteli Yleisurheilun Ensimmäisten MM-kisojen Päätösjuhlan sekä koko kisakylän ruokailut erinomaisen joustavasti ja ammattitaidolla. Tietoomme ei ole tullut aineatakaan ruokailua koskevaa huomautusta, päivystöin, saamme palaute on ollut pelkästään positiivista".

*Martti Johansson,
aluejohtaja*

"Järjestimme 200 Espoon KOP-laiselle henkilökunnan tilinpäätösjuhlan Dipolissa. Asioista sovittiin etukäteen, lyötiin kättä päälle ja itse tilaisuus sujui juuri sovittulla tavalla. Ruoka oli maistuvaa ja tarjottu pelasi joustavasti ja moitteettomasti. Kaiken kaikkiaan olimme erittäin tyytyväisiä".

Juhlatalo DIPOLI 90-461811
02150 ESPOO 15